

Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

PERFECTIONAREA MECANISMULUI ECONOMICO-FINANCIAR

Reglarea rațională

a energiei
și combustibilului

ADUNAREA CONSACRATĂ ZILEI DE 1 MAI

Toți cetățenii patriei — români, maghiari, germani și de alte naționalități — au adus în această zi de sărbătoare, un cald omagiu partidului, sub a cărui conducere se implinesc cele mai înalte aspirații ale poporului, îndreptându-și gândul plin de dragoste și recunoștință spre cel ce se află în fruntea partidului și a țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

CLASA MUNCITOARE, CLASĂ CONDUCĂTOARE A SOCIETĂȚII NOASTRE

ÎN CONCEPȚIA Partidului Comunist Român, îmfăptuirea plenară a rolului clasei noastre muncitoare reprezintă condiția hotăritoare a progresului social atît prin măreția scopului ei final, cît și prin faptul că în întreaga sa evoluție se manifestă ca cea mai revoluționară forță a societății. Muncitorimea, legată de cea mai avansată formă a producției materiale, de marea industrie, este clasă „democratică prin vocație“, care nu-și propune permanentizarea dominației sale, unica clasă din istorie care, **eliberindu-se pe sine, eliberează întreaga societate de aspirare și exploatare.** Ea își îndeplinește misiunea istorică prin forme și metode profund democratice, polarizînd în jurul său toate forțele înaintate ale societății, deoarece interesele sale coincid cu năzuințele vitale ale maselor largi populare.

Rolul conducător al clasei muncitoare din țara noastră constituie rezultatul unui proces logic, obiectiv al întregii dezvoltări moderne și contemporane a societății românești. Acest rol nu s-a realizat în virtutea unui automatism, ci ca urmare a luptei și activității desfășurate, de-a lungul întregii sale existențe pentru eliberarea națională și socială a patriei, pentru îmfăptuirea idealurilor de dreptate, libertate și egalitate.

Sub conducerea Partidului Comunist Român, clasa muncitoare a constituit **forța dinamică a luptei pentru dobîndirea deplină libertăți și independențe a țării,** pentru preluarea în mîinile proprii, de către popor, a destinului său istoric, pentru prefacerea revoluționară a societății. În alianță cu țărănimea, în unire cu toți oamenii muncii, fără deosebire de naționalitate, ea a asigurat, dezvoltarea continuă a operei de construcție socialistă, avîntul forțelor de producție, orientarea fermă spre ramurile moderne ale industriei — construcția de mașini, chimia, metalurgia —, înflorirea continuă a proprietății socialiste și, pe această bază, progresul susținut al țării, al științei și culturii, ridicarea nivelului de trai al maselor. Îmfăptuind neabătut politica partidului nostru, muncitorimea a purtat pe umerii săi principala răspundere, greul eforturilor, conducînd întregul popor în opera eroică de înălțare a luminosului edificiu al socialismului. „În această activitate grandioasă — sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu — clasa muncitoare și-a demonstrat cu strălucire spiritul revoluționar, forța organizatorică, capacitatea creatoare, devotamentul nestrămutat față de cauza socialismului, înalta răspundere față de interesele supreme ale întregii națiuni“¹⁾.

În anii revoluției și construcției socialiste, odată cu întreaga societate și ca avanpost al prefacerii revoluționare a acesteia, s-a transformat în mod radical însăși clasa muncitoare. Dintr-o clasă asuprită și exploataată muncitorimea a devenit o clasă cu totul nouă. **Stăpînă pe mijloacele de producție și principala producătoare a bunurilor materiale, clasa muncitoare este, totodată, forța socială conducătoare în societate, are rolul hotăritor în întreaga dezvoltare economico-socială, în asigurarea progresului continuu, a independenței și suveranității țării.** Creșterea ei numerică — de aproape cinci ori față de 1938 — este însoțită de ridicarea substanțială a conștiinței sale, a gradului ei de pregătire profesională, științi-

fică și culturală, de distribuirea ei tot mai armonioasă pe teritoriul țării. Sporirea ponderii clasei muncitoare în ansamblul populației, ca și întărirea continuă a rolului ei în conducerea societății, reprezintă tendințe esențiale, definitorii ale României socialiste care, condiționate în mod obiectiv, exprimă faptul că ea este chemată să îndeplinească un rol hotăritor în toate planurile vieții economico-sociale în condițiile înaintării spre comunism.

Autoconducerea — modalitate originală a întăririi rolului conducător al clasei muncitoare

PORNIND DE LA PREMISA că adîncirea democrației socialiste constituie o latură esențială a conducerii societății, perfecționarea cadrului instituțional al societății noastre situează pe primul plan amplificarea autoconducerii muncitorești, ca expresie a întăririi rolului conducător al clasei muncitoare, a participării ei directe la întreaga viață socială.

Organismele care asigură participarea directă și efectivă a clasei muncitoare la conducerea întreprinderilor și centralelor sînt **consiliile oamenilor muncii și adunările generale,** modalități originale de îmfăptuire a autoconducerii muncitorești, de manifestare a răspunderii fiecărui colectiv pentru buna gospodărire a mijloacelor financiare și materiale ce-i sînt încredințate — ca parte a avuției generale a întregului popor. În consiliile oamenilor muncii sînt cuprinși peste 156 000 oameni ai muncii, muncitori de înaltă calificare, cele mai bune cadre de specialitate și de conducere, secretari ai organizațiilor de partid, reprezentanți ai organizațiilor de sindicat și U.T.C., o forță cu adevărat uriașă care asigură în mod colectiv și democratic dezbateră și soluționarea competentă a tuturor problemelor. „Doresc ca și la **Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii,** arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, să exprim aprecierea conducerii partidului și statului pentru nivelul înalt al adunărilor generale, pentru preocuparea colectivelor de oameni ai muncii, a consiliilor oamenilor muncii în vederea perfecționării întregii noastre activități. Aceasta demonstrează că clasa noastră muncitoare își îndeplinește în cele mai bune condiții rolul de forță politică conducătoare a societății socialiste“²⁾.

Un rol deosebit în afirmarea autoconducerii muncitorești revine **adunărilor generale din întreprinderi.** Constituind adevărate **foruri de conducere colectivă, de dezbateră a problemelor fundamentale ale fiecărei unități, ale dezvoltării noastre generale,** ele aprobă atît planurile de producție, cît și dările de seamă ale organelor de conducere, avînd dreptul să ia hotărîri în toate problemele, inclusiv să confirme sau să revoce consiliile de oameni ai muncii. Adunările generale constituie mijlocul prin care clasa muncitoare, masele de oameni ai muncii participă în mod direct și organizat la conducerea activității economico-sociale, la dezbateră și soluționarea problemelor legate de îndeplinirea programelor de producție, exercită controlul asupra organelor de conducere. Expresie a democratismului orînduirii socialiste, adunările generale reprezintă un mijloc de dezvoltare a conștiinței socialiste a oamenilor muncii, de întărire a inițiativei creatoare a maselor în buna gospodărire a avutului obștesc.

¹⁾ Nicolae Ceaușescu, Expunere la Congresul consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi, Ed. politică, București, 1977, p. 15

²⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii, Știința nr. 11099.

Prin problematica abordată, prin modul de pregătire și finalizare a hotărârilor, ele au determinat și determină mutații profunde în întreaga activitate de conducere a întreprinderilor. Consultarea sistematică a celor ce muncesc asupra tuturor măsurilor ce trebuie luate, analizele colective, studiile întreprinse de comisii, informarea reală asupra modului cum sînt soluționate diversele propuneri se impun tot mai mult ca practici curente. Adunările generale își exercită tot mai eficient rolul de organ suprem de conducere, în care se dezbate activitatea desfășurată de colectivele de muncă și se aprobă măsurile pentru soluționarea problemelor de producție și cu caracter social-cultural.

Instituționalizarea Congresului consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi — cel mai reprezentativ forum democratic al clasei muncitoare — și **crearea Consiliului Național al Oamenilor Muncii** marchează o etapă calitativ superioară în dezvoltarea autoconducerii muncitorești, în asigurarea cadrului organizatoric adecvat pentru participarea efectivă, la scară națională, a clasei muncitoare, a oamenilor muncii la conducerea societății. Alegerea secretarului general al partidului în înalta funcție de președinte al Consiliului Național al Oamenilor Muncii constituie chezașia sigură că, prin activitatea sa, acest autentic **parlament muncitoresc** va asigura afirmarea din ce în ce mai puternică a rolului clasei noastre muncitoare în conducerea întregii vieți economico-sociale, în dezvoltarea democrației socialiste, în îndeplinirea prevederilor Programului partidului.

Încă în prima sa ședință, Consiliul Național a adus o serie de îmbunătățiri în componența și organizarea consiliilor oamenilor muncii, menite să ducă la sporirea mai accentuată a rolului acestor organisme ale autoconducerii muncitorești. Sporirea numărului membrilor consiliului oamenilor muncii și, în acest cadru, creșterea substanțială a reprezentanților oamenilor muncii din producție, hotărîrea ca unul din vicepreședinții Consiliului din fiecare întreprindere să fie muncitor care lucrează nemijlocit în producție, va face ca ele să cunoască mai bine realitățile, creează condiții ca muncitorii să aibă un cuvînt tot mai important, mai greu, mai direct spus în întreaga activitate de conducere a întreprinderii. Desemnarea ca președinte al consiliului oamenilor muncii a secretarului organizației de partid, directorul întreprinderii fiind primul vicepreședinte al consiliului și președinte al biroului executiv, va întări atît răspunderea consiliului de conducere, cît și a biroului executiv, inclusiv a directorului, și va avea urmări pozitive în îmbunătățirea activității generale de conducere a unităților economice și sociale. De asemenea, desemnarea președintelui sindicatului din întreprindere ca vicepreședinte al consiliului oamenilor muncii și însărcinarea sa cu conducerea adunării generale a oamenilor muncii, posibilitatea ca în cadrul acestor adunări să se dezbate și problemele muncii sindicale sînt măsuri care vizează în mod direct creșterea rolului sindicatelor în adîncirea democrației economice, în mobilizarea celor ce muncesc la îndeplinirea sarcinilor de dezvoltare economico-socială a patriei.

De asemenea, la recenta Plenară a Consiliului Național al Oamenilor Muncii s-a adoptat hotărîrea cu privire la îmbunătățirea compoziției consiliilor de conducere ale ministerelor și altor organe centrale, prin care se asigură o mai mare participare reprezentanților clasei muncitoare, a oamenilor muncii care lucrează nemijlocit în producție în conducerea acestor organisme. „Se poate spune — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — că de fapt, prin aceste măsuri, introducem pentru prima oară

în mod activ în conducerile ministerelor reprezentanți direcți ai oamenilor muncii din întreprinderi — ceea ce, fără îndoială, constituie un eveniment important, în dezvoltarea democrației noastre, cît și în perfecționarea conducerii, în apropierea conducerii ministerelor de unitățile economice⁽¹⁾).

Se poate aprecia că odată cu toate aceste măsuri a crescut și mai mult rolul maselor de oameni ai muncii în conducerea unităților economico-sociale, s-a dezvoltat democrația muncitorească, democrația societății în general. Tocmai de aceea, la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., au fost adoptate măsuri menite să asigure concordanța cadrului organizatoric democratic cu mecanismul economico-financiar, astfel ca „metodele de planificare și conducere să deschidă drum larg manifestării neîngrădite, active, a tuturor organelor colective pe care le-am creat, a inițiativei maselor de oameni ai muncii⁽²⁾).

Măsurile privind perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare, precum și cele cu privire la participarea la beneficii a oamenilor muncii, adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie 1978, pornesc de la principiul imbinării conducerii unitare, pe baza planului național unic, a întregii activități economico-sociale cu principiul autoconducerii muncitorești, cu **autogestiunea întreprinderilor**. Ele vor permite consiliilor oamenilor muncii și adunărilor generale mai bună gospodărire a mijloacelor de producție, a părții din proprietatea comună dată în administrarea fiecărei unități, vor determina o organizare superioară a producției și a muncii, sporirea productivității muncii și a rentabilității activității economico-financiare, vor crea condiții ca oamenii muncii să primească importante venituri suplimentare, ca rezultat al beneficiilor realizate de întreprinderi.

Conducerea de către partid — expresia politică a rolului conducător al clasei muncitoare

EXPRESIA POLITICĂ a misiunii istorice a clasei muncitoare, a poziției și rolului ei de clasă conducătoare în societate este conducerea de către partid a tuturor activităților sociale. De aceea, **procesul legic al întăririi rolului conducător al clasei muncitoare în dezvoltarea societății socialiste se manifestă ca o necesitate obiectivă a creșterii rolului conducător al partidului în întreaga viață socială.**

Caracterul de clasă al Partidului Comunist Român se exprimă atît prin ideologia și politica sa, cît și prin compoziția sa socială, prin asigurarea preponderenței elementului muncitoresc în rîndurile sale. În lumina acestor considerente apar limpede preocuparea și grija permanentă a conducerii partidului nostru, a secretarului său general, de a asigura Partidului Comunist Român o compoziție socială corespunzătoare. Partidul nostru numără în prezent peste 2 760 000 membri, respectiv, aproximativ 27 la sută din populația activă a țării. Caracterul preponderent al muncitorilor în partid — peste 51 la sută — reprezintă un fapt deosebit de important pentru fizionomia și activitatea de ansamblu a partidului. De asemenea, promovîndu-se cu prioritate în organele și aparatul de partid, de stat și al organizațiilor de masă cadre provenite din rîndul muncitorilor, s-a reușit ca în prezent ponderea cadrelor muncitorești în aparatul de partid să fie de 74,5 la sută ceea ce constituie un factor de seamă al afirmării rolului clasei muncitoare în partid, în întreaga noastră societate. Dar și în continuare se acționează pentru promovarea unui număr și mai mare de cadre corespunzătoare, provenite din rîndul oamenilor muncii care lucrează nemijlocit în producție.

dr. Marin NEAGU

Academia „Ștefan Gheorghiu“

(Continuare în pag. 32)

⁽¹⁾ Idem.

⁽²⁾ Nicolae Ceaușescu, Cuvîntare la Plenara C.C. al P.C.R. (23 martie 1978), Ed. politică, București, 1978, p. 7.

⁽³⁾ Nicolae Ceaușescu, Raport la Conferința Națională a C.C. al P.C.R., (7—8 decembrie 1977), Ed. politică, București, 1977, p. 42.

Perfecționarea mecanismului economico-financiar

CORELAȚII FUNDAMENTALE ÎNȚRE INDICATORII VALORICI ȘI FIZICI AI PLANULUI (I)

AȘA CUM ESTE CUNOSCUT, urmărind cu consecvență accentuarea laturilor calitative ale economiei, crearea unor condiții superioare în procesul creșterii și dezvoltării economico-sociale a României, Plenara C.C. al P.C.R. din 22—23 martie a.c. a adoptat, la inițiativa și corespunzător orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, o serie de măsuri de mare însemnătate cu privire la perfecționarea conducerii și planificării economico-financiare. Sensul esențial al acestor măsuri constă în sporirea continuă a rolului activității de planificare și a celei financiare în îndeplinirea programelor de dezvoltare în ritmuri înalte a forțelor de producție, răspunde necesității punerii, în aceste condiții, la îndemna fiecărei unități economice a pîrghiilor economico-financiare și a instrumentelor prin intermediul cărora să acționeze pentru întărirea autogestiei economice, ridicarea pe un plan superior a autoconducerii muncitorești, sporirea răspunderii acesteia în întocmirea planului propriu de dezvoltare economico-socială. Aceste preocupări ale partidului urmăresc să conducă la creșterea rolului fiecărui colectiv de muncă în gospodărirea cu maximă eficiență a părții din avuția națională ce i s-a încredințat.

În ansamblul măsurilor de perfecționare a activității de planificare, un loc deosebit de important îl ocupă îmbunătățirea corespunzătoare a sistemului indicatorilor economici. În acest sens, în documentele partidului nostru se subliniază cerința de a situa pe prim plan acei indicatori care exprimă activități finale și vizează cu precădere aspectele calitative, de eficiență, ale activității economice, ale dezvoltării economiei naționale. Un loc central îl va deține astfel valoarea producției nete, care se va introduce în principalele ramuri ale economiei naționale — industrie, agricultura de stat, construcții, transporturi — și va constitui indicator de bază al dezvoltării eco-

nomiei. Determinat ca diferență între valoarea producției exprimată în prețuri de producție și cheltuielile materiale aferente pentru obținerea producției respective, indicatorul producția netă reprezintă valoarea nou creată în întreprinderea respectivă și exprimă, în cele din urmă, contribuția efectivă a fiecărei unități la crearea venitului național — singura sursă a dezvoltării economiei naționale și ridicării sistematice a nivelului de trai al poporului. În cele ce urmează, ne vom opri pe scurt la câteva aspecte ale relației dintre indicatorul menționat — ale cărei semnificații, conținut și funcții au fost pe larg analizate în paginile „Revistei economice” — și ceilalți indicatori economici.

Realizarea indicatorilor fizici — bază de creștere a producției nete

AȘA CUM SUBLINIA secretarul general al partidului, se poate obține o creștere substanțială a valorii producției nete, dublarea, iar în unele întreprinderi și sec-toare chiar triplarea acesteia. Ce resorturi trebuie declanșate pentru aceasta? Neîndoielnic că mărirea valorii producției nete depinde, în primul rînd, de cantitatea de produse fizice realizată, fiind rezultatul final al eforturilor depuse de către colectivele de oameni ai muncii pentru sporirea producției fizice în dimensiunile cantitative și calitative necesare economiei naționale. Societatea noastră are nevoie, în primul rînd, de un număr sporit și variat de produse fizice, de bună calitate, cu desfacere sigură și eficiență superioară la producător și la beneficiar, și nu de o producție globală valorică mărită prin tot felul de artificii. Rezultatele economico-financiare de ansamblu ale fiecărei unități economice vor fi apreciate prin ceea ce s-a creat nou, ca rezultat direct al muncii depuse și nu prin obținerea unor valori generale mari, în unele situații

aceasta nepresupunînd eforturi și neconcretizîndu-se în valori de întrebuintare necesare economiei naționale.

Ca o primă cerință a direcționării astfel a economiei se înscrie extinderea în procesul de elaborare și urmărire a execuției planului, a utilizării indicatorilor fizici, naturali, pe baza cărora se vor stabili sarcinile de producție, investiții, export, import, livrările la fondul pieței, precum și pentru promovarea progresului tehnic. În scopul concretizării în detaliu a sarcinilor de plan pe produse fizice, se are în vedere extinderea nomenclatorului de produse, pe diferite trepte organizatorice, în strînsă concordanță cu resursele și destinațiile din balanțele materiale. Tocmai pe această bază și în lumina noilor hotărîri, fundamentarea și elaborarea planului trebuie să pornească nemijlocit de la întreprindere, iar propunerile de plan să cuprindă un nomenclator larg de indicatori fizici ai producției. În funcție de specificul ramurilor și al întreprinderilor, acești indicatori sînt: producția de cărbune net pe sortimente, exprimată în tone; producția de laminate exprimată în tone pe sortotipodimensiuni; producția de utilaje tehnologice exprimată în tone pentru necesitățile diferitelor ramuri; producția de mașini, utilaje și instalații pe sortotipodimensiuni sau pe grupe de produse; țesături pe sortimente în mp etc.

În fundamentarea indicatorilor fizici unitățile trebuie să pornească de la sarcinile ce le revin pentru perioada de plan inclusiv programul suplimentar de dezvoltare economico-socială pînă în 1980; prevederile programelor speciale ce se întocmesc pe produse și grupe de produse, subramuri, ramuri, activități, probleme de sinteză și pe județe; nivelurile orientative și normativele de plan care urmează a fi atinse la principalii indicatori fizici, valorici și de eficiență; contractele ferme sau cu caracter cadru pentru desfacerea producției și asigurarea aprovizionării tehnico-materiale

încheiate cu beneficiarii și furnizorii interni, cât și cu partenerii externi.

Cum un loc important în realizarea integrală și la termen a producției fizice și sporirea producției nete îl are îmbunătățirea continuă a cooperării în producție între diferitele întreprinderi, pentru perfecționarea acestei activități propunerile de plan ale întreprinderilor trebuie să cuprindă și indicatorii fizici ai cooperării în producție pentru principalele repere și subsambluri, atât în calitate de beneficiar cât și ca furnizor.

În fundamentarea indicatorilor fizici ai producției este totodată necesar ca fiecare colectiv al întreprinderii să aibă în vedere: utilizarea deplină a capacităților de producție existente cât și a celor prevăzute să intre în funcțiune în anul de plan; realizarea de produse de înalt nivel tehnic — calitativ care să aibă desfacere asigurată, în măsură să satisfacă cerințele beneficiarilor interni și să prezinte competitivitate pe piața externă. Iată însemnate elemente de susținere a necesității măsurilor privind studierea temeinică a pieței interne și externe, cât și a posibilităților adaptării și lărgirii profilului de fabricație al întreprinderilor respective, astfel încât capacitățile de producție și forța de muncă să fie valorificate superior chiar în condițiile unei fluctuații a cererii.

Extinderea utilizării indicatorilor fizici ai producției va determina orientarea mai fermă a activității economice a întreprinderilor în direcția elaborării și urmăririi execuției planului, satisfacerii mai reale a nevoilor concrete ale economiei, și implicit, **creșterea substanțială a producției nete**. În același timp, folosirea indicatorilor respectivi va asigura o **legătură organică mai bună cu balanțele materiale** elaborate la nivelul economiei naționale, al ministerelor, centralelor și întreprinderilor. A-

ceasta va permite ca **echilibrul balanțelor materiale să devină mult mai real**, creștând în întreprinderi largi posibilități efective pentru lansarea comenzilor și încheierea la timpul cel mai potrivit a contractelor în vederea aprovizionării cu materii prime, materiale, combustibil, utilaje, piese de schimb și alte elemente necesare desfășurării ritmice a producției.

Valoarea nou creată — expresie concludentă a măsurii eficienței investițiilor

DOCUMENTELE recentei plănare a C.C. al P.C.R. subliniază că în vederea sporirii producției nete în activitatea de investiții pe primul plan vor trece indicatorii care urmăresc mai îndeaproape asigurarea finalizării în termene cât mai scurte a eforturilor de acumulare ce se fac la nivelul întreprinderilor, centralelor, ministerelor, județelor, cât și pe ansamblul economiei naționale. În acest sens se menționează indicatorii: fondurile fixe ce se pun în funcțiune și noile capacități ce vor intra în producție în anul de plan.

Reducerea termenelor de execuție a lucrărilor de investiții și de punere în funcțiune a noilor capacități de producție presupune să se acționeze în mod susținut pentru soluționarea din timp și în mod convergent a problemelor legate de elaborarea și aprobarea documentațiilor tehnico-economice, de stabilirea amplasamentelor și tehnologiilor, pentru contractarea și livrarea la timp a mașinilor, utilajelor și materialelor necesare, precum și pentru pregătirea din timp a condițiilor bunei funcționări a noilor obiective. Însemnătatea acestei probleme este accentuată de faptul că în actualul cincinal noilor întreprinderi le revine o mare pondere

(circa 30%) la realizarea sporului de producție. La accelerarea executării dării în funcțiune a noilor capacități de producție, contribuie de asemenea, îmbunătățirea mai pronunțată a metodelor de lucru în construcții, sporirea gradului de industrializare a lucrărilor, elaborarea de noi soluții și tehnologii care să conducă atât la economisirea resurselor materiale, cât și la creșterea productivității muncii, organizarea rațională a folosirii mijloacelor tehnice din dotarea șantierelor, introducerea soluțiilor de mecanizare a lucrărilor și de folosire intensivă a utilajelor. Iată, deci, numeroase și însemnate procese calitative declanșate la nivelul unităților, al întregii economii în condițiile aprecierii activității de investiții prin prisma indicatorilor menționați.

În modul cel mai sintetic, efectele generate de diferiți factori ce acționează în direcția unei mai bune organizări și executări a lucrărilor de investiții și implicit a creșterii gradului de materializare a investițiilor în fonduri fixe puse în funcțiune, pot fi apreciate în ultimă instanță, prin:

— raportul procentual ce se formează între volumul investițiilor realizate (Ir) și cel al fondurilor fixe puse în funcțiune (Fff):

$$\frac{Ir}{Fff} \times 100$$

— cheltuielile de investiții necesare pentru 1 leu fond fix pus în funcțiune:

$$\frac{Ir}{Fff}$$

La nivelul economiei naționale și al ramurilor sale principale aceste corlații se prezintă astfel (vezi tabelul). Din datele tabelului se poate observa, pe de o parte, accentuarea procesului de materializare în cât mai mare măsură a investițiilor în fonduri fixe puse în funcțiune, iar, pe de altă parte, tendința diminuării eforturilor făcute din fondul de dezvoltare pentru obținerea unui leu fond fix, creștându-se astfel premisele obținerii, cu același volum de investiții, a unui spor accentuat de fonduri fixe. Este neîndoieabil că în lumina noilor reglementări tendințele amintite vor căpăta o pregnanță mai puternică.

dr. Vasile M. POPESCU
Comitetul de Stat al Planificării

Gradul de materializare a investițiilor în fonduri fixe puse în funcțiune (1) și cheltuielile de investiții necesare pentru 1 leu fond fix puse în funcțiune (2), în sectorul socialist

		1965	1970	1975	1976	Pe total cincinale		
						1961—1965	1966—1970	1971—1975
Total economie	1	88,0	92,2	96,0	90,3	85,7	89,1	90,9
	2	1,12	1,08	1,04	1,11	1,17	1,12	1,10
Industrie	1	83,1	93,5	95,3	87,7	81,2	86,4	86,1
	2	1,20	1,07	1,04	1,14	1,23	1,16	1,16
Construcții	1	97,7	95,5	97,6	98,7	97,4	97,6	97,6
	2	1,02	1,05	1,02	1,01	1,03	1,02	1,02
Agricultură	1	97,4	92,5	95,5	97,3	94,0	88,4	95,1
	2	1,03	1,21	1,05	1,03	1,06	1,13	1,05
Transporturi și telecomunicații	1	93,6	99,3	99,2	92,0	94,1	97,8	99,6
	2	1,07	1,01	1,01	1,09	1,06	1,02	1,00

Sursa: Calculat pe baza datelor din Anuarul Statistic al R.S.R., 1977, p. 334—335 și 372.

PERFEȚIONAREA GESTIUNII ECONOMICE ÎN CONDIȚIILE ADÎNCIRII DEMOCRATISMULUI ECONOMIC

— Autoconducere, autogestune, autofinanțare —

Beneficiu realizat prin efort propriu

E. SCHMIDT, cercetător științific la Institutul de finanțe, circulație monetară și prețuri — În cadrul noului mecanism economico-financiar un loc important este rezervat indicatorului beneficiu. Beneficiul va constitui principala sursă de finanțare a reproducerii lărgite și de cointeresare a oamenilor muncii la rezultatele activității colectivului din care fac parte. De asemenea, rolul beneficiului în cadrul noului sistem de gestiune al întreprinderii va crește și prin simplul fapt că în producția netă ponderea lui va fi mult mai mare față de ponderea deținută în valoarea producției globale.

Toate acestea ne determină să considerăm că beneficiul va deveni, după producția netă, unul dintre cei mai importanți indicatori de apreciere a rezultatelor întreprinderii. În aceste condiții, orice reglementare privind beneficiul capătă un plus de importanță și de semnificație față de situația din trecut.

O primă problemă care se va ridica în legătură cu beneficiul unităților economice, în lumina noii hotărâri, este cea a întreprinderilor cu rentabilitate mică. În hotărâre se preconizează ca impozitul pe producția netă să fie astfel stabilit încât rentabilitatea, calculată în funcție de beneficiul rămas după impozitarea producției nete, să fie în medie de 14–15%. După cum este știut, în ramura industriei ușoare există întreprinderi a căror rentabilitate este sub nivelul prevăzut, de exemplu 5–10%. Considerăm că întreprinderile cu rentabilitate mică, al căror beneficiu nu va fi suficient pentru acoperirea tuturor fondurilor prevăzute a se constitui, ar fi defavorizate, de la bun început, față de întreprinderile cu rentabilitate mai mare și volum ridicat de beneficiu. Pentru a-și putea constitui integral aceste fonduri, întreprinderile ar fi obligate să apeleze la creditele bancare purtătoare de dobândă, ceea ce le-ar diminua și mai mult resursele proprii.

Soluția optimă ar fi ca întreprinderile să mobilizeze rezervele de creștere a productivității muncii și de reducere a cheltuielilor materiale, astfel încât să obțină în cel mai scurt timp un volum de beneficii care să le permită constituirea fondurilor proprii, ca și plata impozitului pe producția netă. Temporar ar putea fi luată în considerare propunerea de scutire — pe o anumită perioadă — a acestor întreprinderi de plata impozitului și de acordare de credite cu dobândă redusă. Desigur, se ridică și o serie de probleme de prețuri, a căror rezolvare ar contribui la asigurarea unei rentabilități la nivelul celei minime prevăzute în hotărâre.

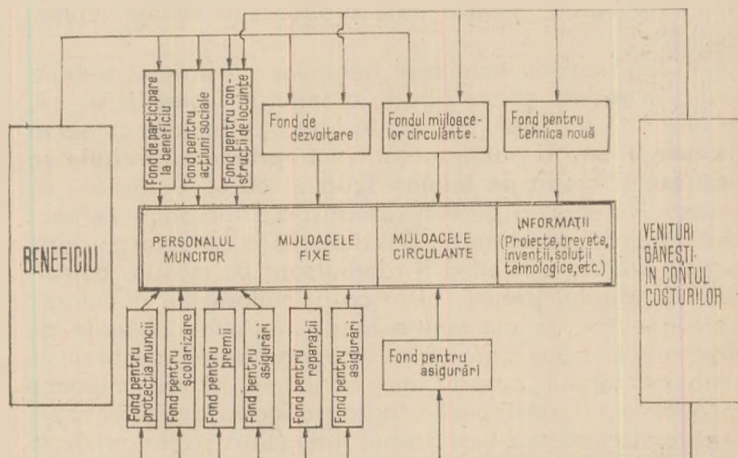
Cea de-a doua problemă legată de acest indicator și care este esențială, după părerea noastră, pentru folosirea beneficiului ca pirghie de cointeresare reală, este cea privind determinarea beneficiului datorat efortului

propriu al întreprinderii. Așa cum arăta de altfel și tovarășul Al. Gheorghiu, într-o economie socialistă un beneficiu obținut prin reducerea costurilor sau prin creșterea productivității muncii nu poate fi echivalent cu un beneficiu obținut fie ca urmare a modificării unor prețuri sau tarife, fie datorită jocului modificării sortimentelor. Pentru ca beneficiul să fie cu adevărat concludent și stimulatoriv considerăm că ar trebui să se calculeze beneficiul obținut din efortul propriu. Deși separarea influențelor străine de efortul propriu este o operație foarte dificilă din punct de vedere tehnic, considerăm totuși că ea trebuie efectuată, deoarece în caz contrar există riscul ca suma beneficiului realizat — în cadrul planului sau peste plan — să nu reflecte eforturile și meritele reale ale unității economice.

Echilibru financiar

Dr. Paul BRAN — Referindu-ne la determinarea necesarului de fonduri pentru mijloacele circulante, considerăm că unitățile economice pot utiliza o nouă relație de calcul pentru stabilirea normativelor la elementul producție neterminată. Prin separarea cheltuielilor totale (la care se aplică în prezent un coeficient de corectare $K = 0,70 - 0,75$) în cheltuieli materiale (la care va rămîne coeficientul actual) și în cheltuieli de prelucrare (retribuție, amortizare, cheltuieli generale) unde coeficientul de corectare va fi de numai 0,50, se poate obține o eliberare de fonduri de 7-8% față de normativul total.

Pentru caracterizarea mai bună a modului de utilizare a stocurilor de mijloace circulante propunem introducerea indicatorului **fonduri imobilizate în stocuri de mijloace circulante la 1 000 lei producție netă** care, comparat cu normativul la 1 000 lei producție netă, va releva formarea de supranormative.

Contribuția autofinanțării la menținerea capacității de funcționare și la dezvoltarea elementelor de bază ale producției în unitatea economică.

Contractul de credit

În privința restituirii către societate a fondurilor imobilizate pentru înființarea și dezvoltarea unității, credem că în activitatea financiară și contabilă ar trebui să se instituie o metodologie de calcul și de urmărire, adecvată. Elementele necesare calculului termenului planificat sau efectiv de restituire vor fi :

- volumul imobilizărilor făcute în unitate pentru înființare și dezvoltare (valoarea mijloacelor fixe, valoarea totală a fondurilor pentru mijloace circulante, valoarea fondului de informații intrat în unitate, valoarea „investițiilor” totale făcute de societate în pregătirea personalului muncitor) ;

- volumul fondurilor în contul restituirii, care va cuprinde vărsămintele către buget, centrală sau bancă, asigurări sociale, alocarea de fonduri prin autofinanțare. Termenul de restituire planificat sau cerut unității trebuie corelat permanent cu necesitățile economiei naționale pentru dezvoltarea și acoperirea celorlalte cheltuieli centralizate.

Noile măsuri de perfecționare a mecanismului economico-financiar vor aduce importante modificări în structura și realizarea efectivă a echilibrului financiar și bănesc al unității economice.

În primul rând, întreprinderea devine răspunzătoare pentru o pondere importantă din necesarul de fonduri cerut de acțiunile menite a menține și dezvolta elementele de bază ale producției (vezi schema din pag. 5). Astfel, prin repartizarea nouă dată beneficiului întreprinderea trebuie să finanțeze un număr mai mare de acțiuni economice și sociale decât în perioada precedentă. În partea superioară a schemei sînt redată fondurile (cuprinse în bugetul de venituri și cheltuieli) care se constituie în mare parte prin autofinanțare, avînd ca sursă importantă beneficiul, amortizarea și cotele pentru fondul de tehnică nouă. În partea de jos a schemei sînt cuprinse și alte fonduri care contribuie la dezvoltarea elementelor de bază ale producției sau la menținerea funcționalității lor pe baza fondurilor constituite din veniturile bănești ale întreprinderii, mărinđ substanțial răspunderea unității pentru bunul mers al producției.

În al doilea rînd, răspunderea întreprinderii capătă și o netă perspectivă previzională, echilibrul financiar fiind dependent nu numai de nivelul anual al rezultatelor, ci și de masa de beneficiu pe care o aduce o decizie economică prin produsele sau tehnologia asimilate. Astfel, masa de beneficiu destinată autofinanțării poate crește atît prin sporirea beneficiului ca urmare a reducerii costurilor (fondul pentru autofinanțare stabilindu-se prin cote procentuale asupra beneficiului total), cît și prin devansarea începerii producției, apropiind-o de momentul apariției cererii sau al obținerii rezultatelor cercetării ori a proiectului pentru noul produs sau soluție tehnologică.

În legătură cu echilibrul financiar și bănesc trebuie avută în vedere și contribuția creditului. Considerăm că, în afară de fondurile din credit luate de unitate ca sursă de completare a autofinanțării, **întreprinderea trebuie să utilizeze și credit pe termen scurt** în cazul lucrărilor de investiții, pentru a permite devansarea lucrărilor respective față de constituirea (eșalonată) a surselor proprii, aceste credite urmînd a fi rambursate pe măsura constituirii fondurilor proprii. Și în cazul mijloacelor circulante este necesar un asemenea credit, întrucît creșterile de normativ sînt operante de la începutul anului de plan, în timp ce fondul propriu din beneficiu pentru mijloace circulante se constituie în toată perioada anului respectiv. Aceste credite vor trebui reflectate în bugetul de venituri și cheltuieli și în documentele anexate la acest buget.

Simeon GALIȘ, Ministerul Finanțelor - În condițiile rămîinerii la dispoziția întreprinderilor a unei însemnate părți din beneficii, în vederea formării fondurilor proprii, colectivele de oameni ai muncii vor fi direct interesate în sporirea masei beneficiilor ; pe de altă parte la credite bancare se va recurge numai în măsura în care, în perioada respectivă, resursele proprii nu acoperă volumul cheltuielilor pentru investiții și creșterea stocurilor de valori materiale și altor cheltuieli de natura mijloacelor circulante.

Ideea apelării la credite bancare numai pentru completarea resurselor proprii în scopul realizării obiectivelor planificate are în vedere principiile de bază ale autogestunii și autofinanțării unităților economice, încărcarea costurilor sau a cheltuielilor cu un volum cît mai redus de dobinzi. Aceasta nu înseamnă o diminuare a rolului creditului în economie, chiar dacă, în anumite ramuri volumul acestuia va scade, ci așezarea relațiilor dintre unitățile economice și bănci pe principii noi, superioare celor existente, în sensul încheierii unor **contracte de credit cu responsabilități și obligații clare, temeinic fundamentate pentru ambele părți**.

În contractele de credit vor trebui precizate obligațiile unităților economice pentru utilizarea eficientă a fondurilor împrumutate, obținerea creditelor fiind condiționată de modul cum ele își gospodăresc mijloacele materiale și bănești încredințate de societate. Totodată, după cum arăta și tovarășul Alex. Bran, organele bancare vor trebui să-și sporească preocuparea pentru cunoașterea modului cum își desfășoară activitatea unitățile economice solicitante de credite, să colaboreze îndeaproape cu acestea la elaborarea și fundamentarea indicatorilor economici și financiari care se vor cuprinde în bugetele de venituri și cheltuieli și să contribuie astfel la întronarea unei severe discipline financiare, la accelerarea vitezei de rotație a fondurilor în economie.

Merită a fi reținută ideea că creditul constituie un sprijin pentru unitățile economice în realizarea obiectivelor economice planificate, dar acest sprijin costă, este scump și uneori foarte scump prin nivelul diferențiat al dobînzilor plătite în raport de împrejurarea în care sînt solicitate creditele.

Constituirea fondurilor proprii la dispoziția unităților economice, apelarea la credite bancare numai în măsura în care resursele proprii nu sînt suficiente sau în condiții deosebite de lucru, ridică problema modului în care se vor evidenția resursele proprii și cele împrumutate în conturile unităților economice la bănci. Părerea noastră, care concordă de fapt cu cea susținută de tovarășul E. Cioflan în cadrul dezbaterii, este că **unitățile economice vor trebui să țină o contabilitate distinctă pe fonduri, iar disponibilitățile să fie grupate în cel mult două conturi deschise la bănci : a) pentru fondul de dezvoltare economică și cel pentru construcții de locuințe și alte investiții cu caracter social și b) pentru fondul mijloacelor circulante și celelalte fonduri pe care le au la dispoziție acestea**. Ideea de autogestiuine și autofinanțare nu se împacă cu existența mai multor conturi în care să se păstreze resursele proprii și cele împrumutate pe bază de contract și cu apelarea la credite bancare pentru anumite nevoi, în timp ce în alte conturi avem resurse disponibile, bineînțeles cu respectarea unor destinații stabilite prin lege sau contracte pentru resursele respective.

Dezbateri consemnate de
Maria IONIȚĂ

Măsuri ferme pentru înlăptuirea hotărârilor plenarei Consiliului Național al Oamenilor Muncii

ACORDUL GLOBAL, ELEMENT STIMULATOR PENTRU REALIZAREA PRODUCȚIEI FIZICE

INTRODUCEREA și extinderea largă a acordului global se dovedește a fi o pîrghie importantă în creșterea producției fizice, în condițiile obținerii unei eficiențe economice înalte. Lu-crînd în această formă de remunerație, muncitorii sînt cointe-resași să folosească mai bine mașinile și timpul de lucru, să sporească producția și productivitatea muncii: pe această bază ei își măresc și cîștigurile în raport cu cantitatea și calitatea muncii prestate. Acordul global este deosebit de stimulatoriu și pentru reducerea costurilor de producție, deci pentru mărirea rentabilității întreprinderilor, întrucît în contractele încheiate se stipulează precis cadrul în care formațiile de lucru tre-buie să realizeze sarcinile de producție respectiv în condițiile diminuării accentuate a consumului de materii prime, mate-riale, energie electrică și combustibilului. În sfîrșit, acordul global se dovedește deosebit de eficient și în domeniul îmbunătă-țirii calității produselor, ca rezultat direct al creșterii răspun-derii individuale și colective pentru lucrările executate, pentru respectarea întocmai a tehnologiilor de fabricație.

În ultimii ani acordul global a cunoscut o largă extindere în multe întreprinderi din diferite ramuri ale economiei națio-nale. O experiență pozitivă a acumulat în această direcție col-lectivul întreprinderii de mașini agricole „Semănătoarea” din București. În care ne vom referi în continuare.

O dinamică ascendentă

MERITA RELEVAT de la început faptul că introducerea și extinderea formei de retribuție în acord global — forma care stimulează căutările pentru o mai bună organizare a muncii și a producției, sporirea simțitoare a productivității muncii fizice și, implicit, creșterea veniturilor, potrivit cantității și calității muncii prestate — s-a aflat în permanentă în atenția consiliu-lui oamenilor muncii, organizației de partid și celei sindicale încă de la sfîrșitul cincinalului precedent. Prin măsurile luate, prin crearea unui cadru organizatoric adecvat și desfășurarea unei intense munci politice educative în rîndurile muncitorilor, s-a creat, în decursul anilor, un climat propice introducerii și extinderii treptate a acestei forme de remunerație (graficul nr. 1).

Desigur, a fost nevoie, în prealabil, de studii temeinice, de analize minuțioase a locurilor de muncă, pentru a se crea con-dițiile cele mai favorabile aplicării acestei forme de retribuție, desfășurării optime a activității productive. Cum s-a procedat, practic?

● S-a făcut, înainte de toate, o normare riguroasă a lucrări-lor, în așa fel încît timpul stabilit să corespundă cît mai bine modernizărilor efectuate în decursul anilor, tehnologiilor noi aplicate în fabricație, creșterii calificării și experienței munci-torilor. În cei peste 4 ani de cînd se aplică acordul global, au fost reanalizate circa 10⁴ mii de operații tehnologice, care au fost puse de acord cu noile condiții tehnico-materiale create.

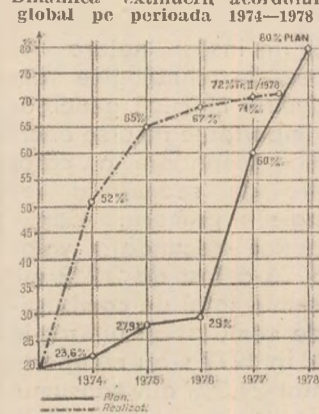
Nivelul de realizare a principalilor indicatori de plan pe trimestrul I 1978

	Proportia realizării
Productia globală	100,4
Productia marfă	100,2
Productia fizică	
din care:	
— combine autopropulsate	100,8
— instalații pentru erbeicide	145,4
— piese de schimb pentru mașini agricole	102,2
Productivitatea muncii	100,3

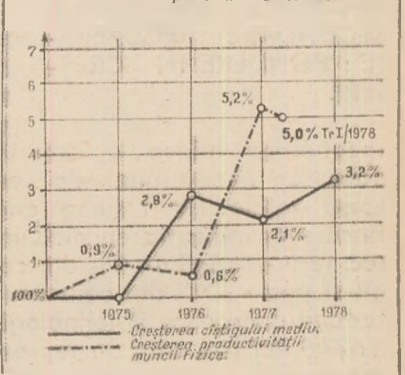
● Asigurarea aprovizionării ritmice și în cantitățile necesare a locurilor de muncă cu materii prime și materiale, încît timpul de lucru și utilajele din dotare să fie folosite cu maxi-mum de randament. În acest sens, au fost incluși în acord glo-bal și muncitorii auxiliari din depozite, cei de la transporturi care deserveșc secțiile etc., stabilindu-li-se sarcini precise în domeniul lor de activitate, care constituie, de fapt, criteriile de bază pentru retribuția lor.

● Întrucît o normală desfășurare a producției este nemijlociț legată de buna întreținere a mașinilor și utilajelor, au fost incluși în acord global și muncitorii de la întreținere la nivelul secțiilor. S-au creat astfel condiții pentru preîntîmpinarea în bună măsură a opririlor accidentale ale utilajelor; atunci cînd totuși au survenit defecțiuni, s-a accelerat punerea lor mai ra-

Graficul nr. 1
Dinamica extinderii acordului global pe perioada 1974—1978

Graficul nr. 2
Evoluția cîștigului mediu în raport cu creșterea productivității muncii fizice

pidă în stare de funcționare, creîndu-se premise favorabile pentru sporirea productivității muncii și utilizarea cu indici înalți a mașinilor.

● Contractele de acord global s-au încheiat la următoarele nivele:

- formații de lucru conduse de maistru;
- ateliere de producție (care cumulează sarcinile contractuale ale tuturor maistrilor din atelierele respective);
- secții de producție (care cumulează sarcinile contractuale ale atelierelor), sarcini care se identifică cu planul fizic ce revine acestor secții.

Lunar se încheie, în medie, 153 de contracte, care vizează activitatea a peste 4000 de muncitori și aproape 150 lucrători TESA. Încheierea contractelor are o deosebită importanță. Pe de o parte, muncitorii cunosc precis lucrările pe care le au de executat în decursul unei perioade de timp și, deci, își pot cal-cula veniturile ce le vor obține în urma realizării lor; pe de altă parte, întreprinderea își asigură realizarea producției, în condițiile unei eficiențe economice ridicate. Aceasta pentru că, în contracte, se precizează în mod obligatoriu și condițiile în care se cer îndeplinite și depășite sarcinile de plan, în sensul nedepășirii consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie electrică, respectării întocmai a calității, reali-zării sortimentelor etc.

Imbinarea armonioasă a intereselor colective cu cele individuale

EXPERIENȚA dovedește că introducerea și extinderea trep-tată a acordului global este deosebit de stimulatoriu atât pentru creșterea producției fizice și a productivității muncii, cît și pentru mărirea veniturilor lucrătorilor.

L. ȚINTEA

(Continuare în pag. 18)

ECONOMISIREA ENERGIEI ELECTRICE ȘI A COMBUSTIBILULUI (II)

Continuăm publicarea dezbaterii organizate cu specialiști din mari unități și combinate ale industriei chimice la Combinatul de fire și fibre sintetice Săvinești de „Revista economică” cu sprijinul Ministerului Industriei Chimice; această parte a dezbaterii este consacrată atragerii în circuitul productiv a tuturor resurselor energetice secundare.

RESURSELE ENERGETICE SECUNDARE RECUPERATE: PONDERE ÎN CREȘTERE

„Prin însăși natura lor procesele tehnologice din industria chimică generează importante resurse energetice secundare, a căror recuperare aduce o contribuție de seamă la reducerea necesarului de energie primară. Cantitatea totală de resurse energetice secundare valorificate în industria chimică în 1976 a fost de 2 252 mii tcc, reprezentând 14,6% din consumul total de combustibil și peste 20% din consumul de combustibil utilizat în scopuri energetice și tehnologice. În 1977 s-au recuperat 2 617,3 mii tcc, care au reprezentat 21,3% din consumul energetic și tehnologic pe întreaga ramură, iar în 1978 urmează a se recupera 3 847,7 mii tcc.

Soluțiile de recuperare sînt foarte diverse prezentînd aproape în fiecare caz caracter de unicat, ceea ce face ca, în general, în chimie problema recuperării și valorificării resurselor energetice secundare să fie una dintre cele mai dificile de rezolvat. Tocmai de aceea, în rezolvarea unor probleme care prezintă un grad mai mare de dificultate (de pildă, recuperarea de resurse cu nivel energetic coborît, în condiții eficiente) sînt antrenați și specialiștii de la ICEMENERG sau alte institut.

Dacă pentru vechile instalații problema recuperării se pune în acest mod, la noile capacități lucrurile se cer clarificate încă din faza de concepție. Aceasta presupune ca **problema recuperării resurselor energetice secundare să fie tratată unitar încă din faza de proiectare a instalațiilor**, prin organizarea fluxurilor tehnologice de așa natură încît să se utilizeze integral mai întîi toate posibilitățile interne, iar în cazul în care rezultă resurse în exces, să se prevadă — odată cu documentația investiției de bază — și utilizarea acestor resurse, indiferent de nivelul energetic la care ele sînt disponibile”. (I. Păduraru).

UTILAJE RECUPERATOARE DE ENERGIE SECUNDARĂ

„În ce privește recuperarea resurselor energetice secundare, menționăm, alături de metodele mai vechi aplicate în proiectele Institutului de cercetări, inginerie tehnologică și proiectări pentru rafinării (preîncălzirea

oerului la cuptoare, montarea generatoarelor de abur, recuperarea condensului) și soluțiile de recuperare a căldurii din gazele arse prin producerea aburului de presiune ridicată într-un cazan cu circulație forțată amplasat direct în cuptor. În acest fel se produc circa 20 t/abur de înaltă presiune din căldura recuperată, fără consum suplimentar de combustibil. Superioritatea noii soluții, constă în reducerea costului investiției și în economisirea energiei.

Cu toate rezultatele obținute, apreciem că rezervele sînt încă mari și, de aceea, vom acorda mai multă atenție în viitor recuperării integrale a resurselor energetice secundare la parametri cît mai avantajoși, prin găsirea, în urma adîncirii studiilor și cercetărilor, de noi soluții pentru reducerea, în continuare, a temperaturii gazelor arse la coș la toate cuptoarele nou proiectate, montarea de generatoare de abur în flux pentru un abur cu parametri cît mai ridicați ș.a.” (E. Marinescu).

RECUPERAREA GAZELOR ARSE LA FACLĂ

„Pe platforma Combinatului petrochimic Pitești se consumă o cantitate importantă de abur, reprezentînd 50 — 55% din necesarul de energie. Recuperarea condensului rezultat nu se poate face deocamdată integral, (ci doar în proporție de aproximativ 48—50%), datorită faptului că se impurifică în instalațiile tehnologice. Pentru recuperarea integrală a condensului, cît și pentru tratarea celui care este impurificat sînt în curs de realizare instalațiile necesare. După punerea lor în funcțiune (cu termen în actualul cincinal) se vor obține economii de circa 32 000 tcc/an.

Există însă și alte rezerve care, atît ca volum, cît și ca valoare, prezintă o deosebită importanță. Este vorba de gazele arse la faclă și de cele care sînt eșapate în atmosferă. În ultimii doi ani, prin măsurile luate a fost diminuată substanțial cantitatea de gaze arse în faclă. De asemenea, la instalația de piroliză se recuperează zilnic 3 400 mc gaze combustibile. Prin utilizarea unor instalații specifice a fost diminuată astfel cu 20% cantitatea de gaze combustibile care se pierdeau. Eforturile depuse pentru recuperarea și valorificarea resurselor energetice secundare vor trebui amplificate în viitor, întrucît există încă resurse care, din păcate, se risipesc. Am în vedere în acest sens o anumită parte din **aburii și căldura apelor reziduale și chiar căldura unor produse în diferite faze ale procesului tehnologic** etc. — resurse care nu pot fi recuperate decît pe baza unor studii de specialitate și cu instalații speciale. Pentru aceasta solicităm un sprijin mai mare din partea institutelor noastre de cercetare și inginerie tehnologică, din partea unor unități specializate” (I. Florescu).

Prima parte a dezbaterii a apărut în nr. 15/1978.

VALORIFICAREA POTENTIALULUI TERMIC AL APELOR CALDE

„Folosirea potențialului termic al apelor de răcire constituie o resursă importantă de reducere a consumului energetic. La Combinatul chimic Făgăraș am reușit să valorificăm o asemenea resursă cu bune rezultate. Astfel, cantitatea de apă necesară în procesul de alimentare a circuitului termic al centralei, care reprezintă circa 400 de tone, nu se mai ia din rețeaua comună, ci se folosește cea de la turnurile de răcire. Acțiunea are ca efect favorabil și prelungirea duratei de funcționare a liniilor de demineralizare a apei. Este adevărat că ceea ce s-a reușit să se recupereze la Combinatul chimic Făgăraș din acest potențial termic nu prezintă o valoare prea mare — este vorba de 1 000 de tcc pe an ; dacă însă experiența noastră în acest domeniu va fi extinsă la scara întregii ramuri, economiile vor putea fi de zeci de mii de tcc pe an” (F. Bogdan).

STUDII PE ELEMENTE CONCRETE, REZOLVĂRI ALE UNOR CERINȚE JUSTIFICATE ECONOMIC

„Dacă în majoritatea unităților chimice s-a reușit să se rezolve multe probleme legate de recuperarea și valorificarea unor resurse energetice secundare cu eficiență ridicată, există o rămânere în urmă în atragerea în circuitul economic a unor resurse cu potențial termic mai scăzut. Cauza invocată : cheltuieli mari de investiții în instalații, nivel scăzut de eficiență etc. Și totuși, acolo unde s-au făcut studii aprofundate s-au găsit și soluții corespunzătoare, cu un grad ridicat de eficiență. În cadrul Combinatului de cauciuc poliizoprenic de la Borzești, de pildă, se răceau pînă nu de mult 1 700 metri cubi de apă în mod nerecuperativ. În ultima vreme, prin această răcire s-a obținut frigul necesar unor instalații tehnologice, economisindu-se 30 000 tcc/an.

În legătură cu valorificarea mai deplină a aburului (condensului), la care s-au făcut referiri în cadrul dezbaterii, doresc să subliniez necesitatea asigurării oalelor de condens. În prezent, unele dintre aceste oale au o durată de funcționare redusă. Acest fapt atrage după sine pierderi din cauza necondensării aburului, deci nepreluarea a circa 500 kilocalorii pe fiecare kilogram de abur. La scara întregii industrie chimice se pierde astfel cantități foarte mari de energie. Problema impune o participare mai activă decît pînă acum a industriei constructoare de mașini la rezolvarea acestei cerințe.

O deosebită importanță pentru economisirea energiei are perfecționarea sistemului de izolații al instalațiilor. La o platformă chimică, care consumă 1 000—2 000 de tone abur, dacă conductele nu sînt bine izolate, se pierde cel puțin 100 de tone de abur pe oră. Pe platforma din Rimnicu Vilcea au fost luate — în urma propunerilor specialiștilor din Institutul de inginerie tehnologică și presări pentru industria chimică — o serie de măsuri pentru închiderea și izolarea corectă a instalațiilor, a tuturor armăturilor și au fost puse la punct oalele de condens. Ca urmare, într-o singură lună, consumul platformei a scăzut cu 60—70 tone abur pe oră. În aceste condiții, apare evident că, dacă în toate unitățile chimice s-ar practica sisteme bune de izolație a conductelor, a tuturor armăturilor, s-ar putea obține mari economii de energie.

S-au făcut în cadrul dezbaterii referiri și la pierderile ce au loc prin arderea gazelor de față. Cantitatea acestora este direct legată de buna funcționare a instalațiilor. Din păcate, în unele întreprinderi se mai produc de-

fecțiuni în funcționarea optimă a instalațiilor, cu consecințe negative asupra consumurilor energetice. Ținînd seama de rolul important care revine în această privință cadrelor, se impun, în primul rînd, măsuri de natură să determine creșterea rapidă a calificării personalului de deservire. Pe de altă parte, trebuie arătat că în unele unități chimice nu există nici un inginer de profil mecano-energetic. Rezolvarea acestei probleme ar avea repercusiuni pozitive asupra bunei funcționări a instalațiilor, a producției în general, ar contribui la micșorarea consumurilor de energie.

În buna gospodărire și valorificare a resurselor energetice o importanță deosebită prezintă calcularea — o dată cu consumurile specifice de materii prime — și a celor privitoare la consumurile energetice. După părerea mea o asemenea măsură ar trebui legiferată ca obligatorie pentru toate Institutele de cercetări și inginerie tehnologică, ea constituind o premisă a ridicării gradului de valorificare a energiei. Orice schemă nou elaborată să aibă obligatoriu și o analiză energetică asupra modului de acționare asupra agenților purtători și a parametrilor acestora, asupra recuperării resurselor energetice secundare.

În acțiunea de economisire a energiei de un real folos ar fi organizarea unor unități de service care să asigure diverse activități utile (măsurători energetice, probe de arzătoare, probe de izolare, probe de aparate etc.), și care să acorde ajutor întreprinderilor productive la întocmirea corectă a bilanșurilor energetice. Multe unități, nedisponînd de specialiști în domeniul amintit, recurg la improvisații, fapt ce conduce la pierderi de resurse energetice”. (P. Enăchescu).

„Concomitent cu folosirea mijloacelor enunțate în cadrul dezbaterii pentru recuperarea resurselor energetice secundare, trebuie acordată mai multă atenție găsirii unor soluții de fond, care au o eficiență deosebită. În acest sens, consider că fabricarea în serie a pompelor de căldură și utilizarea lor în recuperarea și valorificarea căldurii din procesele tehnologice sau din mediul ambiant ar fi într-adevăr o rezolvare de fond. Dacă s-ar pune la punct o gamă corespunzătoare de pompe de căldură, atunci s-ar putea soluționa multe probleme de economisire a combustibililor (în combinatul nostru actualmente aproape jumătate din combustibilul care se utilizează este pierdut prin apele de răcire).

Pe de altă parte, dotarea întreprinderilor cu oale de condens corespunzătoare și reglatoare de temperatură fără energie auxiliară ar influența favorabil consumurile de energie, combustibil și apă. Din păcate, nici unitățile noastre constructoare de mașini din chimie, nici cele specializate ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini nu au reușit să rezolve aceste probleme. Consider important să se insiste asupra necesității fabricării în tr-un termen cît mai scurt, în condiții de calitate superioară, a celor două dispozitive — fără de care eforturile noastre în gospodărirea economică a resurselor energetice nu pot fi încununete de succes” (F. Buruiană).

ACȚIUNILE care se desfășoară în unitățile economice ar avea o eficiență mai mare dacă s-ar manifesta o preocupare susținută, dacă în programele întocmite termenele de materializare a unor măsuri ar fi mai scurte,

Dezbateri consemnate de
V. BOESCU
B. PADURE

(Continuare în pag. 32)

Noi metode și tehnici în sprijinul eficienței în agricultură

SEMNIFICAȚIILE ECONOMICE ALE STIMULĂRII UNOR PROCESE ÎN DOMENIUL CULTURII PLANTELOR

AGRICULTURII, ramură de bază a economiei naționale, i se cere astăzi o contribuție din ce în ce mai ridicată la dezvoltarea economico-socială de ansamblu a țării. Acest lucru nu se poate înfăptui decât printr-o continuă modernizare, prin aplicarea rapidă în producție a progresului tehnic și științific și organizarea pe baze științifice a producției și a muncii, în scopul de a spori rapid și substanțial producția, eficiența sa economică.

La Consfătuirea de lucru consacrată problemelor agriculturii, din februarie a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu arăta că „salțul de la acumularea cantitativă la o calitate superioară trebuie să se producă și în agricultură. Trebuie să facem totul ca, începând din anul acesta, să obținem o schimbare radicală în activitatea din agricultură, să realizăm un spor substanțial al producției agricole, atât vegetale cât și animale”. Un rol esențial în antrenarea acestor schimbări radicale va reveni, în continuare, cadrelor din cercetarea agricolă, care — așa cum sublinia secretarul general al partidului trebuie „să treacă la măsuri mai hotărâte pentru a ține pasul cu cerințele producției, cu ceea ce se realizează pe plan mondial”.

Valențele tehnicii nucleare în agricultură

ÎN ACEST FEL, pe lângă principalele măsuri tehnice de intensificare a producției agricole ce au condus la producții mult sporite în ultimele două cincinale, începând din anul 1974 a fost lansat un vast program de cercetări (ordonat de către Academia de Științe Agricole și Silvicultură, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Comitetul de Stat pentru Energia Nucleară și Consiliul Na-

țional pentru Știință și Tehnologie), ce cuprinde și aplicarea complexă a tehnicilor nucleare în agricultură, privind în special stimularea germinației semințelor cu ajutorul radiațiilor în vederea creșterii producției agricole vegetale. Această tehnică nouă se adaugă la eforturile conjugate ale metodelor „clasice” ce se folosesc în agricultură, impunându-se prin rezultatele obținute — ca o metodă eficientă, simplă și de mare productivitate.

Programul de cercetări și experimentări lansat pe perioada 1975—1980 are ca scop să demonstreze eficacitatea metodei, din punct de vedere tehnic și aplicativ, în condițiile existente la noi în țară, pentru a se crea astfel baza științifică, tehnică și economică necesară și a se urmări reproductibilitatea rezultatelor de-a lungul câtorva ani, ca o cheazășie a trecerii la aplicarea și valorificarea largă în producție a rezultatelor cercetării.

Rezultatele obținute în diferite țări (U.R.S.S., Belgia, Ungaria, R.D. Germană ș.a.) — după experimentări efectuate de-a lungul mai multor ani — au impus această metodă, precum și realizarea unor instalații de iradiere adecvate, ținând cont de importanța științifică și economică a metodei iradierii semințelor.

La noi în țară, cercetările experimentale au fost efectuate de către un grup de cercetători de la Institutul de fizică și tehnologia aparatelor cu radiații — laboratorul „medii active laser și interacția radiațiilor cu materia” (IFTAR — MALIRM), în colaborare cu unități de cercetare agricolă din cadrul A.S.A.S., M.A.I.A. și institute de învățământ agronomic de pe întreg cuprinsul țării, pentru a se determina dozele optime, în condițiile zonale respective, în funcție de

cultură, soi, agrofond, climă etc., precum și pentru estimarea eficienței economice a metodei.

Ce arată testările în practică ?

DE-A LUNGUL ANILOR, paralel cu cercetările s-au efectuat testări directe în producție în cadrul unităților agricole, în scopul valorificării practice a cercetărilor. Ca rezultat s-au obținut importante sporuri de producție și, deci, o deosebită eficiență economică :

Tabelul nr. 1
Creșterea randamentului culturilor agricole ca urmare a utilizării metodei de radiostimulare a germinației semințelor (%)

Culturi	Spor de producție (față de martor)	
	la nivelul cercetării	la nivelul unităților agricole
Porumb	5—48	8—30
Griș	8—40	—
Floarea-soarelui	3—30	—
Sfeclă de zahăr	3—10	2—40
Cartofi	5—15	5—40
Sola	5—40	—
Mazăre	15—23	—
Fasole	9—40	—
Tomate	8—20	15
Castraveți	12	10
Lucerna	5—11	60

Dinamica de dezvoltare a acestui program de cercetare indică o permanentă creștere a interesului celor ce lucrează în domeniul agriculturii față de metoda radiostimulării germinației semințelor. Dacă în anul 1975 erau cooptate la acest program doar 2 stațiuni de cercetare agricolă, 2 institute de cercetări agricole și 2 institute agronomice, la începutul anului 1978 s-au angajat în cercetări și experimentări 7 stațiuni, 5 institute de cercetare și 4 institute agronomice de pe întreg teritoriul țării.

În ceea ce privește aplicarea directă în producție a rezultatelor — ce se efectuează paralel cu programul de cercetare — sint angajate 36 de C.A.P.-uri și

I.A.S.-uri din 21 de județe și 5 întreprinderi de sere, lucrările executându-se sub directa supraveghere a direcțiilor agricole județene și a cadrelor de specialiști din cercetarea agricolă.

Până în prezent au fost cercetate și testate peste 80 de soiuri la 21 de culturi, determinându-se dozele optime de radiații pentru fiecare dintre ele, în condițiile zonale respective, iar cantitățile totale de semințe tratate au ajuns, în anul 1977, la câteva zeci de tone.

Efecte „secundare” de importanță economică principală

ÎN AFARA SPORURILOR DE PRODUCȚIE obținute — ca principal efect al metodei, de mare importanță economică se dovedesc și o serie de efecte „secundare”, cum ar fi :

● **TIMPURIETATEA.** Pentru multe plante de cultură s-a observat o precocitate a recoltei de 6—12 zile. Pentru legume, în special tomate, s-au realizat culturi extratimpurii de 3,5 ori mai mari decât la matorul netratat, obținându-se în acest mod beneficii suplimentare de cca. 12 000 lei/ha.

● **CALITATEA COMERCIALĂ.** La toate culturile, dar în special la legume, sporul de producție se asociază — la variantele tratate — cu îmbunătățirea calității, producția de calitate I-a STAS crescând cu peste 10%.

● **CREȘTEREA VALORII NUTRITIVE.** Corelarea sporului de producție obținut cu creșterea valorii nutritive a produselor la care s-a aplicat metoda radiostimulării conduce la valori de întrebuințare superioare și, implicit, la parametri mai ridicați de eficiență economică. La porumb, mai ales, în cazul hibridilor simpli crește semnificativ (cu 3—7%) conținutul de proteină; la grâu, pentru diferite soiuri (în special „Diana”) creșterile conținutului de proteină sînt cuprinse între 5 și 10% la dozele optime de stimulare, iar la soia se constată o creștere substanțială a conținutului de ulei, cu peste 30% față de producția mator (în special la soiul „Flora”). În legumicultură, tomatele recoltate din loturile tratate cu doze optime de radiații au un conținut crescut de vitamina C (acid ascorbic), iar în ceea ce privește ardeiul gras și ardeiul lung, crește-

rile sînt și mai substanțiale (25%). De asemenea, legumelor li se conferă o mai bună rezistență mecanică, datorită scăderii conținutului de glucide reducătoare, aspect foarte important avînd în vedere manipulările (recoltare, ambalare), transportul lor etc.

● **POTENȚAREA FERTILIZĂRII.** Timp de doi ani consecutivi s-a constatat un efect sinergic (de asociere) între fertilizant și doza de radiații (cercetări efectuate de S.C.A. — Oradea), constituind un mijloc suplimentar de creștere a producției și a calității sale.

● **EFICIENȚA ECONOMICĂ SUPERIOARĂ.** Rezultate foarte bune s-au obținut și din punct de vedere strict economic, la soiurile tratate rezultînd costuri mai reduse și o productivitate a muncii mai mare. Spre exemplificare prezentăm eficiența radiostimulării la tomatele pentru industrializare (soiul Campbell), obținută în 1977 la S.C.P.P. Valul lui Traian, județul Constanța :

Tabelul nr. 2

Eficiența economică a folosirii metodei radiostimulării germinăției la tomatele pentru industrializare (variante „tratat cu radiații”, în % față de varianta „mator”)

Producție la hectar	108,4
Cheltuieli la hectar	103,3
Cost pe tonă de produs	94,0
Productivitatea muncii	107,0

● **ÎMBUNĂTĂȚIREA CALITĂȚII SEMINTELOR ȘI OBTINEREA DE NOI SOIURI.** Semințele obținute de pe loturile tratate au fost reînsămînțate în anii următori, constatîndu-se o revitalizare a lor, recoltele fiind și în acest caz superioare matorului (cercetări efectuate de S.C.A. — Oradea, Institutul Agronomic Timișoara, I.C.L.F. — Vidra).

În cazul folosirii dozelor mai mari de radiații se pot obține și soiuri superioare, prin efectul mutagen provocat, cercetările ce se efectuează în cadrul acestui program (I.C.L.F. — Vidra, institutele agronomice din Timișoara și Craiova, S.C.L. — Buzău, S.C.A. Suceava) fiind încurajatoare.

De reținut că și în acest caz **nu s-a semnalat nici un factor de nocivitate**, așa cum, de altfel, se prezenta situația și la iradierea cu doze mici a semințelor. Fenomenul extrem de complex al iradierilor duce la importante modificări în sistemul hormonal al plantelor,

creșcînd conținutul în auxine, stimulîndu-se procesele enzimatice, iar plantele rezultate din semințe iradiate au o activitate de fotosinteză mult mai pronunțată, ce conduce la grăbirea germinăției semințelor, creșterea mai accentuată a diferitelor organe ale plantelor (tulpini, lăstari, rădăcini etc.), grăbirea înfloritului, creșterea masei verzi și a conținutului diferiților compuși din plante, ca : zaharuri, proteine, grăsimi, vitamine etc.

Mai mult, în afară de faptul că nu există nici un element de nocivitate la produsele obținute din semințe tratate cu doze mici de radiație, trebuie menționat că în diferite țări se folosesc radiațiile ionizante la tratarea unor produse agroalimentare, doze mari de radiații — de peste 1 megagrad — pentru inhibarea încolțirii cartofilor, prelungirea duratei de păstrare a căpsunilor, stabilizarea sucului de struguri, conservarea cărnii și a produselor pe bază de carne, dezinsectizare etc.

★

ÎN VEDEREA VALORIFICĂRII la scară mare a metodei radiostimulării germinăției semințelor cu radiații gama și alte radiații, se vor extinde lucrările pe loturi mai mari de producție (în funcție de creșterea capacității de iradiere la IFTAR) atît la producția cerealieră, dar mai ales în sectorul legumicol, unde cantitatea de semințe la hectar este mai redusă.

Institutul nostru, în colaborare cu Direcția producției vegetale din M.A.I.A., a elaborat un plan de dezvoltare, etapizat, pentru introducerea largă în circuitul agricol a radiostimulării radioconservării și radiomutagenezei, ca metode de bază în vederea obținerii de sporuri de producție și calități superioare, ca și pentru conservarea produselor agricole și obținerea unor soiuri noi. Rezultatele de pînă în prezent sînt suficient de edificatoare pentru a demonstra perspectivele valorificării metodei, impunîndu-se asigurarea unor surse eficiente de iradiere, astfel ca extinderea metodelor nucleare în agricultură să contribuie substanțial la sporirea eficienței economice în cadrul acestei ramuri.

Julian DRĂGANESCU

Institutul de fizică și tehnologia aparatelor de radiații

Sarcini prioritare pentru activitatea de comerț exterior

CREȘTEREA ELASTICITĂȚII ÎN STRUCTURA PRODUCȚIEI DE EXPORT

ÎN domeniul comerțului exterior, valorificarea pîrghiilor și mijloacelor economico-financiare puse la dispoziția colectivelor de oameni ai muncii prin recenta hotărîre a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, pentru înfăptuirea autoconducerii muncitorești, presupune dezvoltarea inițiativei și răspunderii întreprinderilor, organelor colective de conducere pe linia elaborării și îndeplinirii programelor de export. Prin autogestiuine trebuie să se organizeze astfel utilizarea resurselor materiale și de forță de muncă din cercetare, proiectare, producție, gestiune, încît să se asigure reînnoirea continuă a nomenclatorului de export, diversificarea și adaptarea lui la cerințele pieței externe, în condiții de creștere a eficienței și competitivității sale.

Îndeplinirea acestor obiective de importanță și semnificație economică deosebită presupune integrarea activității de proiectare și asimilare a produselor noi ca și de reproiectare a celor existente în ritmul alert al inovației caracteristic epocii noastre, crescînd astfel disponibilitățile de a răspunde celor mai înalte exigențe ale beneficiarilor interni și externi.

În cele ce urmează prezentăm cîteva căi de acțiune pentru a realiza fuziunea între procesul de înnoire a producției și de creștere a competitivității exportului, pe exemplul unei grupe de produse din nomenclatorul I.C.E. „Electroexportimport“.

ACUMULAREA de noutăți tehnice concretizate prin noi soluții constructive, apariția de noi materiale, înlocuirea utilajelor clasice prin utilaje specializate și mașini-agregat etc. își pun în prezent o puternică amprentă asupra activității de export. Menținerea și extinderea debușeelor externe reclamă, în acest context, cunoașterea permanentă a evoluției producției și cererii pe piața mondială, sondarea opiniilor privind produsele existente ca și eventuala cerere în formare, pentru noi produse, existența unei metodologii operative de omologare a produselor noi. Considerînd ca misiune a întreprinderii de a acționa în condiții de rentabilitate, în vederea satisfacerii cerințelor, identificate în prealabil, pentru crearea și adaptarea corespunzătoare a produselor, vom analiza în continuare cîteva din căile de creștere a competitivității exporturilor, pe exemplul unei grupe de produse (motoare electrice) care dețin o pondere importantă în nomenclatorul de export I.C.E. Electroexportimport.

ÎN construcția mașinilor electrice rotative, atît pe plan internațional cît și în țară se poate distinge, în etapa actuală, o pronunțată tendință de

structurare a producției pe două grupe principale :

a) motoare de uz general, realizate în serii mari de fabricație, cu soluții și procese tehnologice adecvate unui înalt grad de automatizare ;

b) motoare speciale, realizate în serii foarte mici, pînă la unicate, într-o gamă sortimentală diversificată, implicînd o pregătire tehnică superioară și, de asemenea, un puternic sector de concepție.

Schimbările structurale preconizate — orientarea fabricației de motoare către grupe de mașini electrice de mare putere și speciale în perspectiva anului 1980 — se înscriu în tendințele manifeste astăzi pe plan mondial în producția marilor fabricanți, ca și în cerințele progresului tehnic. Încercînd o interpretare a fenomenului de înnoire în acest domeniu prin prisma cerințelor de asigurare a elasticității și competitivității producției am reținut ca deosebit de importante următoarele direcții de acțiune :

A. Alinierea la standardele internaționale, care se impune ca o condiție prioritară în acest domeniu. Avînd în vedere sfera foarte largă de utilizare a acestor produse și caracteristica lor de a fi încorporate în diverse instalații, bunuri de consum, etc. producătorii trebuie

să se înscrie în normele și recomandările internaționale, care să faciliteze dezvoltarea comerțului mondial cu aceste produse. Un aport important la promovarea exportului românesc de motoare electrice, pe numeroase piețe, l-au adus preocupările proiectanților și producătorilor noștri de asimilare în fabricație a unor produse care să se înscrie în prescripțiile normelor D.I.N., CENEL (norme acceptate în țările CEE), ale altor standarde de circulație internațională, ca și în recomandările Comitetului Electrotehnic Internațional. Este de menționat, de asemenea, faptul că în vederea promovării exportului pe piețele vest-europene, unele grupe de motoare au obținut atestarea concepției și realizării constructive de către institutul PTB — Braunschweig din R.F.G., biroul Veritas din Paris sau de Lloyd-ul german.

Dezvoltarea preocupărilor pentru alinierea la standardele internaționale este de natură să aducă constructorilor de motoare ca și celor ce le comercializează pe piața externă, noi argumente pentru competitivitatea produselor românești.

B. Extinderea fabricației elementelor tipizate, realizate prin tehnologii unitare și de grup, cu un nivel al cheltuielilor de fabricație competitiv constituie o altă cale de promovare a exportului. Tipizarea organizată pe principii moderne, utilizînd mașini și utilaje specializate, permite obținerea unor productivități foarte mari și, în același timp, oferă premise pentru trecerea la modularizarea producției. Se creează astfel condiții atît pentru lărgirea considerabilă a gamei sortimentale, cît și pentru a se răspunde cu promptitudine comenzilor în funcție de solicitările beneficiarilor (reducîndu-se ciclul de fabricație cu aproximativ două treimi).

C. Organizarea producției pe subansamble sau module, în cazul motoarelor electrice, înseamnă în primul rînd o elasticitate mult sporită față de diversele cereri ale partenerilor externi. Pentru ilu-

Organizarea producției modularizate

strare prezentăm, în tabel, posibilitățile de modularizare a producției pentru 7 grupe de utilizări, fiecare în 4 variante de turații uzuale (3 000 — 1 500 — 1 000 — 750 t/m), care generează o gamă de 28 de variante constructive. După cum se poate constata, prin introducerea acestei noi concepții de desfășurare a producției s-ar realiza o restrângere între 25 și 93% a tipurilor de subansamble lansate în fabricație, însoțită de o creștere importantă a productivității muncii, ca și a rentabilității în general.

Pe această cale vom influența asupra competitivității produselor, prin: ● creșterea capacității de adaptare la evoluția pieței; ● reducerea cheltuielilor de fabricație; ● scurtarea considerabilă a termenelor de livrare; ● preîntâmpinarea stocării supranormative a produselor finite (motoare electrice); ● asigurarea livrării pieselor de schimb; ● posibilitatea de a aplica tehnologii și utilaje specializate de mare randament; ● mărirea seriei de fabricație.

D. Realizarea de noi produse, cu performanțe superioare. Activitatea de cercetare-proiectare este în acest domeniu orientată spre:

— asimilare de noi materiale electroizolante cu clase superioare de izolație (F și H), care să permită obținerea unor caracteristici tehnico-funcționale superioare;

— realizarea de tipuri noi de motoare electrice: motoare electrice cu circuite imprimate; motoare electrice lineare; motoare electrice de foarte mare putere;

— modernizarea și optimizarea tehnologiilor de fabricație, prin perfecționarea constructivă a motoarelor și reducerea cheltuielilor de fabricație.

E. Calitatea producției — respectarea cerințelor din normele interne și internaționale — reprezintă unul din elementele ce condiționează finalizarea eforturilor precedente de inovare.

În acest sens, o preocupare permanentă ar putea să o constituie îmbunătățirea finisajelor exterioare, precum și precizia în executarea subansamblelor, pentru asigurarea montării rapide și interschimbabilității unor părți. După cum se știe, o condiție a comercializării competitive este termenul de garanție acordat de vânzători pentru calitatea mărfii, care variază între 6 și 24 de luni de la livrare. Cu cât termenul de garanție este mai mare, cu atât se poate presupune că, din punct de vedere ca-

Grupe de motoare	Subansamble							Module necesare	
	Motoare de uz general cu rotor scurt-circuit	Motoare de uz general cu rotor bobinat	Motoare antiexplozive	Motoare antigriboase	Motoare de macara cu rotor scurt-circuit	Motoare de macara cu rotor bobinat	Motoare pentru electrofăurire	Număr variante tipizate	% din total netipizate
Tolc stator	TS1, TS2, TS3	TS1						3	10,7
Circuit magnetic stator	PS1,2,3							4	14,3
Subansamblu pachet stator bobinat	SB1,2,3,4	SB1,2 3,4	SB1,2 3,4		SB5,6 7,8	SB5,6 7,8	SB1,2, 3,4	8	28,6
Carcasă	C1	C1	C2	C3	C1	C1	C4	4	14,3
Subansamblu stator	S1,2,3,4	S1,2, 3,4	S5,6, 7,8	S9,10, 11,12	S1,2 3,4	S1,2, 3,4	S9,10, 11,12	12	42,8
Tolă rotor	TR1,2,3	TR4, 5,6 A2	TR1, 2,3 A3	TR1, 2,3 A3	TR1, 2,3 A1	TR4, 5,6 A4	TR1, 2,3 A5	6 5	21,4 17,9
Arbore	A1								
Pachet rotor	PR1,2,3	PR4, 5,6	PR1,2, 3,3	PR1, 2,3	PR1,2 3	PR4,5 6	PR1,2 3	6	21,4
Subansamblu rotor	R1,2,3,4	R5,6, 7,8	R9,10, 11,12	R9,12	R1,2,3,4	R13,17	R18,21	21	75,0
Scut tracțiune	ST1	ST1	ST2	ST3	ST1	ST1	ST4	4	14,3
Scut ventilator	SV1	SV2	SV3	SV4	SV1	SV2	SV5	5	17,9
Ventilator	V1	V1	V1	V1	V2	V2	—	2	7,1
Inele colector	—	IC1	—	—	IC2	IC2	—	2	7,1
Placă borne	PB1	PB1	PB2	PB2	PB1	PB1	—	2	7,1
Cutie borne	CB1	CB1	PB2	CB3	CB1	CB1	—	3	10,7
Capotă ventilator	CV1	CV2	CV3	CV3	CV1	CV2	—	3	10,7
Număr total de variante obținut	4	4	4	4	4	4	4	28	

litativ, produsul este mai bun. Iar acesta, la rândul său, depinde de alți 2 parametri ai produselor: fiabilitatea (funcționarea în timp) și mentenabilitatea (menținerea în funcțiune), constituind azi caracteristici de bază ale aprecierii produselor.

Exigențele calitative trebuie să se îndrepte și spre utilizarea de ambalaje ieftine, ușoare, rezistente și estetice. Pentru motoarele mici se utilizează ambalaje de carton, și polistiren expandat injectat, care asigură integritatea produsului și permit transporturi economicoase atât ca volum cât și ca greutate. **Containerizarea și paleletizarea transporturilor** de mașini electrice rotative constituie surse de sporire a eficienței exporturilor și totodată căi de promovare, prin înseși avantajele ce le prezintă acest sistem de transport, ambalaj, manipulare, stivuire și depozitare.

F. Promovarea produsului este determinată și de **depistarea celor mai adecvate rețele de distribuție**, care să permită contactul nemijlocit al fabricantului cu beneficiarul final.

Pentru creșterea volumului comenzilor, marile firme producătoare și exportatoare și-au organizat, în depozite cu ridicata rezerve de motoare electrice standard —

pentru care, există, de regulă, cerere mare, ceea ce le permite să ofere termene de livrare de maximum 3—5 zile (durată de încărcare și transport). De obicei, asemenea depozite conțin produse în valoare totală de pînă la circa 500 000 de dolari. Scurtarea termenelor de livrare trebuie văzută ca una din condițiile promovării acestor produse, avînd în vedere că, de regulă, lipsa motoarelor provoacă pagube însemnate prin nefuncționarea instalațiilor pe care le antrenează.

O soluție eficientă în vederea promovării desfacerilor pe piețele externe ar putea să o constituie existența unor depozite sau baze de desfacere locale sau zonale, pentru aprovizionarea cu promptitudine a unei piețe sau zone geografice, în funcție de volumul vânzărilor. Acest lucru ar menține cliențela existentă, lărgind sfera cumpărătorilor și asigurînd un service corespunzător.

PRIN eforturile convergente ale producătorului și exportatorului, este de așteptat să se producă o cotitură radicală în activitatea de export, a acestor produse, în creșterea competitivității și eficienței acesteia.

Georgeta GRIGORIU

Tirgul Internațional de Primăvară — București, la a cincea ediție

TIBCO '78

NCEPINI din 4 mai Complexul expozițional din Piața Științei găzduiește timp de 9 zile cea de a 5-a ediție a Tîrgului internațional de primăvară București. TIBCO '78 se bucură de o participare sporită față de edițiile sale anterioare: 28 de țări, din care 17 cu pavilioane oficiale, vor expune pe o suprafață însumând 30 000 m.p. Atracția sporită se datorează și accentuării specializării sale pe expunerea de mașini, utilaje și instalații pentru industria ușoară, bunuri de consum industriale și agro-alimentare, precum și aparatură și echipamente pentru învățămînt, unități sanitare și de turism.

Incepem prezentarea participării țării noastre la TIBCO '78 cu pavilioanele industriei ușoare.

CELE 3 pavilioane ale industriei ușoare (1700 m) ce prezintă produse destinate ansamblului vestimentar și ambiental oferă posibilități mult sporite — chiar și față de ediția de anul trecut a TIBCO — pentru a ilustra, fie și numai prin mostre, procesul alert de înnoire, modernizare și diversificare a producției acestei ramuri.

Pentru a putea atinge ponderea de circa 11—12% pe care o deține în prezent în volumul total al exporturilor

țării, întreprinderile de comerț exterior ale industriei ușoare și-au extins relațiile comerciale cu peste 90 de țări, realizînd anual un volum impresionant de tranzacții comerciale; ele sînt o prezență activă la circa 40 de manifestări expoziționale internaționale, generale și specializate, în fiecare an.

La actuala ediție a TIBCO, întreprinderile de comerț exterior **ROMANO-EXPORT, ARPIMEX, CONFEX și ROMSIT** expun circa 10 000 de produ-

se, care reflectă un nivel ridicat al activității de creație și proiectare, orientat spre conceperea de noi produse cu funcționalitate sporită, cu un grad ridicat de prelucrare a materialelor și remarcabilă realizare estetică, corespunzătoare exigențelor moderne de confort și civilizație. Ca trăsături distinctive ale actualei ediții sînt de menționat atenția acordată fabricării produselor într-o gamă variată de modele, forme, într-o paletă cromatică diversă, evidențînd o linie de design de bună factură.

Astfel, la țesături se remarcă textura și desenele moderne, în armonizări coloristice atractive, în concordanță cu tendințele modei. Institutelor de cercetări de profil, împreună cu colectivele de cercetări din întreprinderile textile au realizat o serie de tratamente de finisare superioară, cum ar fi: neșifonarea și sanforizarea țesăturilor, tratarea antimurdărire și antimicrobică, antiglisarea țesăturilor tip mătase etc.

Creatorii din Centrala tricotajelor prezintă în standurile Românoexport, noi modele de tricotaaje din diverse amestecuri de fibre, pentru femei, bărbați și copii. Pentru a se apropia cît mai mult de cerințele piețelor externe, industria textilelor și tricotajelor colaborează cu peste 120 de producători din străinătate. O dovadă că eforturile acestea au fost încununate cu succes o constituie și acordarea, întreprinderii Românoexport, a „Trofeului internațional de export” atribuit de grupul de presă „Editorial Office” din Madrid, pentru contribuția adusă la promova-

La a doua ediție:

SALONUL INTERNATIONAL AL CHIMIEI

PRIMAVARA expozițională bucureșteană înscrie în acest an în agenda sa o manifestare care, deși altădată abia la cea de-a doua ediție, năzuiește să ocupe un loc de frunte printre acțiunile internaționale pe profil: Salonul internațional al chimiei.

Ca țară care își pune ca obiectiv prioritar dezvoltarea industrială rapidă, România a acordat o deosebită atenție dezvoltării industriei chimice. Ritmul anual de creștere al industriei chimice în actualul cincinal ajunge la circa 17,5%, valoarea producției globale prevăzute pentru perioada 1976—1980 depășind întreaga producție realizată de industria chimică în cele cinci cincinale anterioare. Drept urmare, România ocupă astăzi locul 10 în lume la producția chimică globală.

Un rol de cea mai mare însemnătate în obținerea bunelor rezultate cu care industria chimică se mindrește, pe drept cuvînt, îl are cercetarea științifică. Elocvent este faptul că în cursul acestui cincinal, pe baza lucrărilor efectuate în unitățile Institutului central de chimie, vor fi aplicate 214 noi tehnologii și se vor asigura peste 1900 de produse și sortimente noi.

În mod firesc, toate aceste realizări se reflectă și printr-o creștere substanțială a participării produselor chimice și petroliere la exportul țării — peste o pătrime în 1977; chimia românească are azi beneficiari în peste 100 de țări. Continuitatea dezvoltării exportului (în acest an este prevăzut un spor de 24,4% față de 1977) atestă competitivitatea tehnică și calitatea produselor oferite. O atenție deosebită se acordă totodată cooperării economice internaționale,

văzută ca o importantă cale de realizare a unor schimburi stabile, pe termen lung de produse chimice, de acces la tehnica și tehnologia înaintată, de sporire a exportului din sectoarele de concepție, ale cercetării și proiectării de tehnologii chimice, inclusiv a utilajelor fabricate în țară.

Iată premisele unei participări marcante a industriei chimice românești la marile tîrguri și expoziții organizate pe glob — circa 35 de prezențe anuale — și, evident, în mod special la manifestarea a cărei gazdă este: Salonul internațional al chimiei. Cu atît mai mult cu cît în acest an, stațeta exigenței este ridicată considerabil prin prezența în rîndurile expozanților a unor firme cu renume. Cităm dintre ele: „Imperial Chemical Industries Limited” și „Wintthrop Laboratories” (Anglia); „Chemapol” (Cehoslovacia); „Interplastica S.A.”, „Orion Research” și „Socor” (Elveția); „L'Air Liquide”, „Bourjois”, „Rhône Poulenc” și „L'Oréal” (Franța); „UNITECHNA” (R. D. Germană), „BASF A.G.”, „Hoechst A.G.”, „Merck” și „Tullin GmbH” (R. F. Germania); „Montedison Spa” și „Romexital (Italia); „Alkaloid” și „Prva Iskra” (Iugoslavia); „Chiech” și „Polimex-Cekop” (Polonia); „Chemtex”, „Hooker Chemical Corporation” și „Millipore Intertech Inc.” (S.U.A.); „Chinoin” (Ungaria); „Soiuzhimexport” (U.R.S.S.) ș.a.

Pe o suprafață de circa 4000 mp, în pavilionul „B” și pe platforma exterioară, România prezintă o gamă largă de produse chimice, instalații, utilaje și aparatură, exportate prin patru întreprinderi de comerț exterior și reprezentînd rodul muncii a peste 100 de întreprinderi reunite în șapte centrale industriale.

● **CHIMIMPORTEXP**, laureată a „Trofeului internațional al calității” obținut la Barcelona, expune produse care și-au cucerit de mult un loc de frunte pe marile piețe ale lumii. Petrochimia — subramură de bază a industriei noastre chimice — este prezentă prin produsele marilor combinate de la Brazi, Pitești, Borzești. Printre ele cauciucul sintetic CAROM^(R) cu variantele sale butadien-stirenice și polizoprenice, o serie de polimeri de mare circulație cu polietilena ROPOL^(R) și ARGETENA^(R), poliolorură de vinil ROSEVIL^(R) și OLTVIL^(R) ș.a. Într-o vitrină aparte este expus negrul de fum REBONEX^(R), distins cu medalia de aur la concursul internațional pentru cele mai bune produse chimice, desfășurat anul trecut la Bratislava. Dintre produsele chimice de bază se detașează clorosodicele, dome-

rea schimburilor internaționale. Marca „CONFEX”, care semnifică în prezent pe multe meridiane ale lumii o garanție a calității și bunului gust, prezintă colecțiile sale de modă pentru toamna 1978 și primăvara 1979. Un accent deosebit se pune pe vestimentația pentru tineret și cea sportivă.

Senzonalitatea și moda, doi factori ce și pun o puternică amprentă asupra cererii în acest sector, fac ca informarea și contactul permanent cu piețele externe — inclusiv prin intermediul târgurilor internaționale — să fie hotărâtoare pentru eficiența exportului. În acest context de preocupări, actuala ediție a târgului, la care participă numeroase firme străine, este văzută ca o confruntare deschisă a tendințelor ce se manifestă pe piața internațională, cu importante funcții de informare, pe lângă cele de comercializare propriu-zisă. Răspunzând aceluiași deziderat — adaptarea rapidă la dinamica pieței, stabilitatea relațiilor cu partenerii externi, posibilitatea contractării pe termen lung, Centrala industriei confecțiilor și-a extins în ultimii ani cooperarea cu numeroase firme vest-europene. În acest fel s-a creat posibilitatea ca producția să se orienteze rapid spre produsele de mare interes pe piața externă, menținându-se la un înalt nivel competitiv în ceea ce privește atât linia modei, cât și tehnologiile folosite. În acest sens pot fi menționate colecțiile ușoare pentru femei — unde cererea se îndreaptă spre țesături, tip boucle, jersey fine din mătase și lână, în special cele cu

motive florale pe fond închis, de inspirație folclorică, precum și spre articole realizate din 2—4 țesături. Calitatea deosebită a acestor confecții — rochii, fuste, bluze — face ca ele să fie comercializate în străinătate atât prin marile magazine, cât și prin magazinele de lux tip „boutique”. De asemenea, în exportul de costume și cămăși bărbătești exportatorii români și-au curcit o bună apreciere pe piața europeană și nord-americană, deși acțiunea sub incidența unor puternice obstacole tarifare și netarifare. Astfel România ocupă locul întâi în importul de pantaloni și cămăși al Italiei, înaintea multor alți producători cu tradiție, confecțiile bărbătești „Confex”, fiind, de asemenea, bine apreciate pe piețele Angliei, R.F. Germaniei, Olandei, ca și în S.U.A., Canada.

În standurile întreprinderii de comerț exterior **ARPIMEX** pot fi văzute: încălțăminte purtând mărcile Tomis (R), Stallions (R), Romarta (R), Embassy (R), bine cunoscute de partenerii externi din zeci de țări, articole de marochinărie din piele naturală și sintetică, pentru diferite ocazii, pentru sport, turism, agrement, confecții din piele și blană naturală marca „Miorița”, mănuși marca „Gantex” etc.

Creatorii din cadrul Centralei industriei sticlei și ceramicii fine, realizatorii cristalului și porțelanului românesc prezintă la această ediție noi articole din cristal alb, colorat și fosfatic pentru uz menajer și decorativ, în forme și cizelări moderne. Mai reținem, din pavilioanele industriei ușoare,

articolele de uz casnic inoxidabile și emailate, în modele și culori noi, o gamă variată de aparatură casnică, jucării etc.

Actuala ediție a târgului este văzută, de întreprinderile de comerț exterior ale industriei noastre ușoare, ca o etapă importantă în continuarea negocierilor cu partenerii externi, pornind de la exponatele prezentate, pentru identificarea de noi posibilități de dezvoltare a schimburilor. În acest scop au fost invitați — cu concursul agențiilor economice din străinătate — reprezentanții a peste 3 000 de firme de profil, ca și reprezentanții permanenți ai întreprinderilor de comerț exterior din străinătate, care vor participa la vizionarea colecțiilor de modele, la discuții tehnice și comerciale, la parăzile de modă zilnice etc.

În cadrul actualii ediții se acordă o mare atenție angajării disponibilului pentru anul în curs și pentru viitor, pe baza unor convenții pe termen lung care să permită rezervarea de capacități de producție și procurarea de materii prime pentru unii parteneri importanți, urmând ca detaliile de execuție să fie stabilite ulterior, de comun acord.

Pentru a crește eficiența comercială a acestei manifestări, întreprinderile de comerț exterior și cele producătoare au mobilizat la actuala ediție numeroși specialiști, care vor sta la dispoziția vizitatorilor și clienților pentru a da lămuriri, informații, pentru tratative cu partenerii externi.

I. GEORGESCU

niu în care România deține un loc de seamă printre producătorii mondiali.

Printre medicamente, realizate într-o gamă extrem de diversă, se evidențiază cele de concepție originală românească. Alături de binecunoscutele GEROVITAL H-3, AS-LAVITAL, COVALITIN (medalia de aur la Târgul internațional de la Zagreb, 1977), BOICIL, apar noile produse ULCOSILVANIL și ULCACETAMID, destinate tratamentului ulcerului gastric și duodenal. Alte „premiere”: DIPIRIDAMOL — indicat în insuficiența coronariană acută și cronică, vasodilatatorul PAPAVERINA — sub formă de comprimate, STOMACAINA — spray cu acțiune analgezică și de aseptizare a mucoasei bucale, NORBETALON — hormon steroidic anabolizant cu acțiune prelungită, PELLAMAR — folosit în diferite afecțiuni reumatismale.

De o prezentare cu totul originală se bucură, în standurile CHIMIMPORTEXPOR, produsele cosmetice și de parfumerie. Într-o companie selectă — cea a medaliatelor de aur la confruntările internaționale din anii trecuți — aflăm noutăți care vor cunoaște, desigur, o rapidă consacrare. Printre acestea: DERMIN — primele măști filmogene din țară, în cinci variante, — recomandate pentru toate tipurile de ten și care, în afara curățirii tenului de impuritățile reținute la nivelul stratului cornos, realizată prin efectul absorbant al măștilor, au un efect revitalizant, hidratant și nutritiv. Și încă o dovadă a calității produsului: este realizat pe baza unor principii active naturale (extracte de plante, vitamine, oligoelemente etc.). Realizator: întreprinderea „Miraj”-București. Întreprinderea de specialitate „Farmec” din Cluj-Napoca prezintă gama FARMEC-SELECT — destinată bărbaților, într-un ambalaj a cărui originalitate egalează calitatea deosebită a produsului. „Nivea” din Brașov etalează, printre noutăți, gama de tratament cosmetic pe bază de ulei de vizon NIVEA SUPER.

Noi săpunuri fine și extrafine (PERLA LUX, VIS-LUX, GIUVAER, LEBADA, SCOICA), noi detergenți ca DE-VE plastic (destinat spălării articolelor din materiale plastice) și TIMEX-SUPER (pentru spălarea mecanizată a articolelor textile din fibre celulozice și lămestecuri de bambac-poliester) completează lista noutăților din standurile CHIMIMPORTEXPOR.

● **DANUBIANA** — deși mai nouă în familia întreprinderilor de comerț exterior ale chimiei — se bucură, dato-

rită profilului său larg și calității produselor comercializate, de reale aprecieri în rândul importatorilor de produse chimice. În standuri, cunoscutelor fire și fibre RELON^(R), MELANA^(R) și TEROM^(R) li se adaugă mai noile fibre poli-propilenice DUNATEX PP, destinate celor mai felurite prelucrări în industria textilă, de tricotaie și în alte domenii. Anvelopele de autoturisme, avioane și tractoare, tot mai solicitate pe piața mondială — și a căror producție va crește de aproape două ori în acest cincinal — sînt prezentate în pavilion într-o ingenioasă piramidă, care evidențiază cele mai noi tipuri de anvelope radiale, cu performanțe de rulaj superioare.

● **PETROLEXPOR**, întreprindere care în acest an împlinește 30 de ani de existență și care întreține relații comerciale cu peste 1 000 de firme străine, expune produse deosebit de apreciate ca: benzine naturale și etilate, de diferite cifre octanice, motorine cu calități superioare, păcură cu conținut scăzut de sulf, diverse tipuri de uleiuri.

România s-a impus pe piața internațională ca un important exportator de utilaj chimic, și petrochimic, de obiective și instalații chimice. În același timp, diversele tipuri de aparatură de automatizare și cibernetizare pentru industria chimică din producția proprie a ministerului chimiei exportate prin **INDUSTRIALEXPOR** se bucură de o bună apreciere în rândul partenerilor. În cadrul salonului sînt prezentate mostre de reactoare și agitatoare din oțel emailat, ventilatorul axial cu pas reglabil, pompele pentru vehicularea lichidelor cu temperaturi de pînă la 250°C de debite de pînă la 800 mc/oră, rezervoarele de poliesteri armați cu fibre de sticlă, avînd o capacitate de pînă la 150 mii de litri etc.

Iată, deci, tot atîtea premise pentru a aprecia că a doua ediție a Salonului internațional de chimie oferă toate condițiile de desfășurare a unei autentice confruntări, menite să conducă o mai bună cunoaștere a partenerilor, la realizarea unor tranzacții comerciale reciproc avantajoase. Adăugăm la acestea o serie de manifestări conexe — cum ar fi demonstrațiile cosmetice prezentate într-un stand special amenajat, difuzarea de filme publicitare și a unui variat material de propagandă tehnică și comercială, dintre care se detașează o ediție specială bilingvă a „Salonului de chimie”.

Iuliu RUȚA

„Trebuie să concentrăm forțele de creație din institute, din întreprinderi, din învățământ, inclusiv muncitorii de înaltă calificare, pentru a lucra împreună în scopul introducerii tehnologiilor noi în toate domeniile de activitate. Insist asupra acestei probleme pentru că, în fond, de aceasta depinde creșterea eficienței economice și a productivității muncii”.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din cuvîntarea la Plenara Consiliului Național al Oamenilor Muncii)

Promovarea unor forme dinamice de organizare a cercetării științifice

INOVAREA PROCESELOR DE INOVAȚIE

ÎN CONDIȚIILE revoluției tehnico-științifice contemporane, cînd succesul în activitatea de cercetare este condiționat de cuprinderea unei arii foarte largi de domenii diferite, asistăm pe de o parte la **creșterea complexității tematicii de cercetare științifică**, iar pe de altă parte la accentuarea **necesității de a se reduce durata de cercetare-proiectare-asimilare industrială a noului**.

Creșterea complexității cercetării științifice este determinată, printre altele, de nevoia utilizării cunoștințelor din alte domenii decît cel strict în care se aplică (spre exemplu din chimie, fizică, bionică, automatică), de **ponderea tot mai mare a domeniilor interdisciplinare sau multidisciplinare**. Totodată, valorificarea eficientă a rezultatelor cercetării științifice cere ca printr-un **transfer de tehnologie** anume organizat, să fie cuprinse cît mai multe domenii conexe care să beneficieze de efectele pozitive ale noilor procedee sau ale tehnologiilor originale.

Institutele de specialitate, baza materială și cadrele de cercetare existente reprezintă premisele cantitative pentru ca într-un termen scurt să fie soluționate probleme de mare complexitate tehnico-științifică și care să fie aplicate efectiv în economie sub forma unor „produse de vîrf”.

ÎN PRACTICĂ însă, adeseori stricta specializare a institutelor, a colectivelor de cercetare nu constituie cadrul organizatoric cel mai adecvat complexității largi a fenomenelor de cercetat. Pentru teme „bine definite”, care se suprapun cu profilul institutului respectiv, se ridică puține probleme. În schimb, în cazul domeniilor interdisciplinare, de complexitate — a căror abordare poate conduce, de cele mai multe ori, la adevărate transformări revoluționare — actualul mod de soluționare necesită fie un efort material financiar sporit, fie un consum mai mare de timp, pentru cuprinderea unor specialiști din alte domenii, pentru organizarea unor colaborări adecvate sau, dacă este cazul, chiar pentru importul unor subsamblate, materiale, în general părți a căror cercetare ar fi neeficientă. Aceste dificultăți organizatorice afectează uneori competitivitatea lucrărilor sau produselor ce constituie rezultatul cercetării întreprinse.

Sintetizînd datele unui studiu efectuat în domeniul construcțiilor de mașini, a rezultat că durata medie a cercetărilor este de 2,6 ani, ceea ce înseamnă aproape dublu față de o situație normală — cu specificarea în

plus că multe din acestea sînt cercetări de dezvoltare, cu un grad relativ mai modest de dificultate tehnică și științifică.

În aceste condiții este îndoielnic ca, judecînd prin prisma cerințelor unei durate de viață a produsului de 4—6 ani, produsul respectiv să mai poată fi considerat cu adevărat nou.

IATĂ DE CE, după opinia noastră, organizarea cercetării științifice pentru abordarea problemelor de mare complexitate este indicat să fie făcută într-o formă dinamică, într-un sistem integrat, cu participarea unor colective de specialitate din diferite institute sau centre de cercetare, cadre din învățămîntul superior ș.a., caracterul sistemic traducîndu-se în același timp prin specificitate și autonomie.

Concret: pornind de la situația existentă a institutelor de profil, fără a afecta structura lor organizatorică, ar urma să se acționeze printr-o formă de **delegare participativă a unui colectiv de cîțiva cercetători, din partea fiecărui institut de specialitate, în probleme specifice** — formîndu-se astfel un **colectiv mixt de cercetare — organ comun de lucru și asistență tehnică și care:**

— să aibă la dispoziție baza de experimentare a institutelor respective;

— să participe direct la proiectarea experimentarea și execuția industrială a prototipului;

— să țină permanent legătura cu întreprinderea producătoare, printr-o colaborare în cadrul căreia sarcina aces-

tei echipe nu ar fi aceea a unei simple adaptări la posibilitățile producătorului, ci efectiv, de a **ridica nivelul tehnologic al întreprinderii**, pentru realizarea noului produs în condiții cît mai competitive.

Pentru a se asigura caracterul unitar al cercetării, apare indicat ca programele interdisciplinare de mai mare anvergură să fie coordonate de către Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, iar cele de specialitate — de către ministerele sau organele centrale de resort.

Considerăm necesar ca fiecare program de cercetare să aibă un **coordonator executiv** al lucrărilor de cercetare-proiectare-experimentare-asimilare industrială, care să fie conducător de program și coordonator între organele de specialitate și de decizie, institutele de specialitate colaboratoare antrenate pentru rezolvarea cercetării științifice, beneficiarii și întreprinderile executante ale noului produs.

CADRUL ORGANIZATORIC general presupune:

— defalcarea programului de cercetare în direcții distincte și cuprinderea cadrelor de specialitate în subtematici bine definite individual, iar pe de altă parte sistematic condiționate;

— luarea în considerare a realizărilor existente (modelelor de referință) într-un mod științific, cu participarea directă a serviciului de marketing în toate etapele, de la întocmirea temei de cercetare-proiectare pînă la asimilarea industrială a produsului realizat, inclusiv asigurarea unor activități de service.

Această formă organizatorică ar imbrina unitar rezultatele cercetării propriu-zise cu elaborarea tehnologiei și o formă intermediară de „engineering”, inclusiv asimilarea — transpunerea industrială.

Rămîne ca o valență liberă de dezvoltare ulterioară, de importanță majoră, definirea domeniilor viitoare de cercetare, a transferului posibil de tehnologie, astfel încît realizările științifice să poată fi fructificate cît mai complet.

Optimizarea activității de transport în campaniile agricole

METODA DE CONDUCERE propusă este o particularizare a conducerii pe bază de produs; se atribuie conducătorului de produs coordonarea tuturor activităților de cercetare, experimentare, execuție industrială a prototipului și a seriei zero a noului produs.

Ținând seama de dificultățile acestei metode, de posibilitatea apariției unor tendințe spre proliferarea problemelor și disiparea răspunderii, se cer din partea conducerii aptitudini aparte și un stil de muncă deosebit; de aceea, în condițiile în care un produs se execută pentru prima dată, este indicată **combinarea acestei metode cu conducerea prin proiecte, organizată sub formă de stat-major.** Particularizarea conducerii prin proiect este limitată în timp și urmărește numai rezolvarea problemelor complexe, hotărâtoare ale cercetării-proiectării și ale asimilării (prototip, serie zero).

O PARTE din elementele preconizate au fost verificate practic; aplicându-se acest mod de organizare a conducerii lucrărilor pentru executarea unui model experimental de mare complexitate la scara 1:1 (practic, la nivel de prototip) al unei instalații chimice specializate, s-a reușit execuția fizică în patru săptămâni, cu o echipă compusă din 4 ingineri, 3 tehnicieni, 2 maștri și 10 muncitori de diverse calificări; în condiții obișnuite, numai proiectarea constructivă ar fi consumat 8 săptămâni unui colectiv compus din 4 ingineri, 4 proiectanți și 10-12 desenatori.

În forma de conducere aplicată s-a lucrat fără proiect de execuție, pe baza schițelor întocmite direct la nivelul atelierului, cu participarea nemijlocită a cadrelor de cercetare, toată echipa fiind sub conducerea unitară a conducătorului de proiect și beneficiind de tot concursul serviciilor de aprovizionare, planificare, organizarea muncii, al conducerii atelierului de execuție.

DE BUNĂ SEAMĂ, forma pe care o propunem contravine opticii „tradiționale” a formelor închistate, a reglementărilor rigide. Apare necesară, în acest sens, desfășurarea în paralel a unei munci politice de conștientizare a cadrelor pentru înțelegerea scopurilor urmărite și de mobilizare a lor în vederea realizării acestora.

Organizarea cercetării științifice — mai cu seamă în cazurile de complexitate ridicată — nu se poate face folosind aceleași metode ca la organizarea producției industriale; este nevoie de forme dinamice, foarte variate, cât mai adecvate cerințelor concrete. Rezolvarea acestor probleme este hotărâtoare pentru realizarea unor „produse de vîrf”, care să încorporeze cât mai multă inteligență tehnică. Organizarea cercetării științifice în domeniile interdisciplinare sau pentru problemele de mare complexitate, în formele propuse, va permite ca printr-un efect de sinergie să realizăm o însemnată reducere a duratei de asimilare a noului.

Sorin CIUREA

Institutul politehnic București

PRODUSELE AGRICOLE sînt deplasate, de regulă, de la centrele de producție la cele de depozitare prin intermediul mijloacelor de transport auto. La I.T.A. Argeș, în timpul campaniilor agricole — care însumează circa 4 luni pe an, transporturile recoltei ocupă 70% din capacitatea de transport cu autocamioane platformă și remorci; din acest motiv se impune o continuă îmbunătățire a organizării și conducerii lor, pentru a asigura **transportul produselor agricole într-un timp cât mai scurt, concomitent cu utilizarea rațională a mijloacelor de transport.**

Pentru a obține o eficiență maximă, este necesar să se minimizeze distanța medie de transport (atît pentru deplasarea produselor de la unitățile agricole la bazele siloz, cît și pentru dislocarea mijloacelor de transport la unitățile agricole) și să se determine capacitatea de transport în așa fel, ca utilizarea acesteia să fie maximă (evitarea staționării în așteptare în vederea încărcării și descărcării).

Minimizarea distanței medii de transport se obține aplicînd **programarea liniară.** Se construiește matricea transporturilor și a dislocărilor, a cărei rezolvare (manuală sau, după caz, cu ajutorul calculatorului) dă distanța medie de transport.

Determinarea capacității de transport necesare, astfel ca utilizarea acesteia să fie maximă, se face corelînd capacitatea de transport (CT) cu capacitatea de preluare a bazelor siloz (Cp) și capacitatea mijloacelor de recoltare

(Cr), urmărindu-se apropierea în cît mai mare măsură de situația ideală: $CT = Cp = Cr$.

În funcție de distanța medie de transport și de capacitatea de preluare, s-au întocmit abaca și nomograma capacității de transport necesare.

Aplicînd această metodologie în pregătirea și realizarea campaniei agricole de vară din 1977 în județul Argeș, s-au obținut, în comparație cu rezultatele din anul anterior:

- pentru unitățile de transport, **diminuarea cheltuielilor de transport cu 315 904 lei,** provenită din reducerea distanței medii de transport de la 17,72 km la 16,04 km, a distanței medii de dislocare de la 72,41 km la 68,8 km, ca și din dislocarea unei capacități de transport cu aproape 50% mai mici;

- pentru unitățile agricole, **reducerea cheltuielilor de transport cu 796 254 lei,** ca urmare a reducerii capacității de transport contractate și a distanței medii de transport.

Pe lîngă economiile directe, o astfel de organizare și conducere a activității este importantă și prin faptul că, asigurînd reducerea necesarului de mijloace și utilizarea lor eficientă, **redă în circuitul economic o capacitate de transport în perioada de maximă solicitare.**

Metodologia poate fi generalizată la nivelul Centralei transporturilor auto.

Paul STOICA

director adjunct la Întreprinderea de transporturi Argeș

PRIORITĂȚI

ÎN LEGĂTURĂ cu interesantul articol „Stabilirea priorităților în reducerea costurilor materiale”, de Ionel Dumbravă (apărut în nr. 6/1978 al revistei), consider că, în unele cazuri, criteriul pur valoric care stă la baza analizei Pareto poate fi asociat cu un altul, corespunzător condițiilor de obținere a produselor (materii prime, materialelor) de către unitățile economice. După cum se știe, foarte multe produse (coordonate) fac obiectul balanțelor materiale, pentru care se prevăd coordonatorii și competențele de aprobare (pe 3 niveluri) a balanțelor materiale. Aprobarea, la un anumit nivel, a balanței unui produs atestă cerințele economice generale referitoare la acel produs, pe o anumită perioadă și definește condițiile de obținere a acestuia.

Necesitatea de a se armoniza imperatiile micro și macroeconomice face oportună stabilirea, chiar la nivelul unităților economice, a unei priorități în domeniul reducerii consumurilor materiale (și nu numai în aceasta) care să ia în considerație ambele criterii, îmbinate într-un criteriu complex. Astfel, în locul grupelor A, B, C din analiza Pareto, se introduc grupele α , β , γ , a căror semnificație rezultă din tabloul de mai jos:

GRUPA ANALIZĂ PARETO			
	A	B	C
Nivel	1: A ₁	B ₁	C ₁
aprobare	2: A ₂	B ₂	C ₂
balanță	3: A ₃	B ₃	C ₃

α : {A₁, A₂, A₃, B₁, C₁}
 β : {B₂, B₃, C₂}
 γ : {C₃}

Produsele necoordonate, mult mai puțin importante decît cele cuprinse în balanțele materiale, sînt introduse în grupele α , β , γ numai pe baza criteriului valoric (se poate considera, eventual, că aparțin unui nivel de aprobare fictiv: 4).

Prin structura lor, grupele α , β , γ , oferă posibilitatea tratării diferențiate a produselor, a stabilirii unor priorități în cadrul cărora se împletesc în mai mare măsură obiectivele particulare, ale unităților economice, cu obiectivele generale, ale economiei naționale, sporînd astfel eficiența acțiunilor de reducere a consumurilor materiale, a stocurilor supranormative etc.

Crișan DAVIDESCU

Academia „Ștefan Gheorghiu”

ACORDUL GLOBAL

(Urmare din pag. 7)

a) **Pe planul producției.** În condițiile în care în acest an planul la producția globală marchează o creștere față de 1977 cu 12,7%, iar cel al productivității muncii cu 10,8%, **sarcinile pe trimestrul I au fost nu numai îndeplinite la principalii indicatori ci și depășite** (tabelul). Referindu-ne la sporirea producției, trebuie remarcat un fapt deosebit: economia de manoperă realizată în decursul celor peste 4 ani de când se aplică acordul global în întreprindere **a permis obținerea unui spor de producție fizică de 368 combine C-12 (convenționale) și a unei economii relative de personal de 172 de muncitori.**

b) **Pe planul creșterii câștigurilor.** În raport direct cu îndeplinirea sarcinilor stipulate în contracte, cu sporirea productivității muncii fizice, au crescut, an de an, și câștigurile medii ale acordanților. De pildă, față de 1975, în primul trimestru al acestui an câștigurile lunare au fost mai mari cu 167 lei, fără a include în această majorare retribuiții de care a beneficiat ramura respectivă. Câștiguri sporite au realizat și muncitorii auxiliari cuprinși în forma de retribuire în acord global.

Se mai cuvine făcută și o altă remarcă. Prin introducerea acordului global s-a urmărit în permanență să se asigure o **corelație corespunzătoare între creșterea productivității muncii fizice și sporirea câștigurilor**, în sensul ca productivitatea muncii să înregistreze creșteri mai înalte decât retribuiția medie realizată. Așa cum rezultă din graficul nr. 2, cu excepția anului 1976, când această corelație nu a fost respectată (ceea ce a impus reanalizarea unor timpuri de lucru, care s-au dovedit necorespunzătoare, îndeosebi la secțiile a II-a prelucrări mecanice și a II-a montaj), în toți ceilalți ani productivitatea muncii s-a situat mult peste creșterea câștigurilor medii. Nu odată, documentele de partid și de stat au subliniat necesitatea de a se asigura în permanență o justă corelație între acești doi indicatori, în sensul ca productivitatea muncii să înregistreze creșteri mai înalte decât retribuiția medie realizată. Pentru că practica a dovedit că numai în acest fel se pot asigura resursele materiale și financiare care să permită reproducția largită și creșterea economică accelerată — baza trunică pentru sporirea, în continuare, a nivelului de trai al oamenilor muncii.

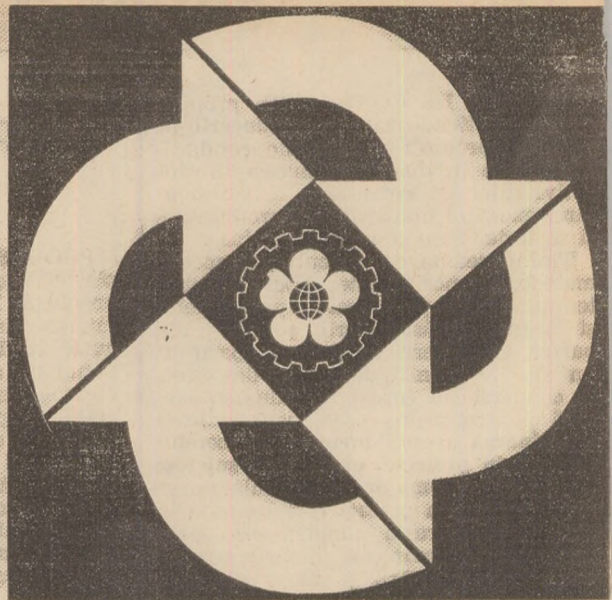
Generalizarea, la nivelul întreprinderii, a experienței pozitive

SARCINILE pentru acest an prevăd extinderea acordului global la 80% din totalul muncitorilor. Pentru atingerea acestui nivel întreprinderea a prevăzut să includă în acord global și lucrătorii din secția de sculerie, de a cărei activitate depinde nemijlocit asigurarea cu scule și S.D.V.-uri a tuturor sectoarelor de producție, cu alte cuvinte crearea de condiții mai bune pentru obținerea unei mai înalte productivități a muncii fizice pe ansamblul întreprinderii. În acest sens se acționează pentru a se asigura și aici condițiile tehnico-materiale necesare introducerii acordului global.

Se studiază, de pildă, posibilitatea **nominalizării planului de producție a secției pe luni și trimestre, în corelație cu sarcinile de plan atît ale diferitelor secții, cit și pe ansamblul întreprinderii.** Totodată, s-a trecut la aplicarea unor măsuri eficiente pentru asigurarea bazei materiale, în raport direct cu necesitățile planului atît pe luni cit și pe trimestre, pentru asigurarea **forței de muncă calificate** etc. Numai după ce aceste condiții vor fi create, se va trece practic la încheierea contractelor-angajament.

Introducerea acordului global în întreprindere a constituit și constituie o pirghie puternică în **întărirea responsabilității fiecărui membru al formației de lucru pentru munca prestată, în consolidarea spiritului de echipă și a disciplinei în producție** — toate acestea constituind premise favorabile pentru îmbunătățirea calității produselor și folosirea productivă a timpului de lucru. Lucrînd în acord global, muncitorii cu înaltă pregătire profesională și cu o bogată experiență în producție sînt direct interesați să **sprijine activ și multilateral ridicarea calificării tuturor membrilor formației de muncă.**

Așadar, privită sub toate unghiurile, forma de retribuire în acord global se dovedește a fi o pirghie puternică pentru asigurarea realizării ritmice a producției fizice, pentru creșterea accentuată a productivității muncii, pentru gospodărirea și valorificarea superioară a materiilor prime, a materialelor, a energiei electrice și a combustibilului, într-un cuvînt pentru ridicarea eficienței întregii activități productive.

Cea de-a XXXIV-a ediție a Tîrgului internațional de la Plovdiv

3 — 10 septembrie 1978

Pe o suprafață de expunere de 165.000 metri pătrați vor fi prezentate cele mai recente realizări din domeniul științei și tehnicii.

Expoziția internațională specializată
„APARATAJ ELECTRIC, DE CALCUL ȘI MĂSURĂ, PRODUSE ELECTRONICE DE UZ CASNIC ȘI INDUSTRIAL“

6-12 iunie 1978

Expoziția va avea loc pe teritoriul Tîrgului Internațional Plovdiv

Expoziția internațională specializată
„ARTICOLE DE UZ CASNIC ȘI ARTICOLE DE LARG CONSUM“

(mobilă, porțelan și sticlărie pentru uz casnic, veselă și garnituri, produse care facilitează munca gospodinelor)

1-8 noiembrie 1978

Expoziția va avea loc pe teritoriul Tîrgului Internațional Plovdiv

Informații detaliate vă oferă :

— Direcția Tîrgului Internațional Plovdiv, Bd. G. Dimitrov nr 37, telefon 5-31-46, telegrame PANAIRA PLOVDIV, telex : 044432 Parteg BG
— Camera de Comerț și Industrie Bulgară-Sofia Bd. Al. Stamboliiski 11-a, telefon 87-26-31, telegrame : TORGPALATA SOFIA, telex : 22374
— Reprezentanța Comercială a R.P. Bulgaria în România, București, Str. Galați nr. 32.

PUBLICOM

LO REPARTIȚIA DUPĂ MUNCĂ - LEGE ECONOMICĂ A SOCIALISMULUI

CONTINUĂM publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programului Ministerului Educației și Învățămîntului, de către cadrele catedrei de economie politică de la Academia de Studii economice din București, sub conducerea prof. univ. dr. docent **N. N. Constantinescu**, membru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România.

CA SFERĂ A REPRODUCȚIEI SOCIALE, repartiția cuprinde în structura ei și distribuția fondului de consum individual. Ținut satisfacerii necesităților personale ale membrilor societății. Natura și forma specifică a repartiției bunurilor și serviciilor de consum personal sînt determinate de conținutul relațiilor de proprietate dominante într-o anumită orînduire socială. ată cu instaurarea proprietății socialiste **repartiția produsului muncii se face în raport cu interesele societății în ansamblul ei, oamenilor muncii.** În socialism produsul muncii aparține membrilor societății, dar, așa cum am văzut în lecțiile anterioare, nu poate fi repartizat în **întregime și direct** oamenilor muncii. Astfel, pentru satisfacerea tuturor necesităților sociale, produsul rezultat din producția socială este destinat pentru:

- acoperirea cheltuielilor materiale de producție consumate în procesul de producție anterior;
- lărgirea producției și formarea fondurilor de rezervă și de gurare;
- constituirea fondului de consum social în vederea satisfacerii unor nevoi generale ale societății — învățămînt, cercetare, ocrotirea sănătății, cultură, artă, sport-turism, administrație etc.;
- constituirea fondului de consum individual.

Această parte a produsului muncii se repartizează direct membrilor societății pentru satisfacerea nevoilor lor personale, materiale și spirituale.

În socialism repartiția fondului de consum individual se întinde în funcție de contribuția efectivă a fiecărui om al muncii la producția socială, în raport direct cu cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii prestate. O astfel de repartiție este determinată de: nivelul dezvoltării forțelor de producție, al productivității muncii sociale care nu poate asigura un belșug de produse care să permită repartiția după voi; de menținerea deosebirilor esențiale între munca fizică intelectuală, grea și ușoară, calificată și mai puțin calificată, lăstrială și agricolă și care se reflectă în contribuția diferită membrilor societății la dezvoltarea producției sociale; de faptul că munca nu a devenit încă o necesitate vitală pentru membrii societății.

Necesitatea obiectivă a distribuirii masei principale de bunuri și servicii de consum individual în funcție de aportul fiecăruia la producția socială este reflectată de **legea repartiției după muncă**, lege economică specifică socialismului. Utilizarea rațională a cerințelor acestei legi economice își găsește concretizarea în **principiul socialist al repartiției**, a cărui esență este: **la fiecare după capacitățile sale, fiecăruia după munca sa**. Aplicarea sa, se respectă următoarele **cerințe**: la muncă egală — retribuție egală; retribuție diferențiată în funcție de calitatea muncii prestate, de calificarea lucrătorilor, de importanța economico-socială a muncii, de condițiile în care se desășoară munca.

Repartiția după muncă constituie **principala cale de înlăpărire a cointeresării materiale personale**, reprezintă o pîrghie economică importantă pentru armonizarea intereselor generale ale societății cu cele personale ale oamenilor muncii. Ajutorul ei se asșgură stimularea și răspunderea materială a lucrătorilor pentru dezvoltarea și perfecționarea producției, sporirea eficienței economice, singurele în măsură să permită creșterea sistematică a nivelului de trai al întregului popor.

Sistemul socialist de retribuție a muncii

REPARTIȚIA FONDULUI DE CONSUM individual se realizează prin forme specifice fiecărei orînduiri sociale, determinate de natura proprietății dominante. Astfel, în orînduirea capitalistă repartiția se înlăpătește, în principal, prin intermediul **salariului**, care reprezintă expresia bănească a valorii mărfii rezultate de muncă, respectiv prețul ei. În socialism, repartiția

principalei părți a fondului de consum individual se realizează prin **retribuția pentru muncă**. retribuția pentru muncă reprezintă **o parte a venitului național (valoarea nou creată) care se repartizează în mod planificat oamenilor muncii în raport cu cantitatea, calitatea și importanța economico-socială a muncii prestate**. Munca depusă de oamenii muncii din întreprinderile și instituțiile de stat, precum și cooperativele meșteșugărești și de consum este retribuită sub formă de bani.

Retribuția după muncă este privită sub două aspecte: retribuția nominală și retribuția reală. **Retribuția nominală**, reprezintă suma de bani pe care o primește personalul muncitor: chenzinal sau lunar, potrivit muncii prestate. **Retribuția reală** reprezintă cantitatea de bunuri și servicii ce poate fi obținută în schimbul retribuției nominale.

Potrivit Programului de creștere a nivelului de trai în anii 1976—1980 aprobat de Conferința Națională a P.C.R., din decembrie 1977, retribuția medie netă va fi la sfîrșitul anului 1980 cu 40,3 la sută mai mare decît în 1975, iar cea reală cu 32,2 la sută.

Diferențierea retribuției după muncă în funcție de cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii se înlăpătește prin **sistemul socialist de retribuție după muncă**. Potrivit Legii de retribuție după muncă, sistemul de retribuție a muncii cuprinde următoarele componente: sistemul tarifar; formele de retribuție; sistemul de sporuri; sistemul de premii.

Pe baza **sistemului tarifar** se determină nivelul retribuției în toate ramurile economiei naționale și pentru toate categoriile de personal muncitor. Partea principală a retribuției o constituie **retribuția tarifară**, ponderea ei ridicîndu-se la circa 90 la sută la muncitorii și personalul operativ, la 88 la sută la muncitorii din construcții-montaj și între 90-95 la sută la personalul tehnic economic și de altă specialitate, diferența reprezentînd sporuri, premii și alte drepturi bănești.

Legarea retribuției de rezultatele muncii se realizează prin anumite forme de remunerare, în funcție de specificul diferitelor sectoare de activitate, de gradul de înzestrare tehnică a muncii. În țara noastră se practică: retribuție în regie; retribuție în acord; retribuție pe baze de tarife sau cote procentuale.

Retribuirea în regie (pe unitate de timp) înseamnă remunerarea personalului muncitor după timpul efectiv lucrat (oră, zi, lună) luîndu-se în considerare nivelul calificării, gradul de complexitate a muncii și răspunderea în muncă.

Retribuirea în acord (pe unitate de produs) înseamnă remunerarea oamenilor muncii în raport cu cantitatea de bunuri sau operațiuni executate în unitatea de timp. În practică, în funcție de specificul ramurilor și locurilor de muncă, de interesul stimularii mai accentuate a unor laturi ale activității, acordul se aplică prin mai multe modalități.

Acord direct, cînd retribuția se stabilește pe baza unui tarif constant, mărimea ei fiind direct proporțională cu numărul produselor sau al operațiunilor executate.

Acord progresiv, cînd la un anumit nivel de realizare a sarcinilor de plan tariful se majorează, în anumite proporții, fie pentru partea de producție care depășește nivelul planificat, fie pentru întreaga producție obținută.

Acord global, cînd o formație de lucru își desfășoară activitatea pe baza unui contract-angajament, mărimea retribuției depinzînd de gradul de îndeplinire a sarcinilor asumate.

Acord indirect, practicat pentru remunerarea personalului care servește pe muncitorii retribuiți în acord, mărimea retribuției fiind proporțională cu nivelul mediu de realizare a normelor de către muncitorii de bază.

Retribuirea pe bază de tarife sau cote procentuale se utilizează în comerț, în activitatea de achiziții sau prestări de servicii, mărimea retribuției fiind direct proporțională cu gradul

conf. dr. Sandu COSTACHE

(Continuare în pag. 24)

Karl Marx, 160 de ani de la naștere

Mecanismul general, obiectiv al acțiunii și utilizării legilor economice în socialism

LEGEA CA ESENȚĂ A FENOMENELOR ECONOMICE ȘI CARACTERUL EI OBIECTIV

SE IMPLINESC 160 de ani de la nașterea unuia dintre cei mai mari gânditori ai omenirii, Karl Marx, întemeietorul economiei politice științifice, elaborată de pe pozițiile clasei muncitoare. Marx este cel care pentru prima oară a demonstrat cu cea mai deplină rigurozitate științifică legea de mișcare a societății, potrivit căreia formațiunile social-economice se succed pe linia progresului, iar în acest proces obiectiv capitalismul este sortit inevitabil pieririi, viitorul aparținând socialismului și comunismului. Această epocală descoperire a lui Marx își găsește în epoca noastră de mari prefaceri revoluționare, a cărei trăsătură fundamentală o constituie tocmai trecerea de la capitalism la socialism, o strălucită confirmare istorică. Călăuză în acțiune, iar nu dogmă, gândirea lui Marx, creatoare, deschisă tuturor cuceririlor cunoașterii umane prin însăși esența sa, mobilizează la acțiune milioane și milioane de oameni ai muncii de pretutindeni spre clădirea unor raporturi economice și interumane bazate pe justiție și echitate, demne de epoca pe care o trăim. Ea își găsește o vastă aplicare în marea operă de făurire a noii orinduirii

sociale, prevăzută în mod științific de Marx, pe o mare și crescândă întindere a globului. În această vastă și complexă operă, de o valoare deosebită sînt rezultatele la care a ajuns Marx în problema legilor economice obiective, a modului lor de acțiune, a posibilității omului de a le folosi conștient pentru a accelera progresul general al societății.

După cum se precizează în Programul adoptat de cel de al XI-lea Congres al partidului nostru „Pornind de la caracterul universal al teoriei revoluției proletare fundamentată, pentru prima oară, în mod genial de Marx și Engels, de la experiența și practica construcției socialiste și de la generalizarea propriei experiențe, Programul Partidului Comunist Român trasează căile aplicării creatoare a acestor legi la condițiile istorice, sociale și naționale concrete ale României”. Iar cu ocazia conferinței titlului de Doctor în științe politice și de Doctor în economie, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu preciza că „realitatea dovedește zi de zi că realizarea în viață a principiilor socialiste are loc în mod diferit de la o țară la alta, de la o epocă

la alta, iar rolul forțelor revoluționare, al partidului revoluționar constă tocmai în înțelegerea profundă a acestor realități și elaborarea căilor de transformare revoluționară pe calea socialismului, a societății, în raport cu condițiile concrete, de către masele largi populare, în frunte cu clasa muncitoare... Consider că meritul partidului nostru comunist constă în aceea că a înțeles la timp aceste adevăruri fundamentale ale materialismului dialectic, ale marxism-leninismului și a acționat în concordanță cu ele”.

Acum, cînd sărbătorim 160 de ani de la nașterea lui Karl Marx, întregul popor român, angajat cu toate forțele în realizarea politicii Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate, își îndreaptă în mod firesc gândurile către acela care a întemeiat știința eliberării omului de exploatare și asuprire și care, în atîtea studii de mare profunzime științifică, ne-a cercetat istoria și problemele istoriei noastre cu pasiune și căldură și, în același timp, cu cea riguroasă obiectivitate pe care numai un geniu de talia lui Marx o putea dovedi.

ESTE UN FAPT că fenomenele și procesele economice, mișcarea economică a societății, la fel cu natura, se desfășoară pe baza unor legi inerente lor și independente de voința oamenilor. A cunoaște aceste legi, înseamnă a te putea folosi de ele în vederea atingerii scopurilor de progres urmărite; dimpotrivă, a le ignora sau încălca ar însemna să fii, în ultimă instanță, dominat de ele ca de o forță oarbă, iar efectele să ajungă negative. Cunoașterea temeinică a legilor economice constituie o necesitate absolută și prima condiție a unei conduceri științifice atît la nivel micro cît și la nivel macro-economic. Această necesitate este sporită în mod deosebit de actuala perfecționare a mecanismului economico-financiar, care pune sarcinile calitative în centrul atenției, spre a asigura o mai rapidă și completă valorificare a marilor rezerve de care dispune economia noastră și a determina o creștere mai susținută a eficienței economice și sociale la toate nivelele de activitate.

Proprie fenomenelor și proceselor economice reale, legea economică reprezintă o legătură necesară, esențială și generală între laturile, fenomenele și procesele vieții economice, legătură caracterizată printr-o repetabilitate și constanță relativă, în contextul unor condiții definite. Drept urmare, o lege economică începe să existe atunci cînd apare ansamblul corespunzător de condiții, își poate modifica acțiunea atunci cînd se modifică respectivele condiții și dispăre atunci cînd dispăre ele.

De cea mai mare însemnătate, atît pe planul teoriei cît și pe cel al practicii, este distincția dintre legea economică reală, obiectivă și legea științifică, formulată de cercetători. Între ele nu trebuie făcută nici o confuzie, după cum nu poate fi confundată dialectica obiectivă cu dialectica subiectivă. Într-adevăr, în mod firesc, formularea științifică a unei legi presupune reflectarea legii reale, independente de voința oamenilor, dar, tocmai pentru că legea științifică nu este decît o reflectare esențializată a realității, formularea ei nu poate fi decît aproximativă, deschisă și mereu perfectibilă. Cu alte cuvinte, formularea legii științifice poate varia în dependență de gradul de surprindere a realității, preciziunea reflectării mărindu-se odată cu progresul cunoașterii. De altfel, istoria generală a științei arată că acest lucru este valabil nu numai pentru științele economice și sociale, ci și pentru toate celelalte.

Spre deosebire de legile naturii, legile economice se caracterizează, pe de o parte, prin faptul că au o durată și o sferă de acțiune legate de existența societății umane, iar pe de altă parte, prin aceea că își croiesc în mod obiectiv drum prin activitatea zilnică a oamenilor, deci a factorului subiectiv, conștient, prin milioanele și milioanele de acte și decizii econo-

mice. În același timp în măsura în care relațiile de producție exprimă obiectiv interese, legile economice privesc aceste interese.

O examinare atentă a legilor economice arată că, în cadrul lor, în mare, există legi structurale sau de stare ori morfologice (reprezentînd îndeosebi stabilitatea calitativă a anumitor structuri în coexistența lor), legi de funcționare (care privesc funcționarea structurii, dar și structura funcționării), legi de desfășurare (reprezentînd cu deosebire mecanismele variabilității, fie sub forma succesiunii de stări, fie sub cea a mecanismelor genetice). Deși se referă nu doar la relații cauzale și la alte tipuri de conexiuni necesare, legile economice au, toate un temel causal, lucru ce presupune dezvoltarea locului ocupat de ele în cadrul fenomenelor în care apar ca efecte ale unor procese. Temeiul causal este valabil atît pentru așa numitele legi dinamice (ce fixează generalul necesar care se manifestă în toate cazurile individuale) cît și pentru legile statistice (expresie a necesarului la nivelul fenomenelor de masă, medie, stărilor unei mulțimi de fenomene). În legătură cu aceasta, se poate observa că o lege modală pentru o anumită grupă de fenomene sau procese economice poate fi o lege causală în privința altora.

Între trăsăturile distinctive ale legilor economice, caracterul lor de tendință dominantă stohastic ocupă un loc foarte însemnat. Încă în prefața la primul volum al „Capitalului”, K. Marx arată că legile economice sînt „tendințe care acționează și sînt impuse cu o necesitate de fier”¹⁾. La rîndul său, Fr. Engels, în scrisoarea sa către Conrad Schmidt, din 12 martie 1895, scrie referindu-se la legea egalizării ratei profitului capitalist: „În realitate, ratele profitului variază, în funcție de diferite împrejurări, de la o întreprindere la alta și de la un an la altul, iar rata generală există doar ca o medie luată pentru multe întreprinderi și pentru un întreg șir de ani. Dacă anume să pretindem însă ca rata profitului, să zicem 14,876934... să fie absolut exactă pînă la o sută de zecimale în fiecare întreprindere și în fiecare an, sub sancțiunea de a fi degradată la rangul de ficțiune, am înțelege cu totul greșit natura ratei profitului și a legilor economice; căci toate acestea n-au altă realitate decît în aproximație, în tendință, în medie, iar nu în realitatea nemijlocită. Această se explică în parte prin faptul că acțiunea lor se încrucișează cu acțiunea simultană a altor legi, în parte prin însăși natura lor ca noțiuni”²⁾.

Legile economice își păstrează caracterul de tendință și în socialism deși aici mișcarea economică de ansamblu nu este spontană ci planică. Lucrul se explică prin faptul că, obiectiv

gile economice exprimă deseori exigențe contradictorii iar nu atât ele se încrucișează, în condițiile în care sistemul de terese economice, pe lângă unitatea componentelor sale, conține și contradicții neantagoniste; în fine, trebuie ținut seama de factorii economici și împrejurările care-i influențează și înșă neconținut, determinând modificări în însuși modul de acțiune al legilor.

Fiind legi ale relațiilor de producție, legile economice sînt fel de obiective ca și ele. Rădăcinile caracterului obiectiv relațiilor de producție constă în faptul că un anumit nivel dezvoltării forțelor de producție ale societății generează relații de producție corespunzătoare și, odată cu aceasta, legile economice inerente lor. La rîndul lor, „forțele de producție sînt rezultatul energiei aplicate a oamenilor, dar această energie însăși este limitată de condițiile în care se află oamenii, de forțele de producție deja dobîndite, de forma socială existentă înaintea lor, pe care ei nu o creează, care este produsul generației anterioare. Prin simplul fapt că fiecare generație nouă găsește forțele de producție dobîndite de generația anterioară, care-i servesc drept materie primă pentru o producție nouă, se creează în istoria oamenilor o înlanțuire, iar aștăre istoria oamenilor, care este cu atît mai mult istoria menirii, cu cît se dezvoltă mai mult forțele de producție ale oamenilor, și prin urmare, relațiile lor sociale“³⁾.

Fiind independente de conștiința și voința oamenilor, legile economice nu pot fi nici desființate și nici transformate de ei. Ele sînt la fel de obiective ca și legile naturii. Or „în genere legile naturii nu pot fi desființate. Ceea ce se poate schimba în acțiune de condițiile istorice diferite, este numai forma în care se manifestă aceste legi“⁴⁾. Cunoașterea, studierea temeinică a legilor obiective, a realităților vii în cadrul cărora ele acționează, ca și utilizarea cu inteligență a acestor legi în concordanță cu condițiile istorice și nevoile efective ale poporului constituie, de aceea, o condiție sine qua non a unei politici științifice.

În acest context, caracteristic pentru modul în care Partidul Comunist Român abordează problema legilor economice este faptul că el luptă atît contra ignorării și încălcării exigențelor lor obiective și, deci, a subiectivismului și voluntarismului, cît și contra fetișizării acestor legi, deci a mecanicismului și fatalismului. În orînduirea socialistă, oamenii nu mai sînt obiectul acțiunii orbe a legilor sociale obiective ci, înțelegînd profund condițiile în care apar și acționează ele, exigențele și efectele lor, cunoscînd temeinic realitățile, ei influențează condițiile respective în așa fel încît, de pe urma acțiunii legilor economice, societatea să obțină maximum de efecte utile dorite și să evite complet sau să reducă la minimum efectele nedorite. Într-o astfel de concepție, **legile economice au nu numai un caracter coercitiv ci și unul stimulatîv**. De altfel, încă Fr. Engels arăta că în socialism legile economice nu se vor mai impune oamenilor ca niște tendințe orbe prin mase de împliniri, ci se vor realiza în mod planificat prin activitatea concertată a acestora, că „legile proprii lor activității sociale, care pînă acum nu se impuneau oamenilor ca niște legi naturale, străine... care îi dominau, vor fi folosite de acum înainte de oameni în deplină cunoaștere de cauză și, prin aceasta, vor fi dominate de ei“⁵⁾.

Deosebit de important pentru utilizarea corectă a legilor economice obiective este să se observe faptul că acestea nu acționează în izolare una de alta, ci în conexiune, ca sistem. Numai înțelegînd legile obiective în interdependența și intercon condiționarea lor, în înlanțuirea lor dialectică de-a lungul fiecărei etape, se poate desprinde corect sensul mișcării economice și se poate acționa armonios asupra întregului sistem — ca în dirijor care cunoaște la perfecție nu numai partitura ci și instrumentele, interpretii, sala și publicul — spre a atinge scopul urmărit de societate și a cvita acțiunile cu efecte dezordonate sau desarticulate. Evident, o asemenea abordare a legilor presupune un profund simț al cauzalității, al funcționalității, și al devenirii istorice a sistemului economic, iar acest lucru este cu atît mai important cu cît însuși legile economice obiective au un caracter istoric.

Legile economice au, în fiecare treaptă a dezvoltării sociale, o logică dialectică riguroasă decurgînd din însuși dialectica relațiilor de producție. **Sistemul de legi economice care acționează în socialism conține, în mod firesc, legi care acționează în ansamblul producției sociale, dar și legi care privesc**

numai anumite sfere ale ei — producția, repartitia, schimbul consumul — ori doar anumite laturi ale unei sfere — de ex., circulația monetară — fără a mai vorbi de faptul că **anumite legi acționează alfel la nivel microeconomic, la nivel macroeconomic și la nivel internațional**. Structura sistemului de legi ale economiei socialiste trebuie însă privită și din punctul de vedere al apariției și duratei lor. Sub acest aspect, el cuprinde: a) **legi generale, comune tuturor orînduirilor sociale** (legea concordanței relațiilor de producție cu caracterul și nivelul forțelor de producție, legea reproducerii lărgite, legea creșterii necesităților oamenilor pe măsura dezvoltării societății, legea economiei de timp, legea creșterii productivității muncii etc.); b) **legi care acționează în cîteva orînduiri** (legea valorii, legea cererii și ofertei, legea rentei etc.); c) **legi specifice socialismului** (legea economică de mișcare, fundamentală a socialismului, legea dezvoltării planice, proporționale a economiei naționale, legea repartitiei după muncă ș.a.m.d.).

Ținînd seama că orice producție socială presupune o populație organizată într-o anumită comunitate și că socialismului îi este proprie dezvoltarea și înflorirea națiunii, Partidul Comunist Român abordează sistemul legilor economice ale socialismului ca un **sistem care acționează în contextul complexului economic național**, în condițiile concret-istorice ale fiecărei economii naționale. Folosirea lui trebuie astfel, să conducă, la afirmarea și dezvoltarea acestui complex, a economiei naționale — celula a economiei internaționale — pe baza planului național unic. Drept urmare, relațiile de interdependență economică între națiuni și însuși folosirea legilor economice care guvernează relațiile internaționale, trebuie să țină seama de interdependența și suveranitatea națională a statelor, neexistînd interdependență fără independență. Deosebirea cadrului național și a celui internațional în care acționează diferitele legi economice se cere, de aceea, observată cu atenție. Referindu-se spre exemplu, la cîteva legi economice, Programul Partidului Comunist Român prevede expres: „Desigur, în raporturile noastre economice internaționale se va ține permanent seama de acțiunea și cerințele pieței. Deci, legea valorii, legile producției de mărfuri vor fi folosite în mod conștient, în concordanță cu necesitățile economiei naționale, planice, cît și cu cerințele pieții internaționale. Pe plan național, cîmpul și modul de acțiune al acestor legi vor fi diferite de cele pe plan internațional“⁶⁾.

Forța excepțională de pătrundere a marxismului în fiziologia societății, în mecanismul istoric al apariției, dezvoltării și perspectivelor ei rezidă în metoda materialist-dialectică. Or, în cadrul acesteia, problema contradicției ca sursă a dezvoltării ocupă un loc central. Nu poate fi, deci, vorba de o înțelegere științifică a legilor obiective din economie fără a se ține seama de contradicții. Orice legătură cu caracter de lege este o legătură între relații, între laturi diferite, contrarii. Drept urmare, ca formă de legătură esențială, constantă etc. a contrariilor, legea economică este o modalitate de exprimare și mișcare a contradicției. De aceea, atunci cînd se cercetează legea, studiul nu poate fi oprit la examinarea necesității, esențialității, cauzalității, funcționalității ș.a.m.d., ci trebuie împins pînă la dezvăluirea contradicției concrete care se realizează în legătura respectivă. Aceasta înseamnă să ții seama de faptul că, obiectiv, toate relațiile și legăturile se desfășoară în cadrul **legii universale a unității și luptei contrariilor**, sau „legea întrepătrunderii opușilor“, cum a numit-o Engels. De la această lege nu face excepție nici socialismul.

Importanța teoretică și practică a cunoașterii și studierii contradicțiilor din economie este excepțională. Numai punînd în locul conflictului dintre dogme, conflictul dintre fapte și contradicțiile reale, care constituie substratul lor ascuns, arăta Marx, poate fi transformată economia politică într-o știință pozitivă. Totodată, referindu-se la contradicțiile din domeniul economic, Marx și Engels subliniau că „aceste contradicții nu nu pot fi înțelese dacă nu studiază fiecare mod de producție și întreaga orînduire socială bazată pe el“⁷⁾.

Valoarea metodologică a acestei teze este cu totul esențială. Într-adevăr, contradicțiile economice sînt contradicții ale societății. Privind societatea ca sistem global, economia se manifestă ca un sistem constitutiv al acesteia, iar elementele economice ca subsisteme ale ei ș.a.m.d. în ansamblul societății acționînd și alți factori care aparțin sistemului global. Contradicțiile străbat, deci, toate laturile formațiunii social-economice. În același timp, ele au un caracter specific din punct de vedere istoric, un mod caracteristic de manifestare și acțiune, în dependență de condițiile existenței lor. În consecință, cercetarea caracterului specific al contradicțiilor în socialism are o deosebită însemnătate pentru înțelegerea dezvoltării economice-sociale. Aceasta cu atît mai mult cu cît crește mereu importanța utilizării conștiente a dialecticii în scopul accelerării progresului social, dar contradicțiile din economie au un rol primordial în funcționarea societății.

prof. dr. docent N. N. CONSTANTINESCU

¹⁾ K. Marx, Capitalul, vol. I, ed. a II-a, Ed. P.M.R., 1948, p. 49.
²⁾ K. Marx și Fr. Engels, Scrisori despre „Capitalul“, ESPLP, București, 1955, p. 14-15.
³⁾ K. Marx și Fr. Engels, Scrisori despre „Capitalul“, ESPLP, București, 1956, p. 14-15.
⁴⁾ Op. cit., p. 192.
⁵⁾ K. Marx și Fr. Engels, Opere, vol. 20, București, Ed. politică, 1966, p. 200.
⁶⁾ Programul Partidului Comunist Român de întărire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism București, Ed. politică, 1975, p. 98.
⁷⁾ K. Marx și Fr. Engels, Opere vol. 23, București, Ed. politică, 1966, p. 118.

ȘCOLI ● CURENTE ● ECONOMIȘTI

ÎN TOATE TIMPURILE aspirația poporului român spre unire și neatarnare și-a găsit o vie expresie în gândirea social-economică și politică din țara noastră. Oprindu-ne la veacul trecut se poate spune că ideile unirii, autonomiei și independenței au constituit o componentă esențială a gândirii înaintate, piedestalul spiritual al mișcării naționale, sociale și politice.

Caracteristic pentru întreaga pleiadă a gânditorilor înalțați din secolul trecut în susținerea idealului de unitate și independență națională este **apelul permanent la istoria poporului nostru**. Astfel, pe baza cercetării atente a trecutului istoric al poporului român, N. Bălcescu concluziona: „Unitatea națională fu visarea iubită a voievozilor noștri cei viteji, a tuturor bărbăților noștri cei mari...”¹). Pe aceeași bază, M. Kogălniceanu scria despre „o unire, dorită de veacuri de toți românii cei mai însemnați a aminduror Principatelor, o unire pe care, după spiritul timpurilor, cu armele în mână au vroit să o săvârșească Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul, carele ajunsese a se intitula: **Cu mila lui Dumnezeu, domn al Țării Românești, al Moldovei și al Ardealului**. Prejudețele veacului și intrigile străinilor pînă acum au stăvilat această unire. Astăzi însă împrejurările ne sînt mai favorabile ca să putem realiza aceea ce strămoșilor noștri le-a fost cu puțință numai de a dori”²). Iar C. Bolliac sublinia: „Unirea României într-un singur stat nu este o idee numai în capetele citorva români prea înaintați; nu este o idee ieșită din dezbaterile de la '48 încoace; ea a fost simțimentul național în toate părțile României de cînd istoria a început a ne spune cite ceva despre Dacia”³).

Invocarea trecutului istoric al poporului român în susținerea idealului de unitate și independență națională avea menirea de a pune în lumină **realitatea vechimii și continuității poporului nostru în toate provinciile artificial despărțite, conștiința unității sale indestructibile și aspirațiile lui de veacuri spre neatarnare, rădăcinile istorice ale sentimentului patriotic, precum și faptele glorioase care să mobilizeze poporul la lupta pentru realizarea unității și dobîndirea independenței naționale**. Pe de altă parte, apelul la istoria poporului român era chemat să dezvăluie cauzele care au determinat despărțirea artificială a provinciilor țării ca și faptul că, așa

Unitatea și independența națională în gândirea social-economică românească (I)

cum arăta M. Kogălniceanu, în ciuda vitregiilor timpului, în decursul veacurilor Principatele române nu s-au supus nici unei puteri străine.

Cultivarea istoriei patriei se întemeia așadar pe înțelegerea de către gânditorii progresiști a rolului social-politic al istoriei, a contribuției pe care aceasta o aduce la păstrarea ființei naționale, la apărarea drepturilor noastre naționale. „Istoria — scria N. Bălcescu — este cea dintîi carte a unei nații. Într-însa ea își vede trecutul, prezentul și viitorul.” Iar M. Kogălniceanu sublinia: „Istoria românească mai ales să ne fie cartea de căpetenie și să ne fie paladiul naționalității noastre”.

Gînditorii înalțați au arătat că cerințele obiective ale dezvoltării istorice impun alături de statului național românesc, unitar și independent, care să faciliteze propășirea multilaterală a țării. Dînd expresie acestor cerințe, N. Bălcescu scria: „Vrem să fim o nație una, puternică și liberă prin dreptul și datoria noastră, pentru binele nostru și al celorlalte nații, căci vom fericea noastră și avem o misiune a împlini în omenire... Aceste condiții de putere, de cari avem nevoie, nu le putem găsi decît în solidaritatea tuturor românilor, în unirea lor într-o singură nație, unire la care sînt meniți prin naționalitate, prin aceeași limbă, religie, obiceiuri, sentimente, prin poziția geografică, prin trecutul lor și, în sfîrșit, prin nevoia de-a se păstra și de-a se mîntui”⁴). În gândirea înaintată sînt surprinse **elemente științifice care definesc ființa unei națiuni**. Astfel, cum se menționa într-un articol din „Pruncul român” din 1848, „muntenii și moldovenii nu fac decît o singură nație, amîndoi poartă același glorios nume de români, amîndoi vorbesc aceeași limbă, au aceeași religie, aceleași interese, au suferit aceeași nenorociri și sînt aceeași trebuință de îmbunătățire a soartei lor;

alcătuiesc, cu un cuvînt, un singur colar în **Dorințele partidei naționale Moldova**, M. Kogălniceanu arăta că Unirea Moldovei cu Țara Românească, U dictată de „aceeași origine, limbă, obiceiuri și interese”, constituie cheia boltă a edificului național.

Argumentele de ordin etnic, moral instituțional în sprijinul Unirii se împletesc adesea cu cele de ordin economic. Astfel, într-un memoriu din 1856 adresat de 119 români către reprezentanții puterii întrușiți la Paris se sublinia că pentru Principate Unirea este de importanță pitală „și din punct de vedere economic. Iar într-o broșură din 1857 semnată de un român din București se susține: „Unirea e mîntuina proprietății... e dîmăstirea și învierea industriei” și evidențiază în continuare condițiile favorabile pe care le creează Unirea pentru dezvoltarea întregii economii naționale.

În gândirea progresistă Unirea Muntenilor cu Moldova reprezenta doar punctul de plecare pentru unirea tuturor românilor într-o etapă în alcătuirea statului național românesc unitar. Încă în 1843 M. Kogălniceanu sublinia: „eu privesc ca o trîmbiță mea toată acea întindere de loc unde se vorbește românește și ca istoria națională a istoria Moldovei, a Valahiei și a țărilor din Transilvania”. Iar N. Bălcescu remarcînd cu o deosebită satisfacție hotărîrea de unire a românilor din Ardeal, adunarea de la Blaj în 1848: „Te portim și te serbăm cu drag, o, zi marea căci întîiași dată auziram atunci un pop întreg răspundînd celor ce-i vorbeau unirea Ardealului cu Ungaria prin această strigare: „Noi vrem să ne unim Țara”. Deosebit de pregnant au rămas dorința și voința românilor din Transilvania de a se uni cu România cînturii de dincolo de Carpați. Într-un memoriu adresat principelui Cuza în 1860, Al. P. Puiu Ilarian arăta: „Românii din Transilvania, în împrejurările de față, numai Principatele privesc, numai de aici așteaptă semnul, numai de aici își văd scăparea români și de peste Carpați, bărbăți, femei, bătrîni și tineri, toți ar fi gata de a merge pentru Domnul Cuza”.

Gînditorii înaintați au argumentat tîmăin **„Unirea cea mare”**. Astfel, B. Hașdeu scria: „Nu numai în privința libertății, ci și în aceea a teritoriului este abs-

FIȘE

ORGANIZAREA ȘI PLANIFICAREA UNITĂȚILOR INDUSTRIALE

● *Lucrarea cu titlul de mai sus (664 p.), apărută în Editura didactică și pedagogică, este un manual universitar, elaborat de un colectiv de cadre didactice de profil de la Academia de Studii Economice București, Facultatea de Științe economice Cluj-Napoca,*

Facultatea de Științe economice Timișoara, Facultatea de Științe economice Iași, Facultatea de Științe economice Craiova și Institutul politehnic Galați. Din colegiul de redacție fac parte prof. ing. dr. Constantin Bărbulescu, prof. ing. dr. Victor Crăciunescu, prof. dr. Constantin Negulescu, prof. dr. Paraschiv Vagu, conf. ing. dr. Roman Crișan și conf. Ioan Hălălău. Autorii au urmărit în cele opt capitole ale lucrării — Obiectul și metoda; Unitatea industrială socialistă; Proiectarea unităților industriale și dimensionarea capacităților de producție; Organizarea producției în secțiile de bază; Organizarea secțiilor auxiliare și de servire; Planul de dezvoltare economică-socială a unităților industriale; Pregătirea tehnică — organizatorică a fabricației; Programarea producției în in-

treprinderi industriale — să cuprindă cele mai noi metode și tehnici cunoscute pe plan mondial, precum și rezultatele cercetării științifice din țară în domeniul organizării și planificării producției. Coordonatori: Paraschiv Vagu, Roman Crișan.

Dezbateri la „Voprosi Ekonomiki”

● *Nr. 3/1978 din revista VOPROSI EKONOMIKI ne aduce la cunoștință dezbaterile ce au avut loc la o masă rotundă, organizată de revistă, pe tema Economiceskie problemi upravleniia kacestvom tehniki (Problemele economice ale dirijării calitative a tehnicii). Consemnăm cîteva din propunerile făcute, la care s-au referit și L.M. Gatovski, membru corespondent al Academiei de Științe a*

U.R.S.S., și acad. T.S. Hacıurov, redactorul șef al revistei, introducerea, în afara categoriilor de „tehnică nouă”, „tehnică moralicește uzată”, a celei intermediare de „tehnică anterioară asimilată”; avantajarea produselor care depășesc calitatea corespunzătoare lor mondială și sovietice în raport cu cele care se află la același nivel; diferențierea națiunii de „tehnică nouă” de cea de „tehnică perfectivă”; continuarea cercetărilor metodologice de determinare a efectului economic al acestor două tipuri de tehnică; studiul unui sistem de indicatori calitativi sub aspectul longevității și fiabilității.

Jacques Rueff

● *Timp de 13 ani Jacques Leon Rueff (1896 — 23. IV. 1978*

mente imposibil de a trage o linie de narațiune între moldoveni și muntenii... moldovenii sint munteni, muntanii moldoveni, moldovenii și muntanii sint transilvani, transilvanii sint moldoveni și munteni, iată singurul aspect adevărat și sibiil al acestui majestuos tablou, de o tate națională fără exemplu în anele nri! Mișcarea muncitorească, care dezvoltat concomitent în toate provinciile românești, a apreciat Unirea din 19 ca incompletă și și-a propus ca „**Unirea fundamentală ale luptei revoluționare realizarea unității naționale a poporului român.** Socialiștii scriau 1983: „Nu vom avea o zi, un ceas de lină pe cit timp un frate de-al nostru geme în lanțurile sclaviei și vom lupta curmat, așteptind cu nerăbdare și creștă în viitor, fericita zi când, mină în mână, vom putea striga liber și împreună: „Dăscă România!””¹⁾

Un merit deosebit al gânditorilor înaintați din secolul trecut este punerea în lumină a **legăturii dialectice** dintre naționalitate și unire, dintre naționalitate și independență și dintre independență și unitate națională, a căilor și mijloacelor de realizare a Unirii și de dobândire a independenței și de consolidare a lor, a modului în care trebuie să fie așezate relațiile dintre state și națiuni ș.a.

Subliniind legătura indisolubilă dintre naționalitate, unitatea națională și independență, N. Bălcescu scria: „Dacă naționalitatea este sufletul unui popor, dacă în vreme al păstrează acest semn caracteristic al individualității sale, acest spirit de viață, el este investit cu dreptul neșcrisibil de a trăi liber, unitatea națională este cheazăsuirea libertății lui, este pul lui trebuincios ca sufletul să nu trăie și să amortească, ci, din contra, să atâ crește și a se dezvolta”. Legătura dintre unire și naționalitate este suniată și de M. Kogălniceanu cind afirmă că unirea este „singurul mod în stare a consolida naționalitatea românilor”. Corelația dintre independență și naționalitate este relevantă cu o deosebită pregnanță de gânditorii înaintați din Transilvania, unde populației române, și majoritare, i se tăgăduia de către cialități dreptul la existență națională. Astfel, S. Bănuțiu sublinia că „**libertatea cărei națiuni nu poate fi decit națională și că libertatea fără de naționalitate**

nu se poate înțelege nici la un popor de pe pământ”.

Ideea naționalității se îmbină organic în concepția gânditorilor progresiști cu cea a unirii, aceasta fiind considerată ca principatul mijloc de a dobândi și păstra independența națională. Astfel, G. Barițiu, sublinia că „**tăria și puterea unui popor, baza sa, politica sa de cumpănire, nădejdele sale, prezentul și viitorul său zac în unirea națională**”. Iar N. Bălcescu, în discursul amintit mai sus, releva convingerea tuturor românilor despre „**mintuirea de orice domnire străină prin unitatea națională**”.

În același timp, gânditorii progresiști subliniau că Unirea va duce la creșterea potențialului politic și economic al țării și va pune națiunea română în **relații de egalitate** cu celelalte națiuni ale lumii. Astfel, în presa vremii se scria: „România toată, această mare familie de frați, nu poate fi fericită, nu poate fi tare și puternică decit numai prin unire; prin unire numai vom alcătui... un stat care nu are a se teme de nici o putere străină și care să fie considerat între celelalte staturi libere”. Și, evidențiindu-se că unitatea națională va favoriza accelerarea dezvoltării economice, se adaugă: „Da, unită, numai unită România va înflori”, și astfel, ea se va putea situa în rindul „națiilor celor mai înaintate”²⁾.

Fiind considerată drept cheazăsuirea cuceririi și păstrării independenței, unitatea națională, la rindul său, va fi potențată de **suveranitatea de stat**. Pline de adinci semnificații și adevăr sint, de exemplu, aprecierile cuprinse într-un ziar al vremii, potrivit cărora patriotismului îi „corespunde principiul suveranității naționale: căci cei ce-și iubesc patria nu vor să o vadă nici într-un chip supusă. Din principul suveranității naște acela al intrinării, fiindcă este știut că **suveranitatea dispăre** îndată ce se înstrăinează o parte dintr-înșă”. În acest raport dialectic națiune-suveranitate se circumscrie și ideea, cu un pronunțat caracter peren, potrivit căreia suveranitatea „este atributul, este proprietatea națiunii” și că „cel mai prețios drept al unei națiuni este dreptul ei de a se guverna precum ea voiește”.

Merituri este și faptul că pledind pentru afirmarea națiunii române și constituirea statului românesc, unitar și independent, gânditorii progresiști n-au adoptat o

poziție îngustă naționalistă. Dimpotrivă, ei au respins șovinismul, au susținut egalitatea tuturor naționalităților, au promovat cu insistență ideea respectului libertății și independenței tuturor națiunilor, a egalității lor în drepturi și solidarității lor în lupta cu asupritorii. Astfel, N. Bălcescu sublinia că este invederat pentru tot românul că „**libertatea naționalităților nu poate veni de la curțile împărătești și din mila împilatorilor și a despoților, ci numai dintr-o unire strinsă între toți românii și dintr-o ridicare a tuturor împreună și în solidaritate cu toate popoarele împilate**”. Iar A. Iancu, arătând că principiile libertății, egalității și frățietății constituie deviza mișcării conduse de el, sublinia: „Înșă aceste principii le pretindem de la oricine, garantate pe temelul existenței națiunilor”. Cerind recunoașterea drepturilor naționale ale românilor din Transilvania, S. Bănuțiu arăta că voind a se constitui pe temelul național, națiunea română „n-are cuget dușman în contra altor națiuni, ci cunoaște același drept pentru toate, voiește a-l respecta cu sinceritate, cerind respect împrumutat după dreptate; prin urmare, națiunea română nici voiește domni preste alte națiuni, nici nu va suferi a fi supusă altora, ci voiește drept egal pentru toate”.

Aceste idei valoroase din gândirea înaintaților privind unitatea și independența națională, au fost încorporate și ridicate pe un plan superior în gândirea sistemică și complexă a partidului nostru privind progresul României, progresul fiecărei țări, instaurarea în lume a unui spirit de echitate și dreptate ca o componentă vitală a propășirii umanității.

conf. dr. Dumitru MUREȘAN

¹⁾ N. Bălcescu, Mersul revoluției în istoria românilor, în Antologia gândirii românești, partea I, Ed. politică, București, 1976, p. 281.

²⁾ M. Kogălniceanu, Dorințele partidei naționale din Moldova, în op. cit. p. 354.

³⁾ C. Bolliac, Unitatea României, în op. cit., p. 300.

⁴⁾ N. Bălcescu, Mersul revoluției în istoria românilor, în Gândirea social-politică despre unire (1859), p. 52.

⁵⁾ „Dacia viitoare”, anul I, nr. 2, 1163, p. 20.

⁶⁾ „Pruncul român”, 1848, nr. 13. Citat din Gândirea social-politică despre unire (1859), p. 41 și 42.

ocupat în Academia Franceză șugurul loc conferit unui economist. De la prima sa lucrare *Des ences physiques aux sciences sociales* (1922) economistul francez se afirma ca fiind în același timp un matematician și un filosof. Salutându-l la primirea în Academia Franceză, André Maurois îl aprecia totodată și ca poet. Propria gândire și acțiune economică J.L.R. și-o caracteriza liberalism-interventionist. Retrat încă din perioada dintre cele două războaie, căreia îi arăta „legea Rueff” — demonstrare statistică a unei corelații observate în seria datelor în perioada 1919-1925 între șoajul din Anglia și raportul dintre nivelul salariilor și cel al prețurilor, J.L.R. va reveni la această mă în 1976, evocând „sfârșitul ei keynesiene”. Este notorie politica dintre Rueff și Keynes pe

tema reparațiilor datorate de Germania după primul război mondial. În 1945 J.L.R., la acea dată proaspăt membru al Academiei de științe sociale și politice din Institutul Francez, publică *L'Ordre social*, prin care își exprimă plener încrederea în mecanismul reglator al pieței. Arcul peste timp al realizărilor lui J.L.R. se înscrie în stabilizările monetare din Franța, avind la un capăt pe cea din 1926-28 și la celălalt capăt pe cea din 1958, precum și aportul la constituirea Comunității Economice Europene. Ceea ce a rămas însă pînă la moarte obsesia spiritului său este inflația, considerată o groaznică perversiune, cu consecințe impredictibile prin tragismul lor pentru destinul istoric al capitalismului. Iar dacă, în ce privește inflația internă, J.L.R. a fost ascultat și urmat, în ce pri-

vește sistemul valutar occidental opiniile sale rămîn în stadiul unor raționamente coerente și consistente, dar fără ecou. Ca vicepreședinte al Academiei lumii latine, a avut prilejul să aprofundeze gândirea economică românească, față de care și-a exprimat admirația.

Ștafeta generațiilor — cunoștințele și tehnologia

● În opinia prof. Philip Friedman, de la Boston University, exprimată în articolul *Economics and the quality of resources: Are we running out or running ahead?* (*Economia politică și calitatea resurselor: ieșim din cursă sau o continuăm?*), apărută în *BUSINESS & ECONOMIC DIMENSIONS*, vol. 13, nr. 4, 1977-78, cantitățile fizice de resurse nu ar fi — și nu ar fi fost

FIȘE

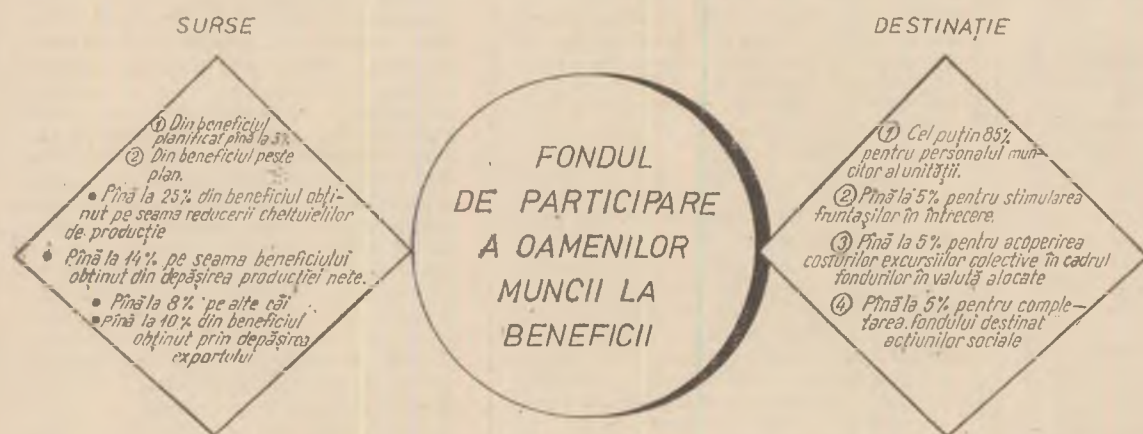
niciodată — cauza vreunor constrîngerii în dezvoltarea economică. De obicei substituirile de materiale se produc înainte de epuizarea lor. Între 1931 și 1966, producția de mase plastice a crescut cu aproximativ 17 la sută pe an, cu mult mai mult decit creșterea P.N.B. sau decit creșterea prețurilor materialelor pe care masele plastice le înlocuiau. Ceea ce fiecare generație este datoare să transmită celorlalte constă doar parțial din elementele mediului natural. Componente mai importante, susține Ph. F., sint moștenirea din domeniul cunoștințelor și tehnologiei.

Repartiția după muncă

(Urmare din pag. 19)

de realizare a sarcinilor. În comerțul cu amănuntul, alimentația publică și unitățile hoteliere se aplică **retribuția prin remiză**.

Potrivit hotărârii plenarei C.C. al P.C.R. din 22-23 martie 1978, în afara retribuției de bază, personalul muncitor va primi

venituri suplimentare din beneficiile realizate, în raport cu contribuția fiecăruia la dezvoltarea întreprinderii, cu activitatea depusă și vechimea în unitate. **Participarea la beneficii** constituie o formă superioară de stimulare a oamenilor muncii, ea fiind o expresie a aplicării consecvente a principiului eticii și echității socialiste în domeniul repartiției fondului de consum. **Fondul de participare a oamenilor muncii la beneficii** se constituie, în diferite proporții, din următoarele surse: beneficiul planificat și beneficiile peste plan obținute pe seama reducerii cheltuielilor de producție, a depășirii producției nete și alte căi. Acest fond se repartizează anual de către adunarea generală a oamenilor muncii, partea principală fiind destinată sporirii veniturilor bănești ale întregului personal.

Stimularea materială personală se asigură și prin utilizarea sistemului de sporuri și diferite premii. În sistemul de sporuri locul principal îl ocupă **sporul de vechime**, care se acordă în cote procentuale în funcție de vechimea neîntreruptă în aceeași unitate. De asemenea, în raport de rezultatele obținute, oamenii muncii primesc și **premiu**: pentru realizări deosebite în muncă; pentru economii de materiale și forță de muncă; alte premii.

Multitudinea formelor de stimulare materială personală implică și **răspunderea materială**. Retribuirea fiecărui om al muncii depinde de modul de îndeplinire a sarcinilor de producție și de serviciu, neîndeplinirea lor atrăgând după sine diminuarea retribuției. În cazul producerii de daune, din neglijență, persoanele respective sunt obligate să despăgubească întreprinderea.

Retribuția după muncă în cooperativele agricole de producție

ÎN AGRICULTURA COOPERATISTĂ, îndeplinirea cerințelor legii repartiției după muncă se realizează prin modalități specifice, determinate de particularitățile proprietății cooperatiste. Potrivit Legii, în unitățile agricole cooperatiste, sistemul de retribuire cuprinde: retribuția de bază; retribuția suplimentară; sporul de vechime.

Retribuția de bază constituie partea principală a retribuției totale, nivelul acesteia stabilindu-se diferențiat pe activități, în funcție de importanța lor, iar în interiorul lor, pe categorii sau grupe de lucrări. Retribuția de bază, se realizează prin următoarele forme de retribuire: acord global; acord direct; tarife pe norme de muncă; în regie (sau în timp); cote procentuale.

Acordul global constituie forma principală de retribuire a cooperatorilor, prin care mărimea veniturilor lor se află în raport direct cu rezultatele obținute în muncă. Retribuirea în acord global se practică prin două forme: **acord global cu tarif constant** pe unitatea de produs sau la 1000 lei producție obținută și **acord global cu tarif constant pe unitatea de produs sau la 1000 lei producție până la nivelul producției planificate**, pentru surplusul obținut utilizându-se retribuția suplimentară.

Acordul direct se folosește pentru retribuirea cooperatorilor care activează în sectoarele de producție industrială, de construcții și prestări de servicii.

Retribuirea pe baza tarifului pe normă de muncă se practică pentru lucrările ce nu pot fi executate în acord global, mărimea ei determinându-se în funcție de nivelul tarifulor pe normă de

muncă rezultat din planul de producție și financiar al cooperativei agricole

Retribuirea în regie se utilizează pentru retribuția cooperatorilor care execută produse sau lucrări de serie mică, unica în cadrul sectoarelor de producție industrială, de construcție sau prestări de servicii.

Retribuirea prin cote procentuale din producție sau din valoarea acesteia se practică pentru retribuția cooperatorilor care participă la lucrările de întreținere și recoltare a finetelor rurale și cultivate, fasole și dovleci în culturi intercalate și precum și celor din sectoarele neagricole, care primesc o anumită parte din valoarea prestării de servicii.

Asigurarea cooperatoilor cu venituri permanente și sigure realizează printr-o formă specifică de retribuire — **venitul garantat**, care se aplică la întreaga unitate sau numai pe anumite sectoare de activitate, cultura categorii de animale. Plata venitului garantat este condiționată îndeplinirea sarcinilor de producție planificată la nivelul acestuia depi-

zind de importanța sectorului de activitate.

Remunerarea cooperatoilor pentru munca prestată se face în bani sau în bani și natură. În cooperativele sau sectoarele de activitate unde se aplică numai forma bănească, pentru satisfacerea nevoilor de cereale ale cooperatoilor unitatea poate vinde acestora, la preț de contractare, anumite cantități de grâu și porumb.

Retribuirea cooperatoilor se face lunar, sub formă de avansuri, în proporție de 80—90 la sută din mărimea retribuției convenite, cu condiția îndeplinirii integrale a sarcinilor de producție planificate. După recoltarea produselor se acordă **avansuri în natură**, în proporție de 50 la sută din drepturile stabilite. Diferențele de venituri — în bani și natură — se achită la sfârșitul anului, după stabilirea fondului total de retribuire realizat și a volumului total de muncă efectuată.

Din depășirea producției planificate, cooperatorii care lucrează în producția agricolă, cei care îndeplinesc funcții de conducere și de execuție tehnică, economică și de altă specialitate și care sunt retribuiți prin acord global cu tarife constante până la nivelul producției planificate, pe bază de tarife pe normă de muncă și în regie, primesc o parte din surplusul de producție sau de venituri sub forma de retribuție suplimentară. Fondul pentru retribuția suplimentară se constituie din cel puțin 50 la sută din producția sau valoarea producției obținute peste plan. Cointeresarea materială personală a cooperatoilor se realizează și prin practicarea **sporului de vechime**. De asemenea, cooperatorii care îndeplinesc funcțiile de președinte, vicepreședinte scos din producție, șef de fermă sau brigadă, primesc o la sută o **indemnizație lunară**.

În conformitate cu Programul de creștere a nivelului de trai pe anii 1976—1980, adoptat la Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977, în 1980 veniturile reale ale țărânimii urmează să crească, comparativ cu 1975, în medie, pe o persoană activă, cu circa 30 la sută. Totodată, venitul garantat va crește cu 24-28 la sută.

INTREBĂRI

1. Enumerați principalele destinații ale produsului muncii în socialism.
2. De ce în socialism munca proprie, utilă societății, constituie unicul criteriu de participare a membrilor societății, la repartizarea fondului de consum individual?
3. Enumerați cerințele aplicării principiului socialist al repartiției.
4. De ce repartiția după muncă constituie principala formă de îndeplinire a cointeresării materiale?
5. Ce se înțelege prin retribuție pentru muncă?
6. Ce se înțelege prin retribuție nominală?
7. Ce se înțelege prin retribuție reală?
8. În ce constă rolul sistemului socialist de retribuire după muncă și care sunt componentele sale?
9. Explicați conținutul formelor de remunerare a muncii practicate în țara noastră.
10. Cum se realizează participarea oamenilor muncii la beneficii?
11. Enumerați sursele și destinațiile fondului de participare a oamenilor muncii la beneficii.
12. În ce constă esența acordului global în cooperativele agricole de producție?
13. Enumerați formele de retribuire prin care se realizează retribuția de bază în cooperativele agricole de producție.
14. Explicați esența venitului garantat în C.A.P. și condițiile de aplicare a acestuia.

„Înțelegem bine că problemele dezarmării sînt complexe, că ele nu pot fi soluționate peste noapte. Dar tot atît de bine înțelegem că continuarea și accentuarea cursei înarmărilor creează pericole tot mai mari pentru pace, pentru viața popoarelor. Uriașele cheltuieli care se fac pentru înarmări apasă tot mai greu pe umerii tuturor popoarelor, inclusiv ai popoarelor din statele dezvoltate. Iată de ce oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare constituie o necesitate vitală, atît pentru dezvoltarea economico-socială și bunăstarea fiecărei națiuni, cît și pentru asigurarea păcii și securității popoarelor, a întregii lumi”.

NICOLAE CEAUȘESCU

Forumul O.N.U. consacrat dezarmării

OPRIREA CURSEI ÎNARMĂRILOR — PREMISĂ A REZOLVĂRII PROBLEMELOR-CHEIE ALE OMENIRII

SESIUNEA SPECIALĂ a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării (New York, 23 mai — 28 iunie 1978), convocată ca rezultat al eforturilor unui mare număr de state, în primul rînd ale țărilor mici și mijlocii, în curs de dezvoltare, nealiniate, nenucleare, printre care se situează și România, își găsește motivații profunde în cîțiva factori esențiali prezenți în întreaga epocă postbelică și care s-au agravat în ultimii ani. Este vorba, sintetic, de cotele primejdioase, fără precedent ale cursei moderne a înarmărilor — nucleare și convenționale —, de consecințele nocive profunde și multilaterale ale acesteia pe plan politic, al securității, economic, social și psihologic pentru întreaga omenire, pe de o parte, și de rezultatele complet nesatisfăcătoare, preocupante, ale eforturilor de pînă acum ale comunității internaționale în domeniul opririi cursei înarmărilor și al înlăturării dezarmării.

Un fenomen care a atins cote de domeniul absurdului

DEZBATERILE din ultimele luni din diferite foruri internaționale, guvernamentale și neguvernamentale, inclusiv din cadrul Comitetului pregătitor al sesiunii speciale consacrate dezarmării, au readus în atenția guvernelor, a opiniei publice internaționale datele și argumentele de bază care pledează pentru elaborarea și punerea în aplicare neîntîrziată a unor măsuri concrete de stăvilire a cursei înarmărilor și de înaintare progresivă pe calea rațională și atît de necesară a dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare. Din multitudinea de argumente în favoarea dezarmării, se relevă cu pregnanță cele de ordin economic și social, datele și concluziile experților economici și financiari care evidențiază că, paralel cu pericolele uriașe pe care le generează pentru pacea și securitatea lumii, pentru însăși existența civilizației umane, cursa înarmărilor a ajuns la parametri atît de ridicați încît constituie o colosală risipă de bunuri materiale, resurse financiare și energii umane, din cele mai prețioase, sustrase nevoilor stringente ale dezvoltării și progresului națiunilor. Și aceasta, într-o etapă a dezvoltării mondiale în care se resimt puternic fenomenele de criză sau insuficiență a materiilor prime, energiei, produselor alimentare etc., iar problema lichidării decalajelor economice și a stării de subdezvoltare a devenit imperativă, constituind o direcție centrală în preocupările O.N.U. și ale comunității internaționale, punînd la ordinea zilei instaurarea unei noi ordini economice mondiale — obiectiv de neconceput fără dezamorsarea cursei înarmărilor și înlăturarea dezarmării.

Cu toată complexitatea și ramificațiile multiple — directe și indirecte — adesea greu de evaluat și cuantificat ale fenomenului înarmărilor, un număr de indicatori sintetici oferă

o imagine sinoptică asupra cotelor cu adevărat absurde la care au ajuns în zilele noastre producția și stocurile de arme.

Astfel, dacă în 1945 bugetul militar global era de circa 50 miliarde dolari, el a ajuns, în 1977, la 400 miliarde, o creștere de opt ori. Aproximativ 500 000 de oameni de știință și specialiști, susținuți cu fonduri considerabile (circa 10% în medie din totalul bugetului militar mondial, respectiv 40 miliarde de dolari la nivelul anului 1977), care pe parcursul perioadei postbelice au reprezentat 40% din totalul sumelor alocate pentru cercetări științifice, lucrează în sectorul cercetărilor pentru perfecționarea armamentelor existente și crearea unor noi tipuri și sisteme de arme, și mai nimicitoare. Arsenalele nucleare existente în lume înmagazinează o capacitate distructivă echivalentă cu 60 000 megatone trinitrotoluen. Pe glob, circa 60 milioane de persoane — dintre care mulți specialiști cu înaltă calificare — își desfășoară activitatea fie direct sub arme — circa 20 milioane —, fie în industria de armament și ramificațiile ei proflice, oricum, deci, în sectoare neproductive în raport cu economia civilă, pașnică.

Stocurile de arme convenționale și tehnica de luptă legată de acestea însumează și ele o uriașă capacitate de distrugere, presupunînd de asemenea irosirea unor colosale fonduri pentru cercetare, producție, stocare, întreținere etc. În sfîrșit, tranzacțiile mondiale cu armament indică și ele proporțiile activităților militare din lumea de azi, ridicîndu-se în ultima perioadă la peste 20 miliarde dolari anual (după unii experți, chiar la 50 miliarde, dar statistici exacte în materie sînt dificil de obținut, majoritatea tranzacțiilor guvernamentale sau ale firmelor private fiind secrete).

Impact profund dăunător asupra vieții economico-sociale a tuturor statelor

ÎNTRE multiplele contribuții constructive ale României în viața internațională figurează și valoroasa inițiativă care a condus la elaborarea, în 1971, în cadrul O.N.U., a primului raport cuprinzător privind consecințele economice și sociale ale cursei înarmărilor și cheltuielilor militare, raport care a fost actualizat anul trecut (doc. A/32/88 din 12 august 1977). Atît acest studiu, cît și alte rapoarte întocmite sub egida Națiunilor Unite și a altor organizații, aduc din abundență date revelatoare, pe de o parte despre impactul deosebit de nociv al competiției militare actuale asupra vieții economico-sociale a tuturor statelor, iar pe de altă parte, despre marile binefaceri ce ar decurge pentru umanitate din înlăturarea dezarmării.

Astfel, de la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial și pînă în prezent, costul direct al înarmărilor a depășit suma uriașă de 6 000 miliarde dolari; numai în perioada 1960—1970

pentru înarmări au fost irosiți 1 900 miliarde dolari, iar dacă se menține ritmul actual de creștere, în deceniul în curs — proclamat de O.N.U. ca „Deceniu al dezarmării“ — totalul cheltuielilor militare globale este estimat la peste 4 000 miliarde dolari, adică mai mult decât dublu în raport cu deceniul precedent. În alți termeni, s-a ajuns în medie ca pe glob în 1977 cheltuielile militare să fie de 100 dolari pe un locuitor, adică tot atât cât este venitul mediu pe locuitor în țările în curs de dezvoltare din categoria celor mai sărace. Pe plan mondial, suma afectată pentru un militar este de 12 300 dolari anual, în timp ce media pentru un elev este de numai 219 dolari, și sînt țări în care această sumă este de numai 5 dolari; de notat că, potrivit unor estimări cheltuielile militare pe trei luni ar fi suficiente pentru finanțarea unui program mondial de eradicare a analfabetismului.

La nivelul anului 1976, cheltuielile militare globale, care au totalizat 350 miliarde dolari, au fost echivalente cu: produsul social global al unui număr de 65 de țări din America Latină și Africa; sau cu alocațiile mondiale totale pentru învățămînt; sau cu dublul cheltuielilor mondiale pentru sănătate. În alți termeni, cu cei 350 miliarde dolari s-ar fi putut construi: 50 milioane de locuințe, sau 1 000 de orașe de cite 200 000 locuitori, sau 35 milioane de paturi de spital. În timp ce, în anul 1977, alocațiile pentru înarmări au reprezentat pe glob 400 miliarde dolari, nu a fost posibil să se găsească suma de 6 miliarde dolari pentru constituirea fondului de stabilizare a prețului produselor de bază, fond considerat un instrument esențial în cadrul eforturilor tinzînd la eliminarea decalajelor și a subdezvoltării.

Ne vom mulțumi să mai amintim aici doar faptul că, în același timp în care se cheltuiesc sute de miliarde de dolari pentru înarmare, pe glob mor anual din lipsă de hrană circa 25 milioane de oameni, iar aproximativ 900 de milioane, dintre care mulți copii, suferă de flagelul foamei și subnutriției.

Una dintre concluziile de bază care s-au cristalizat în ultimii ani este aceea că goana înarmărilor afectează direct — desigur în proporții diferite, dar întotdeauna în mod negativ — economiile și nivelul de viață al tuturor statelor: mari și mici, bogate și sărace, nucleare sau nenucleare. După cum, pe cale de consecință, înfăptuirea unor măsuri practice de dezarmare ar avea efecte benefice uriașe asupra tuturor națiunilor. Cu titlu de exemplu, specialiștii au calculat că, cu fiecare 100 miliarde dolari cheltuiți anual pentru înarmare, adică cu aproximativ 5/6 din suma alocată în prezent pentru bugetul militar al Statelor Unite, s-ar putea construi: 300 centrale termoelectrice cu o capacitate de 120 000 kW fiecare; 300 de rafinării capabile să prelucereze cite 3 250 000 tone de țifei anual; 1 000 de fabrici de îngrășăminte chimice; 200 de uzine de cauciuc sintetic de cite 25 000 tone capacitate; 1 600 de fabrici de zahăr, care ar putea să producă anual afița zahăr cit s-a produs în întreaga lume în 1958.

De relevat efortul împovăraător și în creștere pe care țările în curs de dezvoltare se văd silit să-l facă, în actuala conjunctură mondială, pentru înarmare, în majoritatea cazurilor pentru nevoi de apărare. În ultimii 20 de ani, cheltuielile țărilor în curs de dezvoltare pentru scopuri militare s-au cifrat la 424 miliarde dolari, și ele cresc de două ori mai repede decât economia acestor țări. Indiscutabil, aceasta afectează serios eforturile lor de dezvoltare și progres, de reducere a decalajelor ce le separă de statele industrializate.

Se evidențiază, astfel, justetea uneia dintre concluziile formulate în raportul amintit al O.N.U. privind consecințele cursei înarmărilor, elaborat la inițiativa României: „Oricare ar fi considerațiile diverse și multiple invocate pentru continuarea cursei înarmărilor, nu numai că această cursă antrenează grele sacrificii economice, dar ea compromite, de asemenea, toate formele de progres social, care constituie singura noastră speranță veritabilă pentru viitorul speței umane“.

Programul românesc de acțiune

ROMÂNIA și-a adus o contribuție dintre cele mai valoroase la eforturile pentru oprirea cursei înarmărilor, reducerea cheltuielilor militare și înfăptuirea dezarmării, activitate care s-a bucurat de o largă apreciere pe plan internațional. Stau mărturie, numai în ultimii ani, înscrierea, la inițiativa României, a problemei cursei înarmărilor pe agenda de lucru a Adunării Generale a O.N.U., și elaborarea pe această bază a celor două rapoarte asupra consecințelor negative ale înarmărilor; avansarea programului concret de măsuri vizînd oprirea cursei înarmărilor și realizarea dezarmării, conținut în documentele Congresului al XI-lea al P.C.R.; prezentarea, la 5 noiembrie 1975, la Națiunile Unite, a unui document oficial, intitulat „Poziția României în problemele dezarmării, în primul rînd ale dezarmării nucleare, și în instaurarea unei păci trainice în lume“. Programul concret

Obiective sociale în loc de armament

Tipul de armament	Costul aproximativ (milioane dolari)	Ce obiective sociale ar putea fi realizate cu sumele respective
Un bombardier strategic modern	80—90	16 spitale moderne
Un submarin atomic tip Trident	1500	416 școli
O rachetă intercontinentală de ultimul tip	15—25	500 săli de clasă
Un portavion	900	90 000 apartamente

și realist propus de România pentru înfăptuirea dezarmării, program promovat activ de țara noastră în cadrul lucrărilor Comitetului pregătitor al sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U. consacrată dezarmării, este conceput pe etape și are în urmă să fie înfăptuit gradual, asigurînd, în primul rînd, prioritatea dezarmării nucleare — statuată în rezoluțiile O.N.U. și alte documente internaționale importante — cit și înaintarea spre obiectivul fundamental, al dezarmării generale și totale.

În cinci secțiuni distincte, programul României, de dezarmare preconizează următoarele categorii de măsuri concrete: a) negocierea unui tratat de dezarmare generală și totală; b) măsuri practice, prioritare, de dezarmare nucleară, menite să conducă la interzicerea folosirii armelor nucleare, prohibirea perfecționării, experimentării și producției armelor nucleare și a mijloacelor de transportare a lor la țintă, crearea de zone denuclearizate în diferite regiuni ale lumii, reducerea și lichidarea completă a tuturor stocurilor de arme nucleare și a mijloacelor de transportare la țintă existente, interzicerea totală a armelor nucleare; c) interzicerea cercetării, proiectării și fabricării de noi tipuri de arme de nimicire în masă și a unor noi sisteme de asemenea arme; prohibirea folosirii, încetarea producției, eliminarea din arsenalele militare, scoaterea în afara legii a tuturor armelor de distrugere în masă existente sau în stadiul de proiect — chimice, bacteriologice, biologice sau de orice alt tip și interzicerea totală a utilizării în scopuri militare sau în oricare alte scopuri ostile a tehnicilor de modificare a mediului inconjurător; d) adoptarea unor măsuri parțiale, colaterale efective de dezarmare, între care: înghețarea și reducerea treptată a bugetelor militare, pe baza unui program concret; retragerea trupelor străine aflate pe teritoriul altor state; lichidarea bazelor militare de pe teritoriul străin; reducerea treptată a trupelor și armamentelor naționale; renunțarea la manevrele militare și la demonstrațiile de forță; lichidarea blocurilor militare etc.

La Plenara din martie 1978 a C.C. al P.C.R., reafirmînd hotărîrea României de a milita cu fermitate pentru buna pregătire și încheierea cu rezultate pozitive a sesiunii speciale a Adunării Generale a O.N.U., tovarășul Nicolae Ceaușescu a propus adoptarea la această sesiune a unei hotărîri solemne de opinie a cursei înarmărilor, de înghețare a cheltuielilor militare, a efectivelor și armamentelor la nivelul anului 1978. Totodată, secretarul general al P.C.R. a subliniat importanța deosebită pe care ar avea-o trecerea la reducerea treptată a cheltuielilor militare, a efectivelor trupelor, astfel ca, cel mai tîrziu pînă în 1985, aceste cheltuieli să se reducă cu cel puțin 10—15%. În concepția partidului și statului nostru, sumele economisite prin reducerea acestor cheltuieli ar putea să fie alocate în proporție de 50% pentru dezvoltarea economică și ridicarea nivelului de trai din fiecare țară, iar 50% pentru țările în curs de dezvoltare cu un venit național pe locuitor de pînă la 500—600 dolari anual.

Măsurile de dezarmare propuse de România — dintre care multe au fost încorporate în documentele Comitetului pregătitor al sesiunii speciale a Adunării Generale — reprezintă o bază realistă și constructivă de dezbateri pentru apropiatul forum al Națiunilor Unite dedicat dezarmării, bază a cărei luare în considerare ar fi de natură să confere sesiunii speciale capacitatea de a marca începutul unei ere noi în domeniul dezarmării — era dezarmării efective, reale. Înfăptuirea programului de măsuri preconizat și promovat de România ar deschide perspectiva unei lumi în care toate popoarele să trăiască libere de amenințarea armelor teribile acumulate în arsenalele actuale, a unei lumi a păcii bazate pe dezarmare, în care resursele colosale folosite azi pentru crearea unor mijloace de distrugere din ce în ce mai sofisticate să fie dirijate spre rezolvarea unor probleme cheie ale omenirii contemporane — lichidarea subdezvoltării, a decalajelor între nivelurile economice ale statelor lumii, împlinirea aspirațiilor de progres și civilizație ale tuturor națiunilor.

Nicolae CHILIE

TENDINȚE — CONIUNCTURI

Ipoteze de creștere in C. E. E.

CEA mai recentă prognoză pentru întregul în curs a Comisieiției comune avansează ipoteza unui ritm anual de creștere produsului intern brut pe ansamblul C.E.E. de aproape 3%, a unei rate a șomajului de 6,6% din totalul populației active (față de 4,4% anul trecut și 5% în 1976) și a unui ritm

al inflației de aproape 7%. Prognoza este alcătuită pornind de la ultimele previziuni elaborate de autoritățile celor două țări membre (rezi tabelul). În cazul S.U.A., date furnizate de C. Fred Bergsten, adjunct al ministrului de finanțe, evocă probabilitatea obținerii în continuare a unui ritm de creștere a P.I.B. ceva mai mare decât în alte țări industrializate, și anume de circa 4,5% în 1978. Față de 4,9% anul trecut.

bumbac pe plan mondial în sezonul agricol 1978/79, micșorarea estimată de Departamentul agriculturii din S.U.A. fiind de 4,5% din suprafața cultivată în 1977/78.

Industria nichelului: în așteptarea revirimentului

SUB EFECTUL restrîngerii producției siderurgice, al reducerii investițiilor într-o serie de ramuri consumatoare de nichel, cererea pe piața țărilor capitaliste pentru acest produs s-a micșorat, paralel cu intrarea în funcțiune a unor noi capacități de producție în industria nichelului. Ca urmare, stocurile de nichel acumulate la finele anului trecut (de peste 250 mii tone) erau echivalente cu volumul normal al livrărilor pe piață timp de șase luni, iar proporția capacităților excedentare, neutilizate, a crescut.

După opinia specialiștilor, chiar dacă în acest an se manifestă unele tendințe către resorbirea stocurilor acumulate, un reviriment al industriei nichelului sub aspectul producției, prețurilor și investițiilor nu este de așteptat — după cele mai optimiste previziuni — decât din 1980, iar după previziuni pesimiste abia la sfârșitul deceniului următor.

reducere a consumului mondial de bumbac, ca urmare a stagnării industriei textile în unele regiuni ale lumii (de pildă în Europa occidentală) sau a concurenței fibrelor chimice, se apreciază că stocurile reportabile de bumbac se vor menține la un nivel ridicat, iar prețurile vor fi stabile ori vor manifesta tendințe de scădere. În această conjunctură este de așteptat o restrîngere a suprafețelor cultivate cu

Orientări în dezvoltarea economică

India: creșterea producției industriale

ÎN PREZENT, în India are loc definirea unei noi strategii a dezvoltării care să permită în mai mare măsură valorificarea forței de muncă neutilizată, mai ales a celei din mediul rural. Acordându-se importanța cuvenită marii industriei, se pune accent și pe revitalizarea micii industrie și îndeosebi a industriei meșteșugărești de la sate. Oficialitățile au în vedere și o politică de limitare a participării capitalului străin în economia indiană. Se acceptă participarea capitalului străin în proporție minoritară în producția de: ferolaiaje, oțeluri speciale de turnătorie și forjă, metale neferoase, cazane și generatoare cu abur, turbine industriale, echipament pentru transmiterea și distribuirea energiei electrice, cuptoare electrice, nave până la 1 000 tdw, componente electronice, mașini-unelte, mașini agricole, aparate de măsură și control, produse chimice, farmaceutice, medicamente, anvelope, cărămizi refractare etc.

Se dezvoltă, în continuare, baza proprie de materii prime a țării, favorabilă creșterii accelerate a industriei prelucrătoare. India obține, în prezent, o producție anuală de minereu de fier de circa 43 mil. t. Realizarea până la finele anului 1979 a programului de investiții în acest domeniu, de peste 330 milioane dolari, va permite o majorare a producției cu circa 13 mil. t anual. Sporește producția de țicci, care a atins în anul 1977 aproape 9 mil. t. În același an producția de cărbuni a depășit 100 mil. t, intenționându-se o dublare a acesteia în următorii 10 ani. Noi mine de cărbuni vor fi deschise în Bengalul de Vest și Bihar. Se estimează că rezervele de cărbuni ale Indiei depășesc 80 miliarde t.

Industria indiană produce, în prezent, peste 8,5 mil. t oțel anual, peste 220 mii t aluminiu, aproape 29 mii t cupru, peste 60 mii t zinc și circa 10 mii t plumb.

Dintre ramurile industriei prelucrătoare indiene se dezvoltă rapid chimia. Combinatul petrochimic de la Baroda produce importante cantități de naftă, etilenă, propilenă, polipropilenă, negru de fum, benzen, polietilenă de joasă densitate, etilenglicol, polietilenglicol, oxid de etilenă, cauciuc polibudadienic, acrilonitril etc. A crescut producția de medicamente și cea de îngrășăminte chimice (la 2,9 mil. t substanță activă).

Relațiile comerciale dintre România și India au progresat în perioada 1970—1976 într-un ritm mediu anual de 18%. În prezent ele se desfășoară pe baza acordului comercial și de plăți pe termen lung 1976—1980, semnat la New Delhi la 10 decembrie 1975. Cu o pondere de 4—5% din totalul comerțului României cu țările în curs de dezvoltare, India ocupă unul din primele cinci locuri printre aceste țări.

	Ritmul de creștere a P.I.B. (%)	Pondere șomerilor în totalul populației active (%)	Ritmul inflației (%)
--	---------------------------------	--	----------------------

Anglia	3,6	6,0	8,4
Belgia	2,3	7,3	5,5
Danemarca	1,5	6,4	10,5
Franța	2,7	5,1	7,0
R.F.G.	3,1	4,1	3,5
Irlanda	6,0	8,9	6,5
Italia	1,7	7,25	12,0
Luxemburg	1,4	1,4	4,0
Olanda	2,1	4,5	5,5

Sursa: Euroforum, nr. 12/1978.

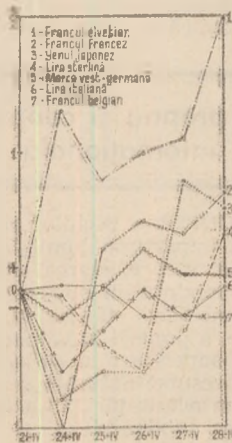
Bumbacul: sporirea recoltei, scăderea consumului

PRODUȚIA mondială de bumbac din anul agricol 1977/78 este evaluată de experții Comitetului consultativ internațional pentru bumbac la 14,2 milioane tone, respectiv un spor de 12% față de sezonul precedent. Întrucât se prognozează o ușoară

EVOLUȚII MONETARE

Dolarul S.U.A. a înregistrat în perioada 24—28 aprilie 1978 un ușor recul față de majoritatea valutelor occidentale. Cu toate că deficitul comercial american pe luna martie a.e. a scăzut la 2,8 miliarde dolari, comparativ cu cifra record de 4,5 miliarde dolari înregistrată în februarie, efectul favorabil a fost redus, mai ales datorită faptului că în relația dolar-ven moneda americană a început din nou să piardă teren după ce s-a anunțat că aproape 40% din deficitul lunii martie s-a înregistrat în comerțul cu Japonia.

Francul elvețian a avut un rol „vedetă” și în acest interval, cîștigînd circa 2% în relația cu dolarul (1.9350 franci/dolar pe 28. IV. a.e., față de 1.9750 franci la 21. IV. a.e.) și fiind în continuare supus influențelor rezultate din fluxurile capitalurilor manevrate de deținătorii lor în scopul realizării unor cîștiguri speculative pe piața valutară. Marca vest-germană nu a reacționat în mod deosebit la publicarea excedentului comercial al R.F.G. pe luna martie a.e., de 4,2 miliarde mărci, realizînd, după un ușor recul la începutul intervalului, o reprecieri de circa 0,1% la un curs de 2,0775 mărci pentru un dolar. Francul belgian a înregistrat un recul ușor, terminînd la circa 32,80 franci pentru un dolar, în timp ce francul francez, după un început slab, cînd a cotat la circa 4,6425 franci/dolar, a revenit, terminînd la circa 4,6060 franci/dolar, cu 0,7% peste închiderea de referință. Lira sterlină

a continuat să manifeste semne de slăbiciune, atingînd un minim al intervalului de circa 1,8125 dolari/liră (cu 0,6% sub nivelul de referință) și a revenit în final. Yenul japonez, după ce în prima parte a intervalului a continuat să evolueze pe o pantă ușor descendentă față de dolar, pînă la circa 227,60 yen/dolar, a revenit și el, terminînd intervalul la circa 223,80 yen/dolar.

Dobinzile pe piața eurodepozitelor la șase luni au evoluat pe o curbă ascendentă la circa 8% pentru eurodolari, la circa 1,3125% pentru eurofranci elvețieni și au fost relativ constante la marca vest-germană, la circa 3 1/2%.

Prețul aurului a continuat să se situeze la un nivel mai scăzut față de intervalele precedente, atingînd un minim de 167,65 dolari/uncie, după care a terminat la 170,65 dolari/uncie (al doilea fixing la Londra pe 28. IV. a.e.).

Paul DUMITRASCU
Gheorghe MUNTEAN

Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 24—28 IV. luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 21 IV 1978.

ACȚIUNI ȘI MĂSURI CONCRETE PENTRU FAVORIZAREA DEZVOLTĂRII ECONOMICE

INTRE 3 și 12 mai a.c. are loc la New York prima sesiune a Comitetului plenar al O.N.U. pentru noua ordine economică internațională, creat anul trecut. Principala punct al ordinii de zi este examinarea și evaluarea principalilor factori care afectează economia mondială și în special economiile țărilor în curs de dezvoltare. Pentru facilitarea dezbaterilor, Secretariatul O.N.U. a distribuit un important document conținând aprecierile diferitelor state, inclusiv ale României, asupra obstacolelor care stau în calea dezvoltării, precum și asupra măsurilor care se impun în vederea eliminării acestor obstacole. În răspunsurile lor, marea majoritate a statelor subliniază necesitatea trecerii de urgență la acțiuni și măsuri concrete pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, de natură să favorizeze eforturile pe care le fac țările în curs de dezvoltare pentru accelerarea dezvoltării lor economice și sociale, în vederea lichidării decalajelor care le separă de țările dezvoltate ale lumii.

Probleme grave și complexe care își așteaptă soluționarea

ÎN ULTIMII ANI economia mondială și relațiile dintre state au fost puternic afectate de manifestarea unor fenomene de criză, a unor probleme grave și complexe care își așteaptă o soluționare eficientă în interesul tuturor statelor, al păcii și securității internaționale. Eforturile întreprinse pe plan internațional nu au dus la rezultate practice, concrete. Din această cauză asistăm la prelungirea crizei economice mondiale, la sporirea măsurilor protecționiste, la manifestarea în continuare a dezordinii monetare, la creșterea fără precedent a cheltuielilor militare care deturneză, în scopuri neproductive și distructive, importante resurse, la agravarea stării de nesiguranță și instabilitate în relațiile internaționale, la ascuțirea contradicțiilor dintre state și grupări de state, la intensificarea luptei pentru o nouă repărțire a lumii, a zonelor de influență, pentru cîștigarea de noi poziții dominante de către diferite state și grupări de state. Încercările cercurilor imperialiste de a ieși din criză prin aruncarea consecințelor acesteia pe umerii altor popoare, prin crearea de noi monopoluri supra-naționale care acționează, sub diferite forme, pentru a servirea economică mai ales a statelor în curs de dezvoltare, nu face decât să contribuie la adîncirea crizei și la agravarea contradicțiilor dintre state.

Fenomenele negative, de criză, din economia mondială și din relațiile economice internaționale sînt rezultatul nemijlocit al politicii imperialiste, colonialiste și neocolonialiste, de dominație și asuprire a popoarelor, de jefuire a bogățiilor lor naționale, de dezvoltare și îmbogățire a unor state pe seama altora, consecință a relațiilor economice inechitabile dintre state. Dezvoltarea armonioasă și echitabilă a economiei naționale a fiecărei țări, pre-

cum și a economiei mondiale în ansamblul său, presupune de aceea, ca o condiție majoră, indispensabilă, instaurarea unor noi relații. „Depășirea actualii crize economice care domină viața internațională, sublinia președintele Nicolae Ceaușescu, nu se poate realiza pe baza vechilor norme și principii care au guvernat relațiile dintre state și care au dus, în fapt, la împărțirea lumii în asupriți și asupritori, în săraci și bogați. Învingerea crizei economice și soluționarea problemelor complexe care preocupă astăzi omenirea cer așezarea relațiilor interstatale pe baze noi, de deplină egalitate și echitate”.

În ultimii ani au fost adoptate numeroase documente care constituie jaloane importante în procesul de edificare a unui nou sistem de norme și principii de relații interstatale. Cadrul juridic internațional poate și trebuie însă, în continuare, radical îmbunătățit, în special prin adoptarea unor instrumente juridice internaționale cu caracter obligatoriu. De mare utilitate ar fi, în acest sens, adoptarea unui cod de conduită cu caracter universal în care să fie statuate drepturile și îndatoririle fundamentale ale statelor (economice, politice și de altă natură), care, în spiritul dreptății, echității și eticii internaționale, al respectului și încrederei reciproce dintre națiuni să creeze o bază juridică solidă pentru noua ordine economică și politică.

Efort propriu și cooperare internațională

CONSECINȚA a vechilor relații care au dus la împărțirea lumii în țări bogate și țări sărace, starea de subdezvoltare reprezintă un obstacol major în calea emancipării țărilor în curs de dezvoltare, a punerii în valoare și a valorificării superioare a uriașului potențial de resurse naturale și umane de care dispun aceste țări. În același timp, perpetuarea subdezvoltării și a decala-

jelor afectează dezvoltarea întregii economii mondiale, întrucît îngustează piața internațională prin reducerea posibilităților țărilor în curs de dezvoltare de a fi parteneri valabili în procesul dezvoltării schimburilor comerciale și a acțiunilor de cooperare cu țările dezvoltate. Pe de altă parte, atîta timp cît nu se va lichida împărțirea lumii în țări sărace și țări bogate, cît va dăinui situația în care la un pol se situează un număr restrîns de state dezvoltate, bogate și la celălalt pol marea majoritate a statelor, sărace, subdezvoltate, nu se va putea vorbi de o lume stabilă, de o pace trainică.

Desigur, lichidarea subdezvoltării și a decalajelor este, în primul rînd, sarcina țărilor în curs de dezvoltare înseși. Eforturile proprii au fost și rămîn aici factorul primordial, neputîndu-li-se substitui factori externi.

Oricît de mare ar fi însă eforturile proprii, acestea nu sînt și nu vor fi suficiente pentru a învinge subdezvoltarea. De aceea, paralel cu intensificarea eforturilor proprii, un rol important în sprijinirea lor revine cooperării pe baze noi dintre țările în curs de dezvoltare, precum și dintre acestea și celelalte state ale lumii. Prin cooperare între ele, țările în curs de dezvoltare pot să-și satisfacă reciproc multe din necesitățile lor de materii prime, de produse industriale, de tehnologie, de mijloace financiare, ceea ce contribuie la întărirea solidarității și unității lor de acțiune, atît de necesare în procesul instaurării noii ordini economice internaționale. În cadrul cooperării internaționale în folosul dezvoltării, țările avansate din punct de vedere economic trebuie să sprijine în mod direct și eficient, în cadrul diferitelor forme concrete de cooperare, eforturile țărilor în curs de dezvoltare, printr-o asistență tehnică și financiară sporită, precum și un tratament preferențial multilateral. Aceasta nu este numai o obligație morală, ci și o chestiune de interes nemijlocit, deoarece însuși progresul țărilor dezvoltate este afectat într-o măsură mai mare sau mai mică de persistența subdezvoltării și a decalajelor.

În condițiile revoluției tehnico-științifice contemporane, cînd știința și tehnica au devenit un factor esențial al dezvoltării, este imperios necesar ca toate statele și cu atît mai mult cele în curs de dezvoltare, să poată beneficia de cuceririle științei și tehnicii moderne pentru accelerarea dezvoltării lor economice și sociale. De aceea, este necesar să se urteze lucrările de elaborare a codului internațional de conduită pentru transferul de tehnologie, cod de natură să asigure accesul

liber, nestingherit al tuturor statelor, la cuceririle științei și tehnicii moderne, eliminarea discriminărilor și a practicilor comerciale restrictive, acordarea unui tratament preferențial țărilor în curs de dezvoltare.

Importanța factorului stabilitate

DEZVOLTAREA economiei mondiale, în ansamblu, și îndeosebi a economiilor naționale ale țărilor în curs de dezvoltare, a fost și continuă să fie puternic afectată de menținerea unui raport inechitabil între prețurile produselor de bază și cele ale produselor industriale, de fluctuațiile speculative ale prețurilor pe piața mondială, de existența și chiar amplificarea obstacolelor de tot felul în calea desfășurării libere a comerțului internațional.

Pentru rezolvarea eficientă și de durată a problemei materiilor prime și energiei este necesară asigurarea unui raport just între prețurile materiilor prime și produselor industriale, a unei corelații corespunzătoare între acestea și prețurile produselor agricole, a unei mai mari stabilități a prețurilor. În acest scop s-ar impune adoptarea unor principii și măsuri concrete menite să înlăture fluctuațiile speculative de natură să dezorganizizeze desfășurarea normală a relațiilor economice internaționale, să pună capăt creșterii sau scăderii artificiale a prețurilor, să asigure stabilitatea acestora pentru o perioadă de mai mulți ani.

Dezvoltarea comerțului internațional, îndeosebi a celui cu produse industriale finite, este puternic frânată de existența unor discriminări, restricții și obstacole tarifare și netarifare. Deși s-au întreprins unele acțiuni internaționale pentru reducerea și eliminarea acestor bariere, asistăm în continuare la o înăsprire a lor, la înflorirea protecționismului într-o serie de țări dezvoltate. De aceea, de mare utilitate ar fi încheierea cu succes a actualei runde de negocieri comerciale multilaterale din cadrul G.A.T.T., adoptarea unei convenții internaționale privind controlul practicilor comerciale restrictive, încheierea de acorduri și contracte de vânzare-cumpărare pe termen lung care să dea stabilitate schimburilor comerciale etc.

România consideră că pentru accelerarea dezvoltării țărilor rămase în urmă, este necesară înlăturarea tratamentului comercial preferențial în favoarea tuturor țărilor în curs de dezvoltare, prin extinderea preferințelor la toate produsele exportate de ele.

Dezvoltarea economiei mondiale și a comerțului internațional presupune ca o condiție esențială cristalizarea unui nou sistem monetar internațional, sănătos și echitabil, care să asigure desfășurarea pe baze stabile a relațiilor valutare-financiare. Actuala criză a sistemului monetar internațional contribuie la dereglarea mecanismului de fixare a prețurilor internaționale, stimulează procesele inflaționiste, generează neechități în plățile internaționale și frânează dezvoltarea pe termen lung a cooperării economice. Măsurile luate până în prezent, în cadrul F.M.I., au un caracter parțial, ele nu reprezintă decât un prim pas pe calea reformei

sistemului monetar. Ele se cer a fi urmate de noi măsuri de natură să contribuie la înfăptuirea unui nou sistem monetar internațional care să reprezinte realmente un factor al promovării stabilității și echității monetare pe plan mondial, la adăpost de fluctuații, distorsiuni, disproporții și crize, să asigure condiții pentru participarea deplină și efectivă a tuturor statelor la dezbaterile și soluționarea problemelor monetare.

O grea povară pentru toate popoarele lumii o reprezintă cursa înarmărilor și cheltuielilor militare. Ea frânează progresul economic și social; alimentează inflația și dezechilibrul în balanțele de plăți; creează bariere artificiale în calea dezvoltării cooperării între state și a transferului de tehnologie și utilaje; determină o gestiune nerațională a resurselor umane și de materii prime; contribuie la poluarea planetei și la perturbarea echilibrului ecologic; constituie un obstacol în calea eforturilor pentru lichidarea subdezvoltării, pentru rezolvarea celorlalte probleme de care depinde viitorul omenirii. România a propus și acționează cu fermitate pentru transpunerea în viață a unui ansamblu de măsuri pe linia înfăptuirii dezarmării, inclusiv în direcția opririi cursei înarmărilor, a înghețării și reducerii bugetelor militare, o parte însemnată din fondurile astfel economisite urmînd să fie alocată finanțării dezvoltării țărilor în curs de dezvoltare.

Noua ordine – operă a tuturor națiunilor

DEZVOLTAREA lumii contemporane este condiționată, în mod obiectiv, pe de o parte de existența și dezvoltarea statelor naționale independente și suverane, iar pe de altă parte, de multiplicarea și adîncirea interdependențelor, ceea ce face ca progresul și prosperitatea fiecărei națiuni să influențeze și respectiv să fie influențate de progresul și prosperitatea întregii comunități internaționale. Interdependența face ca rezolvarea problemelor economice mondiale actuale să depindă în fond de voința politică a statelor de a adopta și transpune în practică un complex de măsuri de ordin economic, politic, social, militar.

Începînd din 1974, în cadrul O.N.U. și al instituțiilor sale specializate au fost adoptate numeroase declarații de principiu și programe de acțiune vizînd așezarea pe noi baze a relațiilor dintre state în diferite domenii economice. Pe baza acestor documente programatice au fost inițiate o serie de negocieri, între țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, pentru adoptarea de măsuri concrete, pe linia instaurării noului ordin economic internațional. Rezultatele practice obținute pînă în prezent sînt însă cu totul nesatisfăcătoare. Unele negocieri s-au încheiat cu eșecuri, altele au fost suspendate, iar altele se desfășoară cu mare încetinire. Cauza principală a acestor eșecuri și insuccese, precum și a ritmului lent al negocierilor care se poartă în prezent rezidă în lipsa de voință politică din partea unor țări dezvoltate de a veni în întîmpinarea cerințelor legitime ale

mării majorități a statelor lumii pentru așezarea relațiilor interstatuale pe noi baze, de deplină egalitate și echitate, care să asigure condiții de reală dezvoltare tuturor statelor și, în primul rînd, celor rămase în urmă, pentru lichidarea subdezvoltării lor și a decalajelor față de statele avansate.

Fără îndoială, instaurarea noului ordin economic internațional nu se poate face dintr-o dată, ea necesită un proces complex și continuu de transformări radicale în sistemul relațiilor internaționale, în mecanismele de cooperare dintre state. Edificarea noului ordin poate și trebuie să fie opera tuturor națiunilor. Pentru aceasta este nevoie însă ca fiecare țară să manifeste voința politică necesară, ca expresie a dorinței de rezolvare a problemelor pe calea dialogului și nu a confruntării, să aducă o contribuție proprie concretă spre binele său și al întregii comunități internaționale.

O.N.U. și voința politică a statelor

UN ROL DEOSEBIT și o mare responsabilitate în procesul instaurării noului ordin economic internațional, pe calea dialogului și nu a confruntării, revine O.N.U. și întregului său mecanism instituțional. O.N.U. poate și trebuie să abordeze cu curaj și să analizeze în profunzime, sistematic, problemele de importanță vitală pentru progresul și prosperitatea omenirii, să elaboreze și să adopte norme precise ale noului ordin internațional, angajamente care să conducă la înfăptuirea noului ordin, să contribuie, prin mijloace specifice, la rezolvarea eficientă și de durată a problemelor, la prevenirea apariției unor noi, să vegheze în permanență la menținerea unei atmosfere și a unui climat internațional favorabile conlucrării pașnice, fructuoase între toate statele.

Rezultatele tuturor negocierilor în curs ar trebui, după părerea noastră, să se concretizeze în angajamente precise ale statelor, sub forma unui cod al relațiilor economice internaționale, cu forță de aplicare, care să cuprindă principiile și normele ce guvernează relațiile economice dintre state, drepturile și obligațiile lor privind diferite domenii ale cooperării internaționale.

Rezoluția Adunării Generale 32/174 din 19 decembrie 1977, rezultat al unui îndelungat proces de consultări și negocieri între „Grupul celor 77” și țările dezvoltate, subliniază rolul fundamental al O.N.U. în examinarea și soluționarea problemelor economice mondiale. Totodată, rezoluția definește cadrul instituțional și principalele direcții de acțiune pentru continuarea eforturilor și negocierilor în vederea edificării noului ordin economic internațional. Comitetului plenar creat în baza acestei rezoluții îi revine o mare răspundere. Succesele sau insuccesele sale depind însă de voința tuturor statelor de a acționa, pe baza documentelor programatice existente, pentru adoptarea unor măsuri concrete în direcția așezării pe noi baze a relațiilor dintre state.

Ion BARAC

Brno '78

AL 9-lea Tîrg internațional de bunuri de consum de la Brno a avut loc în perioada 21—28 aprilie și s-a desfășurat sub semnul celei de a XXX-a aniversări a victoriei din februarie a oamenilor muncii din Cehoslovacia. Tîrgul a reunit 839 expozanți din diferite țări ale lumii, din care mai mult de jumătate au provenit din țările socialiste. Țara gazdă a prezentat o gamă vastă de bunuri de consum, în mod deosebit produse textile și confecții, articole din piele și marochinărie, încălțăminte, bijuterii, articole electro-tehnice și electronice, etc. Numeroase produse expuse în cadrul standurilor au reliefat preocuparea firmelor producătoare pentru îmbunătățirea calității lor, pentru realizarea unor parametri tehnico-funcționali superiori. Un viu interes a suscitat expoziția organizată de Ministerul Turismului din R.S. România, care a prezentat principalele stațiuni balneo-climaterice de pe întreg cuprinsul țării, condițiile asigurate turiștilor străini care doresc să-și petreacă concediul de odihnă în țara noastră. În cadrul Tîrgului Brno '78 s-a organizat, pentru a 6-a oară, o revistă a modei internaționale — Intermoda, în fapt, o confruntare internațională a realizărilor din industria textilă și un prilej pentru promovarea gustului pentru aspectul estetic al îmbrăcămintei, îndeosebi în rîndurile tinereții.

Relaxarea cererii în țările capitaliste

CUM VA EVOLUA în țările capitaliste dezvoltate cererea globală pe diferite grupe de mărfuri pînă la jumătatea deceniului următor? În încercarea lor de a da un răspuns la această întrebare, specialiștii Grupului de studii prospective internaționale din Franța au ajuns la concluzia că, în cazul subramurilor industriale care au înregistrat în deceniul 1960—1970 creșteri

Ramura	Ritmul mediu anual de creștere a cererii totale (%)	
	1960—1970	1970—1985
Mașini de birou, informatică	13,4	9,3
Articole din mase plastice	12,5	7,5
Componente electronice	12,3	8,8
Optică, aparate foto și de cinema	11,6	6,3
Chimie organică de bază	11,4	7,2
Mase plastice, fibre sintetice și artificiale	11,4	7,4
Instalații de manevrat și depozitat	10,2	6,1
Ceasuri	9,6	4,1
Aparate și furnituri electrice	9,1	5,9
Motoare, turbine, pompe	8,5	5,5
Articole electronice de larg consum	8,4	4,6
Sticlă, articole de sticlă	7,7	5,1
Echipament agricol	7,2	3,4
Pneuri și articole din cauciuc	7,2	3,3
Petrol rafinat și carburanți	7,0	3,0
Construcții de nave	6,9	1,3
Construcții de automobile	6,1	3,2

Sursa : G.E.P.I., Scénario de localisation des industries à l'échelle internationale en 1985.

susținute ale cererii pentru produsele lor, în perioada 1970—1985 vor avea loc și cele mai pregnante scăderi ale ritmului mediu anual de extindere a cererii (vezi tabelul). În ceea ce privește subramurile cu un ritm de creștere a cererii de 4—6% în anii 1960—1970, încetinirea va fi mai puțin pronunțată.

Examinarea producțiilor în cauză sugerează ipoteza că în primul caz este vorba în special de ramuri tinere, de vîrf, care au cunoscut la începuturile dezvoltării lor o expansiune deosebit de rapidă a cererii, ulterior moderată în mod firesc. Al doilea grup de producții include ramuri în care s-au produs inovări tehnologice însemnate, iar un al treilea grup cuprinde majoritatea subramurilor „clasice” ale industriei alimentare și ușoare, la care se menține rata mai lentă, dar cvasiconstantă a extinderii cererii pentru produsele lor.

Ungaria: structuri industriale în prefacere

EXAMINÎND politica de îmbunătățire a structurii industriei constructoare de mașini din R.P. Ungară, ziarul *Nepszabadság* arăta nu de mult că se urmărește dezvoltarea diferențiată a subramurilor ei, ținîndu-se seama de necesitatea modernizării producției și a sporirii eficienței sale. În centrul atenției se află extinderea producțiilor care înmagazinează un volum relativ mai ridicat de muncă vie, de creativitate, urmărindu-se totodată lărgirea seriilor în care se fabrică diferitele subansamble și piese, inclusiv pe baza acordurilor de cooperare.

Această politică își găsește expresia în faptul că din totalul de 44 producții componente ale ramurii, 8—10 sînt dezvoltate cu prioritate, printre ele numărîndu-se fabricarea autobuzelor (în condițiile scoaterii din fabricație în viitorul apropiat a autocamioanelor), a tehnicii de calcul, a unor tipuri de aparate, a mijloacelor de automatizare pentru conducerea proceselor de producție.

Japonia: perspectivele balanței energetice

JAPONIA, țară aproape total dependentă de importul de energie (nu dispune decît de zăcămintele limitate de cărbune), este preocupată de perspectivele asigurării necesarului de energie pentru economia națională, necesar care — după unele previziuni — va spori de 2,4 ori în ultimul sfert al acestui veac. După aprecierea specialiștilor Institutului japonez de cercetări științifice în problemele energiei, în perioada menționată vor avea loc substanțiale modificări structurale în balanța energetică a țării (vezi tabelul).

Se observă că, după o creștere susținută în viitorii ani, consumul de petrol se va stabili, ponderea sa în balanța energetică urmînd să scadă trep-

taț, în timp ce gazele naturale și energia atomică vor acoperi — în anul 2000 — peste un sfert din consumul de combustibili și energie al țării.

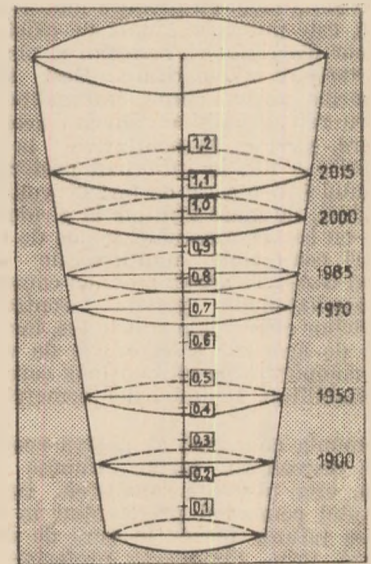
Evoluția structurii consumului de combustibili și energie

	1975		2000	
	mil. t.c.c.	% din total	mil. t.c.c.	% din total
Total	546	100,0	1920	100,0
Din care				
— petrol	401	73,5	671	50,8
— gaze nat.	14	2,6	132	10,0
— cărbune	92	16,8	224	17,0
— energie atom.	9	1,7	210	15,9
— altele	30	5,4	83	6,3

Dinamici ale consumului de apă

PROBLEMA gospodării raționale a resurselor de apă capătă o actualitate tot mai stringentă ținînd seama de creșterea continuă a consumului său pe plan mondial, sub efectul atît al sporirii populației globului cît și al extinderii fenomenelor de industrializare, urbanizare, de intensificare a agriculturii etc.

Se apreciază că populația globului, care a fost de 1,6 miliarde locuitori în anul 1900, va ajunge la circa 7 miliarde în anul 2000. Pe de altă parte, cerințele crescînde de apă ale indus-

triei, agriculturii și altor ramuri ale economiei naționale determină mărirea permanentă a consumului de apă, raportat pe locuitor. Diagrama de mai sus publicată de revista *Le Courier de l'Unesco*, reflectă plastic această progresie. De la ceva mai mult de 0,2 milioane litri de apă, în medie pe o persoană, în 1900, consumul anual va ajunge la peste 1,1 milioane litri — conform evaluărilor existente — în anul 2015. Corelat cu creșterea populației, rezultă că, în intervalul 1900—2015, necesarul mondial de apă pentru consum crește de peste douăzeci de ori.

GLOSAR

Politică economică

CONCEPTULUI de politică economică i se poate atribui un sens mai restrâns și unul mai larg. În sensul mai restrâns, acesta cuprinde ansamblul de decizii luate de un stat sau de un grup de state cu privire la obiectivele economice propriu-zise pe care și le propun să le îndeplinească, precum și cu privire la mijloacele apte să ducă la atingerea lor.

Conceptul poate avea, luat în sine, și o accepțiune mai largă, în sensul că există o serie de alte politici care sînt considerate ca nefiind economice, dar care au o mare contribuție la realizarea unor obiective economice. Asemenea politici sînt, de exemplu, politica științei sau politica educației și învățămîntului. Mai există politici care se interferează mult cu politica economică în domeniul alocării de resurse, cum ar fi politica mediului inconjurător. Este firesc ca toate acestea să fie incluse în contextul largit al politicii economice.

Pentru a avea o imagine clară asupra conținutului politicii economice, trebuie să-l delimităm atît în timp, cît și în spațiu. În timp, o anumită politică economică aparent foarte actuală poate avea rădăcini adine implantate. Astfel, eforturile pe care le fac în prezent foarte multe state în sensul depășirii stadiului de simpli furnizori de materii prime, le-a făcut Anglia în secolul al XIII-lea, atunci cînd a interzis exportul de lînă brută, destinat aprovizionării țesătorilor flamande cu materie primă. De asemenea, măsurile de politică economică pe care le iau în prezent țări sau grupe de țări dezvoltate, cum ar fi țările Comunității Economice Europene, S.U.A și Japonia, de a crea întreprinderi cu capital de stat, de a acorda ajutoare sectoriale — de exemplu șantiierelor navale — sau de a proteja piața internă împotriva concurenței din afară, nu sînt altceva decît reminiscențe ale mercantilismului practicat pe timpuri cu mult rafinament de imperiul lui Carol Quintul.

Politica economică are și o delimitare în spațiu. Există o politică economică a țărilor cu economie de piață, o alta a țărilor socialiste, o alta, în sfîrșit, a țărilor din „lumea a treia”, fapt determinat de sistemele sociale respective. În cadrul fiecăreia dintre aceste grupe de țări există însă politici economice diferite de la țară la țară, în funcție de nivelul de dezvoltare, de condițiile specifice ale economiei fiecărei țări. Astfel, unele țări capitaliste dezvoltate duc o politică economică așa-zis liberală, altele o politică intervenționistă, după cum există cazuri frecvente în care țări considerate liberale duc o politică intervenționistă în anumite domenii economice. Japonia, de exemplu, duce o politică liberală în domeniul monetar, însă și-a protejat cu măsuri restrictive economia internă împotriva concurenței comerciale, ca și împotriva eventualității unei infiltrări prea mari de capital străin în industrie.

Se mai pot distinge politicile economice structurale de cele conjuncturale: există politici de lungă durată și altele pe termen scurt. Politica industrială, politica agricolă, sînt politici de lungă durată, ele avînd ca scop transformarea structurală a economiei naționale. Dimpotrivă, politica pe termen scurt are ca scop rezolvarea unor probleme cu caracter temporar, cum ar fi depășirea unei crize economice, combaterea inflației (pe vremea cînd inflația avea un caracter temporar), aprovizionarea cu energie sau cu anumite materii prime.

C. K.

D. S. T.

Sorin Serbănescu, București — Sistemul de evaluare a drepturilor de tragere (D.S.T.) prin metoda „coșului valutar” este aplicat de la 1 iulie 1974. Potrivit acestei metode, un D.S.T. este considerat ca fiind egal cu

suma anumitor cantități dintr-un număr de valute stabilite la 16. Recent, din acest „coș” valutar au ieșit randul sud-african și coroana daneză, intrînd în schimb rialul iranian și rialul saudit, cu o pondere de 3% și respectiv de 2%. Ponderea stabilită pentru fiecare monedă din coș ține seama de participarea țării emiten-te la exportul mondial, cu excepția dolarului (33%),

a cărui importanță în tranzacțiile internaționale depășește ponderea S.U.A. în exportul mondial.

În baza recentelor modificări din structura „coșului” valutar amintit, ponderea lirei sterline, a lirei italiene, a dolarului canadian și a coroanei suedeze s-a micșorat, în vreme ce aceea a guldenului olandez și a francului belgian a fost majorată.

Secretariat

Iorgu Totoroanță, Roșiori de Vede — 1) Biroul internațional al Muncii, al cărui sediu se află la Geneva, este secretariatul permanent al Organizației Internaționale a Muncii, instituție specializată asociată Organizației Națiunilor Unite. Creată în anul 1919, O.I.M. numără în prezent 134 state membre. Inițialele B.I.T., pe care le-ați întilnit, desemnează așadar, secretariatul permanent al O.I.M.,

după denumirea lui în limba franceză.

2) Dispunem de o statistică de genul celei pe care o menționăm pentru anul 1976, dar numai pentru zborurile regulate, nu și pentru cele charter. În acel an se apreciază că, pe plan mondial, au fost transportați 580 milioane de pasageri (față de 500 milioane în 1974), parcursul lor total fiind de 765 miliarde pasageri-kilometri. În aviația civilă a lumii lucrează peste un milion de persoane (personal navigant, controlori de zbor personal la sol).

Criză

Ionela Marinaș, Galați

1) Dificultățile industriei textile dintr-o serie de țări capitaliste dezvoltate, la care vă referiți, vor continua, după cum rezultă dintr-un recent studiu al B.I.T. consacrat perspectivelor acestei ramuri. În studiu se constată de exemplu că în Europa occidentală un muncitor din trei (în total 1,6

milioane de oameni, din care marca majoritate femei) este în pericol de a-și pierde locul de muncă și până în 1985, trebuind să se recicleze.

Situația este diferită în țările în curs de dezvoltare dispunînd de materii prime din producție proprie, atît bumbac, cît și în măsură crescîndă fibre sintetice. Studiul B.I.T. relevă că în 1968 mai puțin de 10 % din producția mondială de poliester provenea din țările neindustrializate. Această proporție se ridică actualmente la 25%, cu perspectiva de a ajunge la 35% în următorii zece ani.

2) Matematicianul Norbert Wiener, „părintele” ciberneticii (termenul a fost creat în 1948) a murit în anul 1964 în vîrstă de 70 de ani.

Magnetoscop

Florea Lache, Tecuci —

Disputa actuală în jurul magnetoscopului — aparat care permite înregistrarea magnetică a imaginii pentru a o reda ulterior, reprezentînd pentru imaginea ceea ce magnetofonul este pentru sunet — aminteste intrucitva de dezbaterile nu prea îndepărtate în jurul televiziunii. Atunci se argumenta că dacă s-ar proiecta la televiziune de exemplu „Oedip rege”, tragedia ar aduna într-o singură seară în fața televizorului mai mulți spectatori decît toate reprezentațiile teatrale ale acestui capodoperă în cele 25 de secole scurse de la scrierea ei de către Sofocle, și că deci teatrele ar fi condamnate. Istoria a dovedit că nici teatrul, nici cinematograful nu au dispărut.

În timp ce disputa în jurul lor continuă, concurența în producerea și desfacerea magnetoscoapelor se intensifică. Recent a fost pusă la punct o nouă generație de magnetoscoape color, destinate publicului larg, utilizînd casete video care asigură programe de lungă durată, de două pînă la patru ore, în ciuda dimensiunilor lor reduse (banda magnetică are o lățime de puțin peste 1 cm).

Centrale atomice

Petre Murata, București — Conform informațiilor apărute în presa franceză de specialitate, la începutul acestui an în lume se aflau în funcți-

ne 191 de centrale atomice. Dintre acestea, în țările vest-europene funcționau 73 de centrale, în S.U.A. — 64, iar în alte țări — 54. Cu mult mai mare este numărul centralelor aflate în construcție sau în proiectare (pe baza contractelor de construcție deja încheiate), acesta fiind de circa 440, repartizate în proporții de aproape trei sferturi în S.U.A. și în alte regiuni ale lumii de cît în Europa occidentală.

Sondaje

Marin Iovițu, Zalău

Preocupările pentru studierea opiniei publice au cunoscut o amplificare și diversificare în ultimele decenii. Actualmente, în S.U.A., de pildă, funcționează peste 100 de instituții de cercetare a opiniei publice în cele mai diferite probleme, institutul Gallup rămînd cel mai cunoscut. Din 1937 apare și revista „Public Opinion Quarterly”. La Londra a fost înființat în 1936 Institutul britanic al opiniei publice, difuzînd din 1938 anchetele sale prin „News Chronicle”, publicație absorbită în 1960 de „Daily Herald”. În 1938, se creează în Franța Institutul francez al opiniei publice (I.F.O.P.), care publică buletinul „Sondages”, iar în 1947, Institutul pentru studiul pieței în Franța și în străinătate (Elmar). Din 1966, apare buletinul „Sofres” (Société française d'enquête pour sondages). În 1969, se creează tot în Franța Institutul de cercetări economice și sociale (IRES). La rîndul său, Institutul național de statistică și studii economice (INSEE) are o secție de sondaje, iar Institutul național de studii demografice (INED) o secție de psihosociologie. În R.F.G. s-a creat un institut de demoscopie. Și în țara noastră funcționează o serie de organisme de studiere a opiniei publice, dintre care am amintit cel existent în cadrul Radioteleviziunii sau cele care inițiază sondaje cu ocazia diferitelor țiguri și expoziții.

Paralel s-a dezvoltat și o cooperare internațională în acest domeniu: în ianuarie 1947, s-a ținut la Paris un congres al institutelor europene de studiere a opiniei publice. În același an, la Amsterdam, a fost creată Comisia europeană pentru cercetări de opinii și piață (ESOMAR). Asociația mondială pentru studierea opiniei publice (WAPOR) are statut consultativ pe lângă UNESCO.

CLASA MUNCITOARE — CLASĂ CONDUCĂTOARE

(Urmare din pag. 2)

„Ținând seama de noua etapă de dezvoltare a societății noastre socialiste — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului — consider că este necesară participarea într-o măsură mai mare, în diferite organisme de stat și obștești a oamenilor muncii care lucrează nemijlocit în producție⁽⁵⁾. Prezența nemijlocită a muncitorilor în organele de conducere dă un puternic suflu înnoitor, revoluționar activității economico-sociale, duce la îmbinarea mai armonioasă a experienței maselor cu cea a cadrelor de conducere, dezvoltă și mai mult unitatea dintre masele muncitoare și organele conducătoare.

Subliniind că, în același timp cu sporirea numărului de muncitori în activitățile de conducere, trebuie să se acorde o deosebită grijă participării la conducere și a țărânimii, a intelectualității și a celorlalte categorii de oameni ai muncii, secretarul general al partidului nostru atrage atenția că măsurile de afirmare a rolului conducător al clasei muncitoare trebuie înțelese în sensul închegării tot mai strânse a alianței dintre muncitori, țărani și intelectuali, al participării lor comune, în frunte cu clasa muncitoare, la guvernarea societății noastre, sub conducerea partidului comunist. De altfel, una din caracteristicile fundamentale ale rolului conducător al clasei muncitoare este consensul național general, alianța și unitatea clasei muncitoare cu țărâtimea, intelectualitatea și celelalte categorii sociale, înrămurarea hotărâtoare pe care o exercită clasa muncitoare prin politica și concepția ei despre lume și viață, asupra întregii națiuni.

Economisirea energiei electrice și a combustibilului

(Urmare din pag. 9)

dacă unele aparate și instalații de recuperare a resurselor energetice secundare ar fi mai repede asimilate în fabricație și livrate solicitanților etc. Pentru sporirea gradului de eficiență în gospodărirea și valorificarea resurselor energetice, participanții la dezbaterile a făcut numeroase propuneri din care prezentăm pe cele mai importante :

● Elaborarea, în toate întreprinderile și în toate sectoarele consumatoare de energie, a unor bilanțuri energetice corespunzătoare, cu participarea unor specialiști energeticieni, ale căror măsuri să fie îndeplinite integral și la termenul prevăzute.

● Înlocuirea analizei globale, compensatorii, a consumurilor cu studii concrete pe produs și instalație, în special acolo unde utilizarea energiei și combustibilului se menține la cote ridicate (la producerea negrului de fum, sodei caustice, îngrășămintelor chimice etc.).

● Efectuarea de calcule de consum energetic de către proiectanți într-o concepție integrată, de la începutul unui proces până la produsul final, pentru a putea da producătorilor o imagine reală asupra nivelurilor consumului în raport de care să-și fundamenteze opțiunea pentru o anumită variantă tehnologică sau structură a producției.

● La noile capacități, recuperarea resurselor energetice secundare trebuie tratată unitar, încă din faza de proiectare a instalațiilor, în așa fel încât, odată cu documentația investiției de bază, să se prevadă — acolo unde este cazul — și utilizarea acestor resurse.

● Extinderea experienței bune existente la Combinatul chimic Făgăraș în domeniul utilizării potențialului termic al apelor de răcire, fapt care ar putea conduce la economii de mii de tone combustibil convențional anual.

● Amplificarea preocupărilor constructorilor de mașini de la întreprinderea de utilaj chimic Făgăraș și din alte unități specializate pentru realizarea unor oale de condensare cu performanțe superioare, cu durate de funcționare mai îndelungate ca în prezent, precum și a unor regulatoare de temperatură fără energie auxiliară.

● Asigurarea, în fiecare unitate productivă, a unor ingineri de specialitate mecano-energetică care să conducă, din punct de vedere energetic, procesele de fabricație.

● Organizarea unor unități de service în specialitatea mecano-energetică care să asigure efectuarea la cererea întreprinderilor a unor activități utile.

● Fabricarea în serie de către industria construcțiilor de mașini a unei game largi de pompe de căldură și utilizarea lor în recuperarea și valorificarea căldurii din procesele tehnologice sau din mediul ambiant.

Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării
Economice și Sociale. Institutul Central de
Cercetări Economice

Sumarul nr. 18 din 5 mai 1978

- Clasa muncitoare, clasă conducătoare a societății noastre (dr. Marin Neagu)	1
ECONOMIE NAȚIONALĂ	
- Perfecționarea mecanismului economico-financiar	
● Corelații fundamentale între indicatorii valorici și fizici ai planului (I) (dr. Vasile M. Popescu)	3
● Dezbateri „R.E.”. Perfecționarea gestiunii economice în condițiile adâncirii democratismului economic	5
- Acordul global, element stimulator pentru realizarea producției fizice (L. Tintea)	7
- Dezbateri în mari unități industriale. Economisirea energiei electrice și a combustibilului (II)	8
- Noi metode și tehnici în sprijinul eficienței în agricultură. Semnificațiile economice ale stimulării unor procese în domeniul culturii plantelor (Iulian Drăgănescu)	10
- Creșterea elasticității în structura producției de export (Georgeta Grigoriu)	12
- TIBCO '78 (I. Georgescu)	
- Salonul internațional al chimiei (Iuliu Rută)	14
CONDUCERE ● ORGANIZARE	
- Promovarea unor forme dinamice de organizare a cercetării științifice. Inovarea proceselor de inovație (Sorin Ciurea)	16
IN SPIRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN INVATAMINTUL ECONOMIC SUPERIOR	
- Repartiția după muncă — lege economică a socialismului (conf. dr. Sandu Costache)	19
TEORII ● IDEI	
- Legea ca esență a fenomenelor economice și caracterul ei obiectiv (prof. dr. docent N. N. Constantinescu)	20
- Școli ● curente ● economiști. Unitatea și independența națională în gândirea social-economică românească (I) (conf. dr. Dumitru Mureșan)	22
ECONOMIE MONDIALĂ	
- Forumul O.N.U. consacrat dezarmării. Oprirea cursei înarmărilor — premisă a rezolvării problemelor-cheie ale omenirii. (Nicolae Chilie)	25
- Tendințe — conjuncturi	27
- Cerințe ale instaurării unei noi ordini economice internaționale. Acțiuni și măsuri concrete pentru favorizarea dezvoltării economice (Ion Barac)	28
- Mondorama	30
- Curier	31

Redacția și administrația : Calea Dorobanților nr. 11-25, 71.131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București
Tiparul : Combinatul Poligrafic „Casa Scintilei”

PETRECEREA ZILELOR DE VACANȚĂ LA MARE VĂ ESTE FACILITATĂ

Filialele de turism bucureștene care vă asigură locuri în stațiunile balneare românești al Mării Negre, informații, materiale publicitare, servicii de transport C.F.R. cu tarif redus.

În stațiunile de pe țărmul mării veți găsi confort, meniuri variate, posibilități de cură balneară și de vizitare a unor obiective culturale-artistice, multiple mijloace de agrement; totodată, veți putea participa la excursii atrăgătoare.

Filialele I.T.H.R. din Bd. 1848 nr. 4, Bd. N. Bălcescu nr. 35, Bd. Republicii nr. 4 și 68, Cal. Griviței nr. 140 vă așteaptă zilnic între orele 10 și 20,00.

Prin toate magazinele proprii de prezentare și desfacere precum și prin cele aparținând comerțului de stat și cooperatist, întreprinderile județene de morărit panificație și produse făinoase pun la dispoziția consumatorilor în tot cursul zilei, o variată gamă de :

- Sortimentele de specialități de panificație simple și cu adausuri de ouă, lapte, unt, brinzeturi, uleiuri vegetale, margarine, arome și condimente diferite
- Produse de patiserie-plăcintărie, covrigărie
- Sortimentele de rulade de gramaje diferite, cu creme de cacao, lămâie, portocale, trandafiri, fistic și gemuri de fructe

